

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 41

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

62. gadagājums

2019. gada 1. februāris

Saturs

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REVĪZIJAS PALĀTA

2019/C 41/01

Atzinums Nr. 7/2018 (*saskaņā ar LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunktu*) par Komisijas priekšlikumiem regulām par kopējo lauksaimniecības politiku laikposmam pēc 2020. gada (COM(2018) 392 final, COM(2018) 393 final un COM(2018) 394 final)

1

LV

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REVĪZIJAS PALĀTA

ATZINUMS Nr. 7/2018

(saskaņā ar LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunktu)

par Komisijas priekšlikumiem regulām par kopējo lauksaimniecības politiku laikposmam pēc 2020. gada

(COM(2018) 392 final, COM(2018) 393 final un COM(2018) 394 final)

(2019/C 41/01)

SATURS

	Punkts	Lappuse
VISPĀRĒJI SECINĀJUMI	1.–12.	3
IEVADS	13.–25.	5
Priekšlikuma konteksts	15.	5
Juridiskais pamats, subsidiaritāte un proporcionalitāte	16.–18.	6
Ex post izvērtējumu, apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ietekmes novērtējuma rezultāti	19.–23.	7
Ietekme uz budžetu	24.	8
Citi elementi	25.	8
PRIEKŠLIKUMA NOVĒRTĒJUMS	26.–96.	9
KLP vajadzību novērtēšana	27.–32.	9
KLP mērķu izvērtēšana	33.–41.	11
KLP ieguldījuma izvērtēšana	42.–49.	14
KLP procesu izvērtēšana	50.–67.	16
KLP ieguldījumu, tiešo rezultātu, koprezultātu un ietekmes sasaiste	68.–80.	20
KLP pārskatatbildības izvērtēšana	81.–96.	24
I PIELIKUMS. KONKRĒTAS PIEZĪMES PAR IEROSINĀTAJIEM RĀDĪTĀJIEM		32
II PIELIKUMS. MĒRĶU, INTERVENČU UN RĀDĪTĀJU SASAISTE		48

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un it īpaši tā 38.–44. pantu, 287. panta 4. punkta otro daļu, kā arī 317., 318. un 322. pantu,

ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne” ⁽¹⁾,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu regulai par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku ⁽²⁾ (“KLP stratēģisko plānu regula”),

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu regulai par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību ⁽³⁾ (“Horizontālā regula”),

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu regulai, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1308/2013, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 251/2014, (ES) Nr. 228/2013 un (ES) Nr. 229/2013 ⁽⁴⁾ (“Grozījumu regula”),

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu regulai par kopīgiem noteikumiem ⁽⁵⁾ (“Kopīgo noteikumu regula”),

ņemot vērā Revīzijas palātas ikgadējos un īpašos ziņojumus, kā arī Revīzijas palātas informatīvos apskatus par ES finanšu nākotni ⁽⁶⁾, par Komisijas priekšlikumu attiecībā uz daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam ⁽⁷⁾ un par KLP nākotni ⁽⁸⁾,

ņemot vērā Komisijas 2018. gada 1. jūnija lūgumu un Eiropas Parlamenta 2018. gada 11. jūnija lūgumu sniegt atzinumu par iepriekš minēto priekšlikumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU.

⁽¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne”, COM(2017) 713 final.

⁽²⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013, COM(2018) 392 final.

⁽³⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013, COM(2018) 393 final.

⁽⁴⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, Regulu (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, Regulu (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, Regulu (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem, un Regulu (ES) Nr. 229/2013, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām, COM(2018) 394 final.

⁽⁵⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma un migrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu, COM(2018) 375 final.

⁽⁶⁾ ERP Informatīvais apskats “ES finanšu nākotne un vajadzība pārskatīt ES budžeta darbību” (2018. gada februāris).

⁽⁷⁾ ERP informatīvais apskats “Komisijas priekšlikums daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam” (2018. gada jūlijs).

⁽⁸⁾ ERP Informatīvais apskats “KLP nākotne” (2018. gada marts).

VISPĀRĒJI SECINĀJUMI

1. Publicējot priekšlikumu par kopējo lauksaimniecības politiku laikposmam pēc 2020. gada, Komisija uzsvēra, ka “modernizētai kopējai lauksaimniecības politikai ir jāpalielina sava Eiropas pievienotā vērtība, atspoguļojot vērienīgākus vidiskos un klimatiskos mērķus un apmierinot iedzīvotāju gaidas attiecībā uz viņu veselību, vidi un klimatu”. Komisijas publicētais ietekmes novērtējums, kas pamato priekšlikumus, ietver plānošanu līdz pat 2030. gadam. Tomēr tās redzējums par ES lauksaimniecību ilgākā termiņā (ņemot vērā ilgtermiņa tendences tehnoloģiju, klimata, sociālo un demogrāfisko pārmaiņu jomā utt.) nav skaidrs. Priekšlikumā minētās KLP galvenās izmaiņas ir izklāstītas **1. izcēlumā**.

1. izcēlums. Būtiskākās priekšlikumā izklāstītās izmaiņas

Daudzējādā ziņā piedāvātie politikas risinājumi ir līdzīgi pašreizējai KLP, tomēr ir vērts uzsvērt šādas būtiskākās izmaiņas:

- viens KLP stratēģiskais plāns katrai dalībvalstij attiecībā uz visiem KLP izdevumiem (tiešie maksājumi, lauku attīstība un tirgus pasākumi),
- mēģinājums sākt izmantot sistēmu, kas vērsta uz darbības rezultātiem,
- mēģinājums pārformulēt izdevumu attiecināmību (deklarētie tiešie rezultāti un jauns likumības un pareizības jēdziens),
- izmaiņas kontroles sistēmās (mainīta sertifikācijas struktūru loma).

2. Dažās būtiskās jomās Komisija nav apzinājusi vajadzības, balstoties uz stabiliem pierādījumiem. Lai gan ES vidisko un ar klimata pārmaiņām saistīto darbību pamatojums ir spēcīgs, dati un argumenti, ar ko pamato lauksaimnieku ienākumu vajadzību novērtējumu, nav pietiekami. Savā ietekmes novērtējumā Komisija svītroja risinājumu pārtraukt KLP, jo tas būtu pretrunā Līgumā paredzētajām saistībām. Tomēr tā nesniedza pārliecinošus ekonomiskus pierādījumus attiecībā uz galīgajiem risinājumiem, ar ko saglabā tradicionālos KLP pasākumus: tiešos maksājumus, tirgus pasākumus un lauku attīstības pasākumus. Tā kā lielāko daļu KLP budžeta arī turpmāk izmantos, lai segtu tiešos maksājumus lauksaimniekiem, būtu jāņem vērā tas, ka nav izvirzīta prasība dalībvalstīm apkopot ticamus un salīdzināmus statistikas datus par lauku saimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem.

3. Lai gan Komisija pauda apņemšanos un aicināja nodrošināt zaļāku KLP, priekšlikumā nav skaidri atspoguļots uzlabojums vides un klimata centienu jomā. Mēs atzīstam, ka priekšlikumā ir minēti instrumenti, ar ko īsteno ar vidi un klimatu saistītos mērķus. Tomēr dalībvalstis būtu atbildīgas par to, lai savos KLP stratēģiskajos plānos noteiktu prioritāros intervences veidus, kuri būtu jāfinansē. Nav skaidrs, kā Komisija pārbaudītu šos plānus vides un klimata centienu nodrošināšanai. Šķiet, ka Komisijas aplēses par KLP ieguldījumu attiecīgajos ES mērķos nav reālas.

4. Saskaņā ar priekšlikumu ES līdzekļus nepiešķirtu, balstoties uz ES mēroga vajadzību novērtējumu, savukārt paredzamie rezultāti un ierosinātais līdzfinansējuma līmenis neatspoguļotu sagaidāmās ES pievienotās vērtības dažādību. Katra dalībvalsts iepriekš noteikta finanšu līdzekļu kopapjoma daļu piešķirtu konkrētām intervencēm, kuru pamatā būtu pašu vajadzību novērtējums (minētajiem piešķirumiem arī turpmāk piemērotu vairākus būtiskus ierobežojumus). Konkrētāk, priekšlikums paredz arī turpmāk noteikt, ka dalībvalstīm ir jāizmanto tiešie maksājumi, pamatojoties uz noteiktu skaitu hektāru zemes, kas ir īpašumā vai tiek izmantota. Šis instruments nav piemērots tam, lai risinātu daudzas ar vidi un klimatu saistītas problēmas, nedz arī tas ir efektīvākais veids dzīvotspējīgu saimniecību ienākumu atbalstam.

5. Priekšlikumā ir saglabātas konkrētas būtiskas iezīmes, piemēram, integrētā administrācija un kontroles sistēmas. Tiesiskajā regulējumā iepriekšējo piecu regulu vietā paredz trīs. Atsevišķo Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) pasākumu kopīga plānošana vienā valsts KLP stratēģiskajā plānā varētu palīdzēt nodrošināt dažādu KLP pasākumu saskaņotību. Tomēr nav skaidrs, vai KLP kopumā būtu vienkāršāka, jo citi tās aspekti kļūtu sarežģītāki (piemēram, priekšlikumā piedāvā ekoshēmu, kuras mērķi būtu līdzīgi divu citu vides instrumentu mērķiem).

6. Komisijas novērtējums par atbalsttiesīgumu būtu balstīts uz izlaides pasākumiem un pārvaldības sistēmu darbību, un tajā netiktu ņemti vērā noteikumi, kas individuāliem saņēmējiem izvirzīti KLP stratēģiskajos plānos. Priekšlikumā nav skaidri definēts termins “izlaide”. Mūsaprāt, pastāv intervences, kur izlaide ir atkarīga no tā, vai atbalsta saņēmējs ievēro KLP stratēģiskajos plānos noteiktās saistības.

7. Maksājumu aģentūrām vajadzēs nodrošināt KLP finansēto darbību likumību un pareizību. Sertifikācijas struktūras pārbaudītu to pārvaldības sistēmu darbību, ko veido pārvaldības struktūras un “Savienības pamatprasības”. Savienības pamatprasības definētu kā noteikumus, kas izklāstīti KLP stratēģisko plānu regulā un Horizontālajā regulā. Nav skaidrs, vai sertifikācijas struktūru veiktās pārbaudes aptvertu definīcijas un īpašus atbalsttiesīguma kritērijus, kas izklāstīti KLP stratēģiskajos plānos.

8. Komisijas mērķis ir pāriet no tāda KLP īstenošanas modeļa, kura pamatā ir atbilstība, uz tādu, kas orientēts uz darbības rezultātiem. Mēs atzinīgi vērtējam vēlmi sākt izmantot tādu modeli, kas ir vērsts uz darbības rezultātiem. Tomēr uzskatām, ka priekšlikumā nav ietverti elementi, kas nepieciešami efektīvai darbības rezultātu sistēmai. Tā kā trūkst skaidru, konkrētu un skaitļos izteiktu ES mērķu, nav skaidrības par to, kā Komisija novērtēs dalībvalstu KLP stratēģiskos plānus. Tas nozīmē arī to, ka nav iespējams izmērīt ES mērķu sasniegšanu. Piedāvātais regulējums sniedz salīdzinoši vāju pamudinājumu nodrošināt veikumu. Mērķrādītāju sasniegšana varētu ievērojami kavēties, bet tas būtiski neietekmētu ES finansējumu. Sekmīgs veikums varētu labākajā gadījumā radīt marginālu “veikuma” bonusu.

9. It īpaši būtu jāparedz šādi elementi:

- skaidri, konkrēti un skaitļos izteikti ES mērķi, kuru sasniegšanu var izmērīt,
- pasākumi, kas ir nepārprotami saistīti ar mērķiem,
- pilnībā izstrādāts izlaides, rezultātu un ietekmes rādītāju kopums,
- prasības dalībvalstīm apkopot ticamus un salīdzināmus statistikas datus par lauku saimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem,
- pārredzami kritēriji KLP stratēģisko plānu satura un kvalitātes novērtēšanai,
- uz rezultātiem balstīti maksājumi dalībvalstīm.

10. Mēs atzinīgi vērtējam Komisijas centienus pievērsties uz rezultātiem balstītam novērtējumam. Tomēr šāda pāreja nenozīmē to, ka nav jāpārbauda likumība un pareizība. Komisijas priekšlikums ietver prasības, piemēram, noteikumu par “īsteniem lauksaimniekiem” un tiešo maksājumu izmantošanu, pamatojoties uz noteiktu skaitu hektāru zemes, kura personai pieder vai kuru tā izmanto un kuru uzrauga, izmantojot integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, tostarp zemes gabalu identifikācijas sistēmu. Tas nozīmē, ka maksājums saņēmējam ir pareizs tikai tad, ja tas atbilst minētajām prasībām (pat tad, ja – saskaņā ar ES prasībām – tās ir īpaši definētas dalībvalstu noteikumos). Priekšlikumā netiek mainīta dalībvalstu uzraudzības loma, lai gan sertifikācijas struktūrām vairs nav obligāti jāveic likumības un pareizības kontrole. Būtiski mainās ziņošana Komisijai un pārlicība, ko tā iegūst. Saskaņā ar priekšlikumu Komisija nesaņems ne kontroles statistiku no maksājumu aģentūrām, ne sertifikācijas struktūru apliecinājumu par maksājumiem atsevišķiem lauksaimniekiem.

11. Komisijai arī turpmāk būs galīgā atbildība par budžeta īstenošanu⁽⁹⁾, tostarp par maksājumiem, ko veic dalībvalstīs saskaņā ar ES tiesību aktu noteikumiem, kā arī par to KLP stratēģisko plānu daļu īstenošanu, ko paredz ES regula. Mēs saprotam, ka priekšlikums vājinās Komisijas pārskatatbildību šajā jautājumā.

12. Komisijas priekšlikums nesniegtu pamatojumu apliecinājuma pieejai, kas izmantojama ticamības deklarācijas sagatavošanai un ko mēs pašlaik izskatām. Saskaņā ar šo priekšlikumu Komisija nevarēs noteikt, ciklāl ar maksājumiem tiek pārkāpti noteikumi. Turklāt, īstenojot priekšlikumu, būtu grūtāk īstenot vienotas revīzijas pieeju, it īpaši tāpēc, ka sertifikācijas struktūru loma būs mazāka.

⁽⁹⁾ Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), 317.–319. pants.

IEVADS

13. Komisija 2018. gada 1. jūnijā publicēja tiesību akta priekšlikumu par KLP laikposmam pēc 2020. gada, kas aptver trīs regulas un ko papildina ietekmes novērtējums⁽¹⁰⁾, kā arī paskaidrojuma raksts par visām trim regulām. Šajā ievadā ir ņemta vērā paskaidrojuma raksta struktūra, izmantojot tādas pašas virsrakstus.

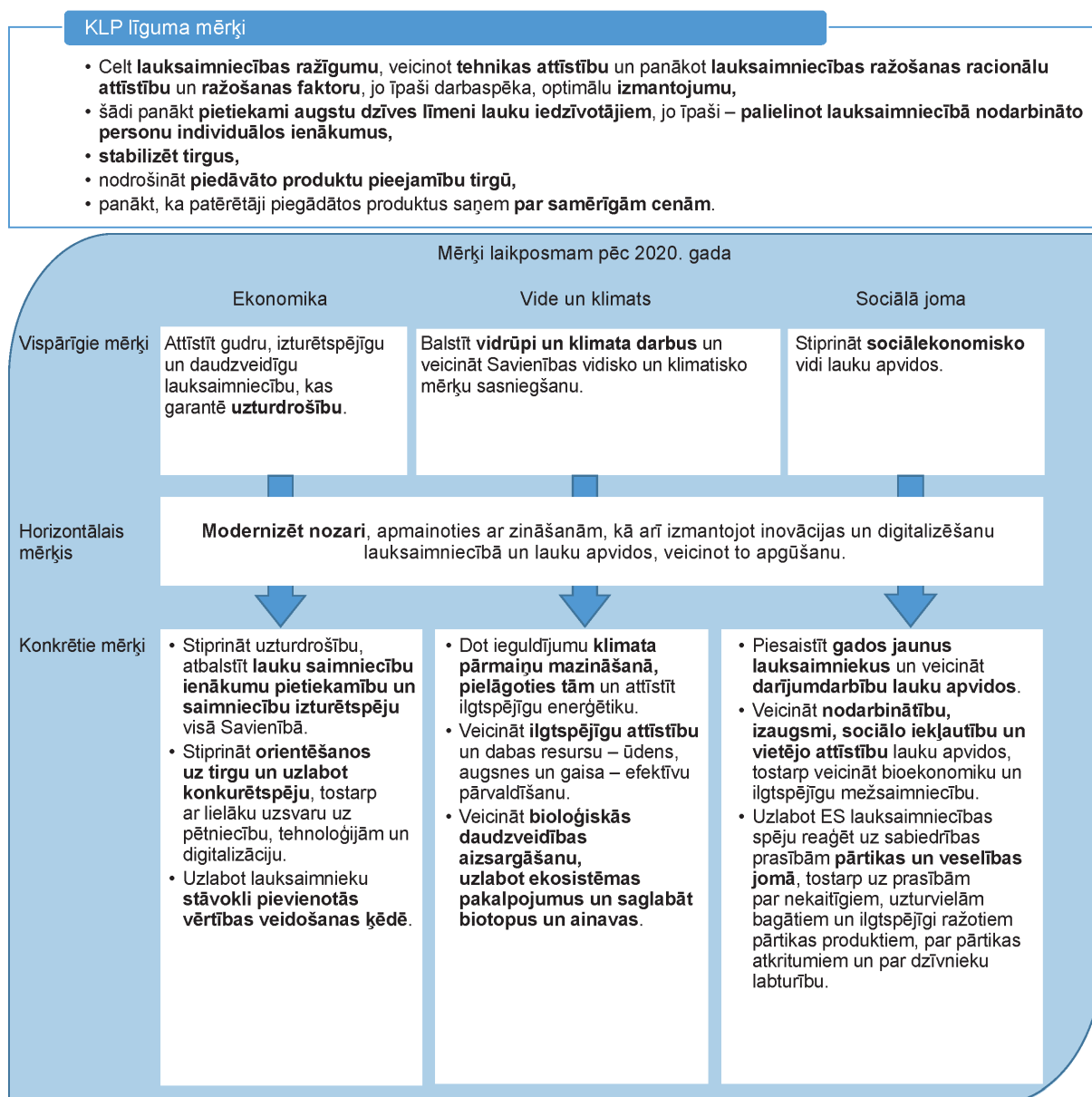
14. Nodaļā pēc ievada mēs izvērtēsim priekšlikumu. **I un II pielikumā** esam snieguši piezīmes par Komisijas ierosināto veikuma satvaru.

Priekšlikuma konteksts

15. Komisijas paskaidrojuma rakstā uzsvērts, ka “modernizētai kopējai lauksaimniecības politikai ir jāpalielina sava Eiropas pievienotā vērtība, atspoguļojot vērienīgākus vidiskos un klimatiskos mērķus un apmierinot iedzīvotāju gaidas attiecībā uz viņu veselību, vidi un klimatu”⁽¹¹⁾. Komisija ir interpretējusi Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) izklāstītos KLP mērķus atbilstoši pašreizējam kontekstam, un priekšlikumā ir noteikti deviņi “konkrētie mērķi” (sk. **1. attēlu**).

1. attēls

KLP mērķi

Avots: ERP, pamatojoties uz LESD 39. pantu, kā arī KLP stratēģisko plānu regulas 5. un 6. pantu.

⁽¹⁰⁾ Pieejams vietnē: https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment_lv.

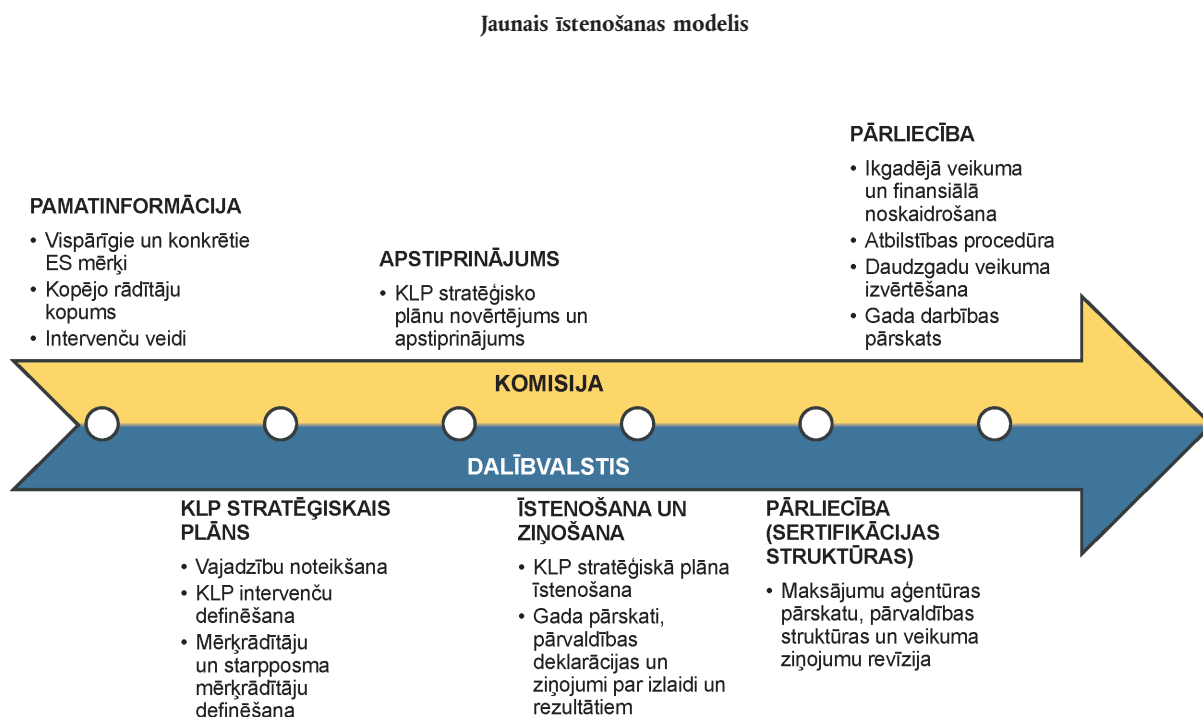
⁽¹¹⁾ Komisijas paskaidrojuma raksta 1. lappuse.

Juridiskais pamats, subsidiaritāte un proporcionalitāte

16. Ar priekšlikumu tiktu samazināts tiesiskais regulējums, piecu regulu vietā paredzot trīs. KLP stratēģisko plānu regula aptver KLP mērķus, saskaņā ar politiku finansētos intervenču veidus⁽¹²⁾, kā arī vispārīgas prasības KLP stratēģisko plānu sagatavošanai. Horizontālajā regulā ir izklāstīti finanšu noteikumi un norādīta uzraudzības un novērtēšanas sistēma, savukārt ar grozījumu regulu liela daļa noteikumu no regulas par tirgu kopīgu organizāciju⁽¹³⁾ tiek galvenokārt pārnesti uz KLP stratēģisko plānu regulu.

17. Komisija piedāvā jaunu īstenošanas modeli, apgalvojot, ka tas nodrošinās lielāku subsidiaritāti, kā arī palielinās dalībvalstu atbildību un pārskatatbildību. ES tiesību aktos nosakot tikai konkrētus parametrus un dodot dalībvalstīm plašāku politikas instrumentu izvēli, kā arī daļēji sasaistot maksājumus ar rezultātu sasniegšanu, Komisija tiecas KLP galveno uzmanību pārvirzīt no atbilstības uz veikumu. Jaunā īstenošanas modeļa ilustratīvs piemērs sniegts **2. attēlā**.

2. attēls

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu par KLP laikposmam pēc 2020. gada, kā arī pievienoto ietekmes novērtējumu.

18. Lauksaimniecības nozarē dalībvalstu starpā pastāv būtiskas atšķirības, un pašreizējie ES noteikumi dod dalībvalstīm zināmu rīcības brīvību noteikt to, kā piemērot KLP. Savā ziņojumā par pamata maksājuma shēmu⁽¹⁴⁾ mēs norādījām, ka pašlaik dažādas dalībvalstis ļoti atšķirīgi īsteno šīs shēmas. Piemēram, Vācijā lauksaimniekiem paredzētās atbalsta likmes ātri vien tika konverģētas, savukārt Spānijā lauksaimniekiem izmaksātās summas joprojām bija krietni atšķirīgas. Tāpat Komisijas dati⁽¹⁵⁾ liecina, ka šim mērķim izmantoto izdevumu daļa (un atbalstītās ražošanas veids) ievērojami atšķirās, lai

⁽¹²⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 3. pantā teikts, ka "intervence" ir atbalsta instruments ar attiecīgajiem atbalsttiesīguma nosacījumiem, kuru dalībvalstis noteikušas savos KLP stratēģiskajos plānos.

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 10/2018 "Pamata maksājuma shēma lauksaimniekiem – tiek īstenota pareizi, taču tai ir ierobežota ietekme uz vienkāršošanu, atbalsta mērķtiecīgāku piešķiršanu un atbalsta līmeņu konverģenci".

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/direct-support/direct-payments/docs/direct-payments-schemes_en.pdf, 6. attēls.

gan lielākā daļa dalībvalstu izmantoja saistīto atbalstu. Jaunais modelis, kas paredz mazāk ES noteikumu, nozīmē, ka politikas un konkrēto intervencu formulēšana aizvien vairāk būs atkarīga no izvēles, ko dalībvalstis izdarīs savos stratēģiskajos plānos, un no tā, vai Komisija tos apstiprinās. Komisija tiecas lauzt saikni starp ES un gala saņēmējiem. Tas nozīmē, ka dalībvalstu ziņā būs definēt gala saņēmējiem piemērojamus izvērstus atbalsttiesīguma noteikumus. Tomēr priekšlikums būtiski ierobežo dalībvalstu iespējas; tas, piemēram, paredz, ka atsevišķas subsīdijas ir obligātas. Komisija uzskata, ka tas ir nepieciešams, lai saglabātu KLP kopējo būtību⁽¹⁶⁾.

Ex post izvērtējumu, apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ietekmes novērtējuma rezultāti

19. Mēs jau iepriekš kritizējām⁽¹⁷⁾ to, ka *ex post* izvērtējumi nav pieejami savlaicīgi, lai varētu patiešām ietekmēt jaunās rīcībpolitikas, un ierosinājām, lai Komisija, pārskatot spēkā esošu tiesību aktu, ievēro principu "izvērtēšana vispirms"⁽¹⁸⁾. Tomēr Komisijas sākotnējais ziņojums, kurā būs ietverti pirmie rezultāti saistībā ar pašreizējās KLP veikumu, būs pieejams tikai 2018. gada nogalē⁽¹⁹⁾. Kā norādījām informatīvajā apskatā⁽²⁰⁾, Komisijas izdevumu pārskats neļauj novērtēt vai izdarīt secinājumus par konkrētu programmu ES pievienoto vērtību. Tāpēc tas sniedz pārāk nepilnīgu priekšstatu, lai varētu palīdzēt ES likumdevējam pieņemt turpmākos lēmumus finansējuma jomā.

20. Izstrādājot priekšlikumu, Komisija apspriedās ar ieinteresētajām personām⁽²¹⁾. Lai gan apspriešanās tika pausta liela interese saglabāt kopējo lauksaimniecības politiku – ko it īpaši aizstāvēja saņēmēji –, jautājumā par elastību trūka vienprātības. Daži aicināja noteikt plašāku darbības jomu, lai varētu pielāgoties vietējām vajadzībām. Citi lūdza ES īstenot noteiktāku rīcību, lai garantētu vienlīdzīgu konkurences apstākļus. Apspriešanās rezultāti liecināja, ka jautājumu par pielāgošanos klimata pārmaiņām un par vides aizsardzību būtu labāk risināt, īstenojot ES rīcību.

21. Savā ietekmes novērtējumā, kurā sākotnēji bija ietverts tikai pamatscenārijs un četri risinājumi, Komisija vērtēja dažādus politikas instrumentu kopumus. Tomēr, balstoties uz Regulējuma kontroles padomes ieteikumu, Komisija ietekmes novērtējumā svītroja risinājumu pārtraukt KLP⁽²²⁾, turklāt tā nolēma, ka pakāpeniska KLP izbeigšana būtu pretrunā Līgumā paredzētajām saistībām. Integrējot ilgtspējīgas attīstības mērķus savā ietekmes novērtējumā, Komisija skatīja dzimumu līdztiesības jautājumu, tomēr tam, šķiet, ir maz ietekmes uz priekšlikumu.

22. Ietekmes novērtējuma rezultāti akcentēja grūtus kompromisus, tomēr neļāva izdarīt secinājumus, kāds būtu vēlmais politikas instrumentu kopums. Komisijas galīgais priekšlikums neatbilst nevienam no ietekmes novērtējumā skatītajiem risinājumiem. Kā esam ziņojuši jau iepriekš⁽²³⁾, nav viegli identificēt ietekmes novērtējuma galvenos rezultātus un vēstījumu. Īpaši grūti ir noteikt, kādā veidā ar ierosinātajiem pasākumiem varētu sasniegt Komisijas izvirzītos mērķus.

23. Ietekmes novērtējums netika nodots sabiedriskai apspriešanai. Galīgā redakcija tika publicēta kopā ar priekšlikumu. Mēs jau iepriekš ieteicām Komisijai⁽²⁴⁾ publicēt starpposma dokumentus (ceļa kartes un ietekmes novērtējuma ziņojumu projektus) informācijai un komentāru iesniegšanai.

⁽¹⁶⁾ Tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskata 1.4.2. iedaļa.

⁽¹⁷⁾ Piemēram, Īpašais ziņojums Nr. 16/2017 "Lauku attīstības plānošanai jābūt mazāk sarežģītai un vairāk uzmanības jāvelti rezultātiem".

⁽¹⁸⁾ Īpašais ziņojums Nr. 16/2018 "ES tiesību aktu *ex post* pārbaude: sistēma labi izveidota, tomēr nepilnīga", 4. ieteikums.

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1306/2013, 110. panta 5. punkts: "Komisija līdz 2018. gada 31. decembrim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei sākotnējo ziņojumu par šā panta īstenošanu, tostarp par KLP darbības pirmajiem rezultātiem. Otro ziņojumu, kurā ietverts KLP darbības rezultātu novērtējums, iesniedz ne vēlāk kā 2021. gada 31. decembrī." (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.)

⁽²⁰⁾ ERP informatīvais apskats "Komisijas priekšlikums daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam" (2018. gada jūlijs).

⁽²¹⁾ Tostarp sabiedriskā apspriešana tiešsaistē, kurā tika saņemtas 58 520 atbildes, no kurām 36,5 % sniedza lauksaimnieki, pilsoniskā dialoga grupu un specializēto darbsemināru dalībnieki.

⁽²²⁾ Kopīgais pētniecības centrs (JRC): *Scenar 2030 – Pathways for the European agriculture and food sector beyond 2020* (Scenārijs 2030. gadam. Eiropas Lauksaimniecības un pārtikas nozares iespējas pēc 2020. gada).

⁽²³⁾ Īpašais ziņojums Nr. 3/2010 "Vai ietekmes novērtējumi noder ES iestādēm lēmumu pieņemšanā?".

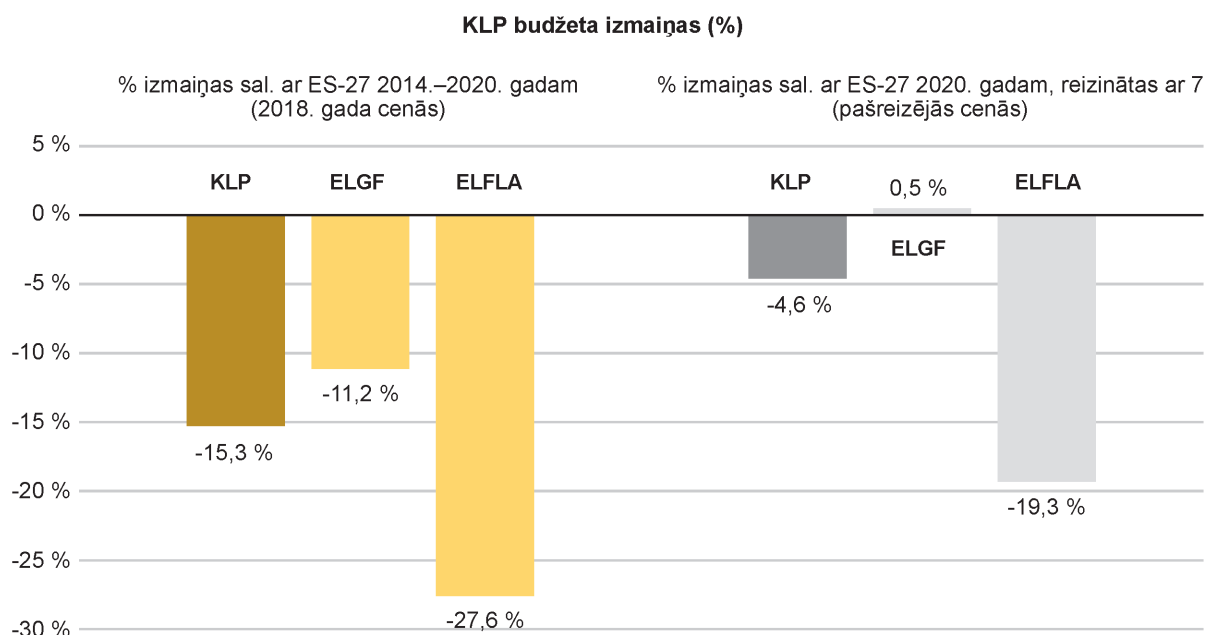
⁽²⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 3/2010 "Vai ietekmes novērtējumi noder ES iestādēm lēmumu pieņemšanā?".

Ietekme uz budžetu

24. Piedāvātais finanšu piešķirums KLP būtu mazāks nekā pašreizējā periodā⁽²⁵⁾. Minētā samazinājuma apmērs ir atkarīgs no tā, kā to aprēķina. Informatīvajā apskatā par daudzgadu finanšu shēmas priekšlikumu mēs ziņojām, ka samazinājums būtu 15 %, savukārt Komisija parasti norāda uz 5 % samazinājumu⁽²⁶⁾ (sk. **3. attēlu**). Atšķirība lielā mērā ir atkarīga no salīdzinājumam izvēlēta pamatscenārija⁽²⁷⁾ un no tā, vai izmanto pašreizējās vai nemainīgās cenas⁽²⁸⁾.

3. attēls

Dažādi veidi ierosināto KLP budžeta izmaiņu aprēķināšanai

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem.

Citi elementi

25. Komisija ierosina saglabāt pašreizējo nomenklatūru ar diviem lauksaimniecības finanšu instrumentiem (ELGF un ELFLA), lai gan dalībvalstīs tos vairs neplānos atsevišķi. Komisija ierosina aizstāt lauku attīstības programmas⁽²⁹⁾ ar KLP stratēģiskajiem plāniem, kas aptvertu visus KLP pasākumus (tiešos maksājumus, tirgus pasākumus, lauku attīstības pasākumus)⁽³⁰⁾. Tomēr, ņemot vērā **2. izcēlumā** minētos ierobežojumus, dalībvalstu iespējas attiecībā uz KLP izdevumiem būtu ierobežotas.

⁽²⁵⁾ Pat bez Apvienotās Karalistes daļas KLP budžetā, kura 2014.–2020. gada periodā bija 27,7 miljardi EUR.

⁽²⁶⁾ Regulas priekšlikuma paskaidrojuma raksts (COM(2018) 392) un mūsu informatīvais apskats "Komisijas priekšlikums daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam".

⁽²⁷⁾ Pamatojoties uz Komisijas darba dokumentu "Daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam priekšlikuma un daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam salīdzinājuma tabula", 2018. gada 6. jūnijs. Lai gan abos aprēķinos nav iekļauta Apvienotās Karalistes daļa budžetā, vienā no tiem kā izejas punktu salīdzinājumam izmanto pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas pēdējo gadu (reizinot ar septiņi, cenšoties neiekļaut tiešo maksājumu konverģences ietekmi un dalībvalstu lēmumu pārvietot līdzekļus ELGF un ELFLA starpā), savukārt otrā kā pamatscenāriju ņem vērā visu piešķirumu 2014.–2020. gadam.

⁽²⁸⁾ Komisija izmanto terminu "pašreizējās cenas", lai norādītu uz absolūtajām summām, kas izmaksājamas vai ir iekļautas saistībās konkrētajā gadā. Lai ņemtu vērā inflāciju, Komisija izmanto arī terminu "nemainīgās cenas" (2011. gada cenas pašreizējam periodam un 2018. gada cenas nākamajam periodam), kuras aprēķinātas, izmantojot 2 % "gada deflatoru", kas atbilst Eiropas Centrālās bankas inflācijas mērķim. Šī korekcija ir ES budžeta vienošanās, un tai nav obligāti jāatspoguļo faktiskais inflācijas līmenis Eiropas Savienībā.

⁽²⁹⁾ Pašreizējie plānošanas dokumenti saistībā ar ELFLA, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.).

⁽³⁰⁾ Lauku attīstības programmu ietvaros attiecībā uz ELFLA jau šobrīd veic stratēģisko plānošanu.

2. izcēlums. Tiešo maksājumu stratēģiskās plānošanas tvērums

Lai gan dalībvalstīm būs jāpiemēro stratēģiskā plānošana tiešajiem maksājumiem, priekšlikums būtiski ierobežo dalībvalstu iespējas.

Dalībvalstis varētu izmantot aptuveni 7 %⁽³¹⁾ nozariskām intervencēm un ne vairāk kā 12 %⁽³²⁾ saistītiem maksājumiem, bet pārējā ELGF daļa būtu jārezervē lauksaimniekiem paredzētajam atsaistītajam ienākumu atbalstam⁽³³⁾ un ekoshēmām⁽³⁴⁾.

Dalībvalstīm būtu pienākums piedāvāt ekoshēmas, lai gan minimālās budžeta prasības nebūtu noteiktas un shēmu īstenošana būtu brīvprātīga. Tāpēc pastāv iespēja, ka lielākā ELGF daļa arī turpmāk tiks piešķirta lauksaimniekiem paredzētajam atsaistītajam ienākumu atbalstam, ko izmaksā par zemes hektāru. Dalībvalstīm būtu jāpielīdzina atbalsta likmes vienā reģionā vai jāsamazina vienības vērtību atšķirības lauksaimnieku starpā (tā dēvētā iekšējā konverģence)⁽³⁵⁾.

Ar priekšlikumu tiktu ieviesta prasība noteikt individuāliem lauksaimniekiem paredzēto maksājumu nepārsniedzamo summu⁽³⁶⁾ un obligāti veikt pārdalošos maksājumus⁽³⁷⁾.

PRIEKŠLIKUMA NOVĒRTĒJUMS

26. Pēc Komisijas 2017. gada novembra paziņojuma par pārtikas un lauksaimniecības nākotni mēs publicējam informatīvo apskatu par KLP nākotni. Minētajā apskatā formulējām kritērijus, kurus izmantojam, lai izvērtētu tiesību aktu priekšlikumu par KLP laikposmam pēc 2020. gada. Uz šiem kritērijiem ir balstīts mūsu novērtējums, kas sniegts šajā atzinuma daļā. To pamatā ir mūsu programmas loģikas modelis (skaidrots informatīvā apskata 19. punktā un 4. attēlā), kurā izklāstīts, kā publisku intervenci var īstenot saimnieciski, lietderīgi un efektīvi. Tādējādi mūsu atzinums ir saimnieciskuma, lietderīguma un efektivitātes vērtējums, un mūsu secinājumi ir vērsti uz to, lai rastu risinājumus visu triju minēto aspektu pilnveidošanai.

KLP vajadzību novērtēšana

Kritēriji

- 1.1. Vajadzību apzināšana notiek uz stabilu pierādījumu pamata.
- 1.2. Ir pierādīta pievienotā vērtība šo vajadzību risināšanai, īstenojot ES līmeņa rīcību.
- 1.3. KLP priekšlikumā ņem vērā ilgtermiņa tendences.
- 1.4. Ir skaidrs, kāda būs KLP priekšlikuma distributīvā ietekme.

27. Savā paziņojumā par pārtikas un lauksaimniecības nākotni Komisija norādīja apzinātās svarīgākās ES lauksaimniecības nozares vajadzības. Sīkāk tās izklāstītas Komisijas informatīvajos dokumentos par izaicinājumiem ekonomikas un sociālekonomiskajā, kā arī vides un klimata pārmaiņu jomā. Komisija norāda, ka ienākumi no lauksaimnieciskās darbības ir mazāki par vidējo atalgojumu ekonomikā kopumā, tāpēc tas ir arguments par labu tiešajiem maksājumiem⁽³⁸⁾. Tomēr, kā norādījām savā informatīvajā apskatā, Komisijas datus nav ņēmti vērā ienākumi, kurus gūst ārpus lauksaimniecības.

⁽³¹⁾ Aptuveni 21 miljards EUR, kas aprēķināts kā starpība starp visu piedāvāto ELGF budžetu un piešķirumiem, kuri rezervēti tiešajiem maksājumiem, pamatojoties uz KLP stratēģisko plānu regulas 81. panta 1. punktu un IV pielikumu.

⁽³²⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 86. panta 5. punkts.

⁽³³⁾ Saskaņā ar KLP stratēģisko plānu regulas 17. pantu lauksaimniekiem obligāti nodrošina ienākumu pamatatbalstu.

⁽³⁴⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 28. pants.

⁽³⁵⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 20. pantā teikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai vēlākais par 2026. pieprasījumu gadu maksājumtiesību vērtība visos gadījumos būtu vismaz 75 % no tās vidējās summas par vienu vienību, kura ienākumu pamatatbalstam plānota par 2026. pieprasījumu gadu, kā noteikts KLP stratēģiskajā plānā. Tās var lemt par samazinājuma maksimuma noteikšanu, un tas nedrīkst būt mazāks par 30 %.

⁽³⁶⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 15. pants.

⁽³⁷⁾ Saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem pārdalošie maksājumi ir brīvprātīgi (1. un 41. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām (OV L 347, 20.12.2013., 608. lpp.)).

⁽³⁸⁾ Ietekmes novērtējums, I daļa, 7. lpp.

28. Mūsu informatīvajā apskatā par KLP nākotni mēs norādījām, ka nepietiek publicētu datu par lauksaimnieku ienākumiem, lai apgalvotu, ka lauku mājsaimniecībām kopumā ir vajadzīgs nozīmīgs atbalsts pietiekami augsta dzīves līmeņa sasniegšanai. Ietekmes novērtējumā Komisija nav mainījusi lauksaimnieku ienākumu analīzi, un dalībvalstīm nav izvirzīta prasība apkopot ticamus un salīdzināmus statistikas datus par lauku saimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem ⁽³⁹⁾. Savā informatīvajā apskatā esam akcentējuši arī citus ar lauksaimniecības nozari saistītus būtiskus datus un tendences, proti:

- skaitliski mazāk, bet lielākas lauku saimniecības: 2013. gadā bija 10,8 miljoni lauku saimniecību (22 % samazinājums, salīdzinot ar 2007. gada datiem), bet vidējais lielums ir 12,6–16,1 ha,
- lauksaimniecības darbaspēka samazinājums par 25 % (no 12,8 miljoniem pilna laika darbavieta 2005. gadā līdz 9,5 miljoniem 2017. gadā),
- kopš 2010. gada ES ir pārtikas neto eksportētāja ar tirdzniecības pārpalikumu, kurš 2017. gadā bija 20,5 miljardi EUR, ko galvenokārt rada pārstrādāti pārtikas produkti un dzērieni – ES ir neapstrādātu lauksaimniecības produktu neto importētāja ⁽⁴⁰⁾,
- vidēja lauku saimniecība nodrošina darbu mazāk nekā vienai pilnu laiku strādājošai personai,
- kaut arī dažādu nozaru veikums krietni atšķiras, ienākumi no lauksaimniecības uz vienu pilnu laiku strādājošu personu ir ievērojami palielinājušies,
- lauksaimnieku vidējais vecums palielinās, un samazinās gados jaunu lauksaimnieku skaits: uz katriem 100 lauku saimniecību apsaimniekotājiem, kas vecāki par 55 gadiem, 2010. gadā bija 14 apsaimniekotāji, kas jaunāki par 35 gadiem, bet 2013. gadā šis rādītājs bija tikai 11 lauku saimniecību apsaimniekotāji.

29. Šķiet, ka Komisija ir ņēmusi vērā vidēja termiņa plānošanu, jo tās ietekmes novērtējumā ir iekļauta plānošana līdz pat 2030. gadam. Tomēr nav skaidrs tās ilgtermiņa redzējums par ES lauksaimniecību (ņemot vērā izmaiņas tehnoloģiju, klimata, sociālo un demogrāfisko pārmaiņu jomā utt.).

30. KLP stratēģiskajos plānos dalībvalstis novērtētu savas vietējās vajadzības, un uz to arī balstītu intervenču izvēli. Ieviešot piedāvāto modeli, lielāka atbildība tiktu pārnesta no ES uz dalībvalstīm, ne tikai attiecībā uz ELFLA, bet arī attiecībā uz ELGF. Šajā sakarā viens piemērs attiecas uz mūsu jaunāko ieteikumu ⁽⁴¹⁾ Komisijai novērtēt visu lauksaimnieku grupu ienākumus un veikt to ienākumu atbalsta vajadzības analīzi pirms jebkāda priekšlikuma izstrādes par KLP turpmāko struktūru (sk. **3. izcēlumu**). Saskaņā ar priekšlikumu dalībvalstis būtu atbildīgas par šāda novērtējuma veikšanu ⁽⁴²⁾. Tomēr, kā zinām, piedāvātais ES tiesību akts lielā mērā nosaka galveno ienākumu instrumentu (sk. 25. punktu). Tātad dalībvalstij, kurai būtu, piemēram, bažas par dzimuma aspekta ietekmi uz subsīdijām (Komisijas dati liecina, ka vīrieši saņem aptuveni trīs piektdaļas subsīdiju, sievietes – vienu astoto daļu, savukārt uzņēmumi atlikušo daļu), būtu maz iespēju mainīt minēto sadali.

⁽³⁹⁾ Šādi statistikas dati ir pieejami dažās dalībvalstīs; sk. 29. punktu un 1. Izcēlumu Īpašajā ziņojumā Nr. 1/2016: "Vai Komisijas sistēma darbības rezultātu novērtēšanai attiecībā uz lauksaimnieku ienākumiem ir labi izstrādāta un balstīta uz pamatotiem datiem".

⁽⁴⁰⁾ Sk. mūsu informatīvo apskatu par KLP nākotni, 3. attēlu.

⁽⁴¹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 10/2018 "Pamata maksājuma shēma lauksaimniekiem – tiek īstenota pareizi, taču tai ir ierobežota ietekme uz vienkāršošanu, atbalsta mērķtiecīgāku piešķiršanu un atbalsta līmeņu konvergenci".

⁽⁴²⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 95. panta 1. punktā un 96. pantā teikts, ka dalībvalstīm būtu jāidentificē vajadzības attiecībā uz katru minētās regulas 6. pantā noteikto konkrēto mērķi.

3. izcēlums. Īpašais ziņojums Nr. 10/2018, 3. ieteikums ⁽⁴³⁾

Pirms jebkāda priekšlikuma izstrādes par KLP turpmāko struktūru Komisijai jānovērtē visu lauksaimnieku grupu ienākumi, kā arī jāveic to ienākumu atbalsta vajadzības analīze, ņemot vērā ES un valstu atbalsta pašreizējo sadali, zemes lauksaimniecības potenciālu, to zemes platību atšķirības, kas galvenokārt saistītas ar lauksaimniecisko ražošanu vai uzturēšanu, lauksaimniecības izmaksas un ekonomisko dzīvotspēju, ienākumus no pārtikas un citu veidu lauksaimnieciskās ražošanas, kā arī ienākumus no avotiem, kuri nav saistīti ar lauksaimniecību, faktorus, kas nosaka lauku saimniecību efektivitāti un konkurētspēju, un lauksaimnieku nodrošināto sabiedrisko labumu vērtību.

Komisijai jau no paša sākuma ierosinātie pasākumi jāsaista ar atbilstīgiem darbības mērķiem un pamatscenārijiem, ar kuriem varētu salīdzināt atbalsta veikumu.

31. Komisija tiecas risināt jautājumu par atbalsta koncentrēšanu lieliem uzņēmumiem, ierosinot noteikt obligātu maksimālo summu un paredzot tiešo maksājumu pārdali ⁽⁴⁴⁾ atbilstoši mūsu 2011. gada ieteikumiem ⁽⁴⁵⁾. Tomēr pasākuma ietekmi ierobežotu iespēja atskaitīt algu izmaksas – tostarp neatalgotā darbaspēka izmaksas – no maksimālās summas noteikšanai paredzēto tiešo maksājumu summas.

32. Kopumā Komisijai nav pārliecinošu pierādījumu tam, ka ES intervence ir nepieciešama visās ierosinātajās jomās. Lai gan ES vidisko un ar klimata pārmaiņām saistīto darbību pamatojums ir spēcīgs, dati, ar ko pamato lauksaimnieku ienākumu vajadzību novērtējumu, nav pietiekami. Lai gan Komisijas ietekmes novērtējumā ir analizēta apsvērto risinājumu distributīvā ietekme, šāda analīze nav veikta attiecībā uz galīgo priekšlikumu.

KLP mērķu izvērtēšana**Kritēriji**

- 2.1. Eiropas Savienības KLP mērķi ir skaidri formulēti un atspoguļo kopējai lauksaimniecības politikai apzinātās vajadzības un ilgtermiņa redzējumu.
- 2.2. Eiropas Savienības KLP mērķi ir pārvērti skaitliski izteiktos mērķrādītājos ietekmes un rezultātu noteikšanai.
- 2.3. Eiropas Savienības KLP mērķi ir saskanīgi ar pārējiem ES politikas vispārējiem un nozaru mērķiem un starptautiskajām saistībām ⁽⁴⁶⁾.

33. Lai gan Komisijas priekšlikumā ir formulēti politikas mērķi (sk. 15. punktu), atbildība par specifiskiem intervences pasākumiem un mērķrādītājiem tiktu nodota dalībvalstīm (izmantojot KLP stratēģiskos plānus). Lielāko daļu KLP budžeta arī turpmāk izmantotu, lai finansētu tiešos maksājumus lauksaimniekiem ⁽⁴⁷⁾. Tā kā trūkst precīzas informācijas par lauksaimnieku mājsaimniecību ienākumiem (sk. 27. un 28. punktu), ir grūti saprast, kādā veidā varētu formulēt un sasniegt mērķus un mērķrādītājus.

34. KLP stratēģisko plānu regulas 6. pantā minētie konkrētie mērķi nav skaidri definēti; tie nav konkrēti un nav atspoguļoti skaitļos izteiktos mērķrādītājos. Kā ziņojām iepriekš ⁽⁴⁸⁾, nepietiekami koncentrēti augsta līmeņa mērķi neveicina sekmīgu darbību. Savos īpašajos ziņojumos mēs vairākkārt esam norādījuši, ka trūkst skaidru mērķu un skaitļos

⁽⁴³⁾ Īpašais ziņojums Nr. 10/2018 "Pamata maksājuma shēma lauksaimniekiem – tiek īstenota pareizi, taču tai ir ierobežota ietekme uz vienkāršošanu, atbalsta mērķtiecīgāku piešķiršanu un atbalsta līmeņu konvergenci".

⁽⁴⁴⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 15. pants, 18. panta 2. punkts, 26. pants un 27. pants.

⁽⁴⁵⁾ Īpašais ziņojums Nr. 5/2011 "Vienotā maksājuma shēma (VMS): pareizas finanšu pārvaldības uzlabošanai risinājumi".

⁽⁴⁶⁾ Piemēram, saistības, kas izriet no 2015. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences par klimata pārmaiņām (COP 21) secinājumiem, ilgtspējīgas attīstības mērķiem un Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteikumiem.

⁽⁴⁷⁾ Sk. 4. attēlu.

⁽⁴⁸⁾ Sk. 2014. gada pārskata 3. nodaļu.

izteiktu mērķrādītāju ⁽⁴⁹⁾. Daudzās jomās Komisijai ir pietiekami plaša informācija, lai apzinātu pamatscenāriju, ko varētu izmantot to mērķrādītāju novērtēšanai, kurus dalībvalstis noteikušas savos KLP stratēģiskajos plānos.

35. Par piedāvāto intervences pasākumu veidu un mērķu vājo savstarpējo saikni liecina, piemēram, priekšlikumā izteiktā visai neskaidra norāde, ka dalībvalstīm būtu jātiecas nodrošināt tiešo maksājumu piešķiršanu tikai tad, ja tie faktiski palīdz sasniegt ⁽⁵⁰⁾ KLP mērķus (sk. 15. punktu). Tomēr nav skaidrs, par kuriem konkrētajiem mērķiem ir runa vai kādā veidā minētā palīdzība tiktu mērīta. Viens no piedāvātajiem galvenajiem mērķiem attiecībā uz tiešajiem maksājumiem ir saistīts ar uzturdrošību ⁽⁵¹⁾. Atbilstoši pašreizējam formulējumam ir apšaubāma šā mērķa nozīme Eiropas kontekstā. Lai garantētu uzturdrošības nākotni, visticamāk, ka klimata pārmaiņu problēmu risināšana būs svarīgāka par atbalstu lauku saimniecību ienākumiem (sk. **4. izcēlumu**).

4. izcēlums. Uzturdrošība

Uzturdrošības jēdziens ir saistīts ar pārtikas nodrošinājumu un pieejamību cilvēkiem. Pasaules Pārtikas samita 1996. gada galīgajā ziņojumā teikts, ka "pārtikas nodrošinājums pastāv tad, ja visiem cilvēkiem jebkurā laikā fiziski, sociāli un ekonomiski ir pieejams pietiekams daudzums nekaitīgas un uzturvielām bagātas pārtikas, kas atbilst viņu uztura vajadzībām un izvēlei, nodrošinot veselīgu un aktīvu dzīvi" ⁽⁵²⁾. Šī definīcija nosaka ES pārtikas nodrošinājuma politikas satvaru, ko pieņēma 2010. gadā ⁽⁵³⁾.

Jaunākais novērtējums ⁽⁵⁴⁾ liecina, ka Eiropas Savienībā nepietiekama uztura problēma ir reti sastopama un pārtikas nenodrošinātība ir maz sastopama. Tomēr Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācija secina, ka klimata pārmaiņu sekas rada būtiskas izmaiņas lauksaimniecībā. Ar klimata pārmaiņām un vidi saistīto problēmu risināšana (ietverot ilgtspējīgas ražošanas metodes), pārtikas zuduma un atkritumu samazināšana, kā arī dabas resursu aizsargāšana ir ļoti svarīgi uzturdrošības nākotnes aspekti.

36. Vairākos mērķos ir sajaukti dažādi jēdzieni, tāpēc ir grūti izsekot un izmērīt to sasniegšanu. Ja likumdevējs vēlas saglabāt šos politikas mērķus, tas varētu precizēt to tvērumu, piemēram:

- regulas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts attiecas uz vairākiem mērķiem, kuru cēloņsakarība nav atspoguļota. Ja mērķus sadalītu, būtu vieglāk noteikt mērķrādītājus un izmērīt to sasniegšanu,
- regulas 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta pašreizējā redakcija paredz plašāku tvērumu nekā tikai lauksaimniecības nozari, tomēr KLP stratēģisko plānu regulas I pielikumā piedāvātie šā mērķa rezultāta un ietekmes rādītāji attiecas tikai uz lauksaimniecību un lauksaimniecības pārtikas produktu tirdzniecību,
- regulas 6. panta 1. punkta g) apakšpunktā ir noteikts mērķis, kas aptver divus ļoti atšķirīgus jēdzienus – gados jauni lauksaimnieki un darījumdarbības attīstība lauku apvidos; ja pēdējo minēto jēdzienu pārvietotu uz mērķi, kas minēts 6. panta 1. punkta h) apakšpunktā, tiktu uzlabota abu mērķu saskaņotība.

⁽⁴⁹⁾ Piemēram, Īpašais ziņojums Nr. 25/2015 "ES atbalsts lauku infrastruktūrai – iespējas panākt daudz labāku ieguldīto līdzekļu atdevi"; Īpašais ziņojums Nr. 1/2016 "Vai Komisijas sistēma darbības rezultātu novērtēšanai attiecībā uz lauksaimnieku ienākumiem ir labi izstrādāta un balstīta uz pamatotiem datiem"; Īpašais ziņojums Nr. 21/2017 "Zaļināšana: sarežģītāka ienākumu atbalsta shēma, kas vēl nav efektīva vides aizsardzības ziņā"; Īpašais ziņojums Nr. 16/2017 "Lauku attīstības plānošanai jābūt mazāk sarežģītai un vairāk uzmanības jāveltī rezultātiem"; Īpašais ziņojums Nr. 10/2017 "ES atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem jāplāno mērķtiecīgāk, lai veicinātu efektīvu paaudžu maiņu"; Īpašais ziņojums Nr. 10/2018 "Pamata maksājuma shēma lauksaimniekiem – tiek īstenota pareizi, taču tai ir ierobežota ietekme uz vienkāršošanu, atbalsta mērķtiecīgāku piešķiršanu un atbalsta līmeņu konvergenci".

⁽⁵⁰⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 16. panta 2. punkts.

⁽⁵¹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts: lai stiprinātu uzturdrošību, atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā.

⁽⁵²⁾ 1996. gada Pasaules Pārtikas samits: Romas Deklarācija par pasaules nodrošinātību ar pārtiku. <http://www.fao.org/docrep/003/w3613e/w3613e00.htm#Note1>

⁽⁵³⁾ ES politikas programma jaunattīstības valstu atbalstīšanai, risinot ar pārtikas nodrošinājumu saistītās problēmas, COM(2010) 127 final.

⁽⁵⁴⁾ Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (2017): *The state of food security and nutrition in Europe and Central Asia* (Stāvoklis nodrošinātības ar pārtiku un uztura jomā Eiropā un Centrālāzijā).

37. ES ir kvantitatīvas starptautiskas saistības klimata pārmaiņu novēršanas jomā. Būtisks ES mērķis ir līdz 2030. gadam par 40 % samazināt kopējās ES siltumnīcefekta gāzu emisijas salīdzinājumā ar 1990. gadu⁽⁵⁵⁾. Ņemot vērā priekšlikumu, Komisija sagaida, ka 40 % no kopējā KLP finanšu piešķiruma⁽⁵⁶⁾ tiks atvēlēti minētā mērķa sasniegšanai. Tomēr nav zināms, kā šie līdzekļi palīdzētu novērst klimata pārmaiņas, jo tas būtu atkarīgs no tā, kādus pasākumus dalībvalstis izvēlas savos KLP stratēģiskajos plānos.

38. Lielākais ieguldījums izdevumu mērķa sasniegšanā ir 40 %⁽⁵⁷⁾ atvēlēšana ienākumu pamatatbalstam. Šā aprēķina pamatā ir paredzamais ieguvums no "nosacījumu sistēmas"⁽⁵⁸⁾, ar ko aizstāj savstarpēju atbilstību un zaļināšanu. Mēs jau iepriekš esam pauduši šaubas par pašreizējā perioda attiecīgā rādītāja – 19,46 %⁽⁵⁹⁾ – pamatojumu un ziņojuši, ka šis aprēķins nav piesardzīgi veikts⁽⁶⁰⁾. Tāpēc mēs uzskatām, ka aprēķinātais KLP ieguldījums ar klimata pārmaiņām saistīto mērķu sasniegšanā nav reāls. Pārāk liels KLP ieguldījums nozīmētu mazāku finansējumu citām politikas jomām, tādējādi samazinot ES izdevumu kopējo ieguldījumu, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām. Tā vietā, lai izmantotu 40 % svērumu visam tiešo maksājumu atbalstam, ieguldījumu varētu ticamāk aprēķināt, izmantojot šādu svērumu tikai attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, ar ko atbalsta jomas, kurās lauksaimnieki faktiski īsteno praksi klimata pārmaiņu mazināšanai (piemēram, aizsargājot mitrājus un kūdrājus⁽⁶¹⁾).

39. Komisijas priekšlikumā uzsvērts, ka vides un klimata mērķiem ir augsta prioritāte un tāpēc KLP būtu jāatspoguļo izlēmīgāka virzība uz šo mērķu sasniegšanu⁽⁶²⁾. Ņemot vērā iepriekš minētos ierobežojumus, izlēmīguma pakāpe tiktu noteikta KLP stratēģiskajos plānos. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos rezultāta rādītājiem noteiktu skaitļos izteiktus mērķrādītājus. Dalībvalstīm būtu jāpamato minētie mērķrādītāji⁽⁶³⁾, tomēr priekšlikumā nav teikts, ka tām būtu jāsniedz pierādījumi par pamatscenārija stāvokli, lai Komisija varētu novērtēt izvērzīto mērķrādītāju vērienīgumu. Komisija minētos mērķrādītājus un to pamatojumu novērtētu KLP stratēģisko plānu apstiprināšanas laikā. Nav skaidrs, kādā veidā Komisija veiktu novērtējumu vai nodrošinātu pietiekamu vērienīgumu, jo netiktu izvērzīti skaitļos izteikti ES mērķrādītāji. Aprakstot to, kā Komisijai vajadzētu novērtēt KLP stratēģiskos plānus, likumdevējs varētu, piemēram, iekļaut noteiktus ES mērķrādītājus un ilgtspējīgas attīstības mērķu saistības, piemēram, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu⁽⁶⁴⁾.

40. Priekšlikumā nav skaidrots, kā Komisija veiktu KLP stratēģisko plānu novērtēšanu. Komisijas veiktajā novērtējumā tiktu ņemta vērā KLP stratēģisko plānu regulas 92. pantā minētā norāde uz vērienīgākiem vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem. Tomēr netiek skaidrota tādu formulējumu nozīme kā, piemēram, "cenšas dot (..) kopējo ieguldījumu" un "KLP stratēģiskajos plānos (..) izskaidro, kādā veidā tās gatavojas sasniegt (..) lielāko kopējo ieguldījumu". Joprojām nav skaidrs, kādā veidā Komisija varētu novērtēt vai izmērīt šādu mērķtiecību.

41. Regulā nevar paredzēt visas nākotnē iespējamās problēmas tādas daudzveidīgas un plašas izdevumu politikas kā KLP īstenošanā. Tātad Komisijai vajadzētu būt zināmai rīcības brīvībai politikas pārvaldīšanā. Tomēr šāds apsvērums neizskaidro to, ka piedāvātie KLP mērķi nav ne skaidri definēti, ne atspoguļoti skaitļos izteiktos mērķrādītājos. Ja nav skaidru mērķu un skaitļos izteiktu mērķrādītāju, Komisija nevarēs novērtēt politikas veikumu attiecībā pret vēlamo rezultātu. Skaidri un konkrēti mērķi ir galvenais priekšnoteikums, lai varētu izstrādāt efektīvu uz veikumu balstītu sistēmu.

⁽⁵⁵⁾ https://ec.europa.eu/clima/citizens/eu_lv

⁽⁵⁶⁾ Klimata finansējuma līdzsekošana (KLP stratēģisko plānu regulas 52. apsvērums un 87. pants).

⁽⁵⁷⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 87. pants.

⁽⁵⁸⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 11. pants un KLP stratēģisko plānu III pielikuma sadaļa par labu zemes lauksaimniecisko un vidisko stāvokli.

⁽⁵⁹⁾ Sk. 7. attēlu Īpašajā ziņojumā Nr. 31/2016 "Vismaz piektdaļa ES budžeta novirzīšana klimata rīcībai: notiek vērienīgs darbs, bet pastāv nopietns risks, ka iecerēto neizdosies sasniegt".

⁽⁶⁰⁾ "Piesardzība" ir viens no kopējiem principiem klimata pārmaiņu mazināšanas finansējuma līdzsekošanai; to izstrādāja Daudzpusējo attīstības banku apvienotā klimata finansējuma grupa un Starptautiskais attīstības finansēšanas klubs. Tas nosaka, ka tad, ja dati nav pieejami, nenoteiktību risina, ziņojumos par klimata finansējumu labāk izvēloties zemāku, nevis pārāk augstu novērtējumu.

⁽⁶¹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas III pielikuma sadaļa par LLVS "Standarti labam zemes lauksaimnieciskajam un vidiskajam stāvoklim", LLVS 2.

⁽⁶²⁾ Piemēram, ietekmes novērtējumā un KLP stratēģisko plānu regulas 16. apsvērumā.

⁽⁶³⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 96.–97. pants, kā arī 115.–116. pants.

⁽⁶⁴⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 106. panta 2. punkts.

KLP ieguldījuma izvērtēšana**Kritēriji**

- 3.1. Līdzekļus piešķir, pamatojoties uz vajadzību novērtējumu un plānotajiem rezultātiem.
- 3.2. Līdzekļus izlieto tur, kur ar tiem var panākt nozīmīgu ES pievienoto vērtību.

42. Savā ietekmes novērtējumā Komisija analizēja līdzekļu piešķiršanu dažādām shēmām. To darot, tā simulēja dažādu politisko risinājumu un līdzekļu piešķirumu ietekmi uz KLP mērķu sasniegšanu. Ietekmes novērtējumā netika secināts, kurš būtu labākais risinājums, bet drīzāk tajā konstatēja, ka politiskie risinājumi paredz grūtu kompromisu. Piemēram, risinājumi, kas aptvēra vērēnīgākas vidiskās shēmas, ir saistīti ar lauksaimnieku ienākumu paredzamu samazināšanos.

43. ELGF ietvertu tiešo atbalstu lauksaimniekiem, paredzot 100 % finansējumu no ES budžeta. ELFLA ietvertu vidiskās un klimatiskās saistības, lauku saimniecību investīcijas un noteiktus citus lauku attīstības projektus, kam izmanto dalībvalstu līdzfinansējumu. Lai gan Komisijas sākotnējais nodoms bija piedāvāt finansējuma īpatsvaru, kas būtu atkarīgs no ES pievienotās vērtības⁽⁶⁵⁾, tas netiek atspoguļots ierosinātajā līdzfinansējuma līmenī. Piemēram, ekoshēmas tiktu pilnībā finansētas no ES budžeta⁽⁶⁶⁾, pat ja tās nebūtu tik vērēnīgas kā vides aizsardzības saistības, kurām būtu jāpiemēro dalībvalstu līdzfinansējums 20 % apmērā⁽⁶⁷⁾. Nav iemesla saglabāt ne šādu atšķirību, ne atsevišķu "fondu" terminoloģiju. Ja tos, piemēram, apvienotu, būtu vieglāk ES pievienotajai vērtībai piesaistīt ES līdzfinansējuma līmeni.

44. KLP stratēģisko plānu regulas pielikumos ir norādīts ierosinātais finanšu piešķirums katrai dalībvalstij. Minēto piešķirumu noteikšanā ņem vērā ne dalībvalstu vajadzības, ne arī apņemšanos sasniegt konkrētus rezultātus. Dalībvalstis piešķirtu līdzekļus individuāliem pasākumiem, ņemot vērā savus vajadzību novērtējumus, kas ietverti KLP stratēģiskajos plānos. **4. attēlā** redzams KLP budžeta piedāvātais elastīgums un ierobežojumi.

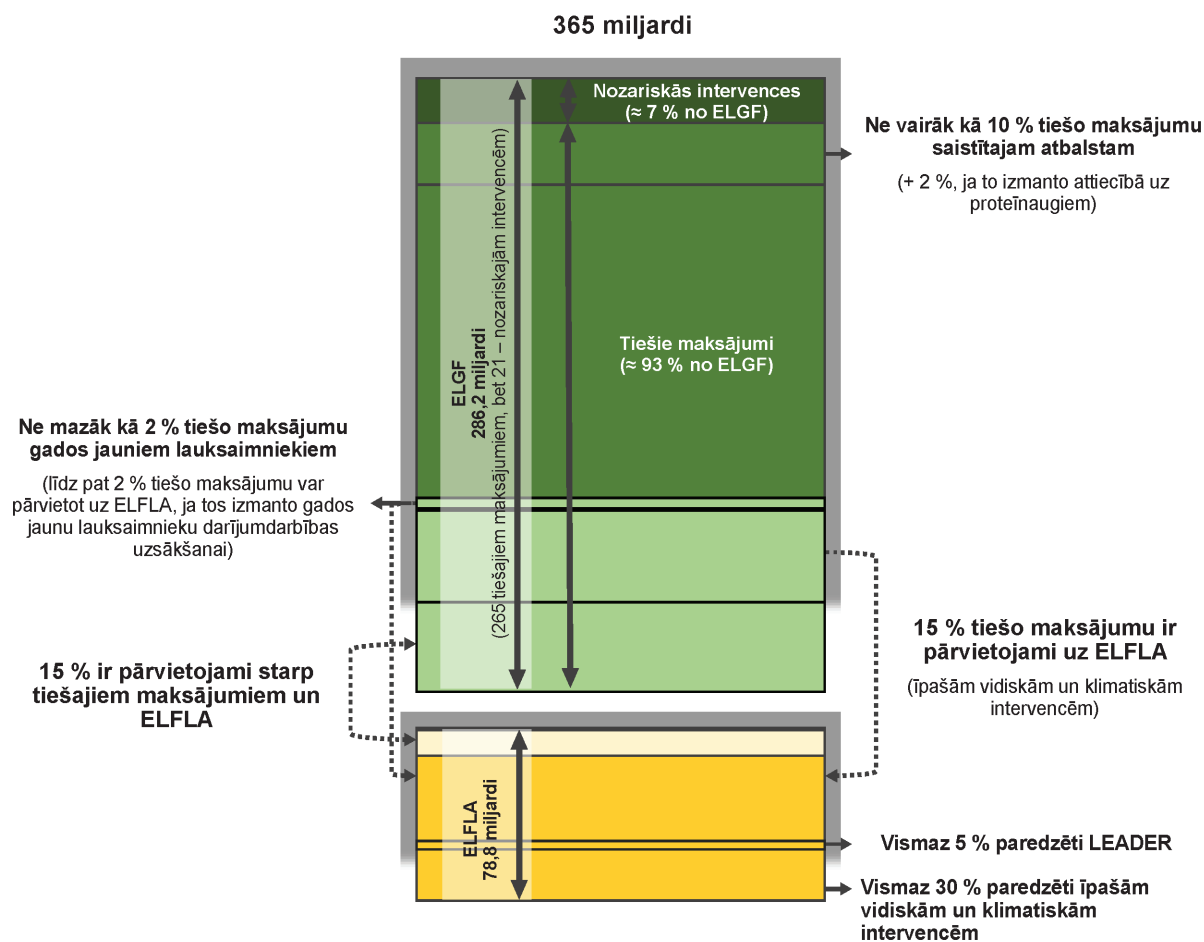
⁽⁶⁵⁾ Sk. Komisijas pārdomu dokumentu par ES finanšu nākotni, 11. lpp.

⁽⁶⁶⁾ Pamatojoties uz KLP stratēģisko plānu regulas 14. panta 6. punkta d) apakšpunktu un 28. pantu, klimatiskās un vidiskās shēmas finansē no ELGF saskaņā ar tās pašas regulas 79. panta 1. punktu.

⁽⁶⁷⁾ Pamatojoties uz KLP stratēģisko plānu regulas 65. pantu, vidiskās un klimatiskās saistības finansē līdz 80 % no ELFLA saskaņā ar tās pašas regulas 79. panta 2. punktu un 85. panta 3. punktu.

4. attēls

KLP budžeta elastīgums un ierobežojumi

Avots: ERP, pamatojoties uz KLP stratēģisko plānu regulas 82., 83. un 86. pantu, kā arī IV–IX pielikumu un Komisijas darba dokumentiem.

45. Regulas priekšlikumā ierosināts vismaz 30 % no ELFLA⁽⁶⁸⁾ izmantot ar vidi un klimata pārmaiņām saistītiem pasākumiem, un summu, kas ir līdzvērtīga vismaz 2 % no ELGF piešķiruma⁽⁶⁹⁾, atvēlēt paaudžu maiņai. Finanšu līdzekļu atvēlēšana, kā arī virkne citu priekšlikuma elementu⁽⁷⁰⁾ atspoguļo prioritāti, kas noteikta gados jaunu lauksaimnieku piesaistīšanai un to nepilnību novēršanai, kas apzinātas mūsu jaunākajā īpašajā ziņojumā par šo tematu⁽⁷¹⁾. Demogrāfiskā situācija dažādu dalībvalstu lauku kopienās ievērojami atšķiras, tomēr neviena dalībvalsts nevarētu teikt, ka turpmāki pasākumi paaudžu maiņas veicināšanai nav vajadzīgi. ES līdzekļu automātiska pieejamība šādiem mērķiem mazina dalībvalstu motivāciju izmantot citus politikas instrumentus paaudžu maiņas nodrošināšanai.

⁽⁶⁸⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 86. panta 2. punkts.

⁽⁶⁹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 27. panta 2. punkts un 86. panta 4. punkts.

⁽⁷⁰⁾ Piemēram, mērķtiecīgāka gados jaunu lauksaimnieku definīcija (4. panta 1. punkta e) apakšpunkts), lielāka maksimālā atbalsta summa gados jaunu lauksaimnieku darbības uzsākšanai (43. apsvērums un 69. pants), iespēja veikt papildu 2 procentpunktu pārvietojumu starp ELGF un ELFLA, ja minēto izmanto kā dotāciju gados jaunu lauksaimnieku darbības uzsākšanai (90. panta 1. punkts).

⁽⁷¹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 10/2017 "ES atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem jāplāno mērķtiecīgāk, lai veicinātu efektīvu paaudžu maiņu".

46. Savā īpašajā ziņojumā par ES atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem mēs ieteicām plānot atbalstu mērķtiecīgāk, kā arī skaidrāk precizēt atbalsta mērķus un tā paredzamo ietekmi uz paaudžu maiņas rādītāju un atbalstīto saimniecību dzīvotspēju. Kā norādīts priekšlikumā, dalībvalstis var pieņemt lēmumu izmantot lielāko daļu gados jauniem lauksaimniekiem atvēlētās summas, lai nodrošinātu tiem ienākumu papildatbalstu (tiešos maksājumus), nevis atbalstu darbījumbūtības uzsākšanai. Kā liecināja mūsu revīzija, atbalsts darbījumbūtības uzsākšanai sniedz vairāk iespēju mērķtiecīgāk plānot atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem, lai palīdzētu viņiem, piemēram, vairojot savu saimniecību dzīvotspēju, īstenojot ūdens vai energoresursu taupības iniciatīvas, iesaistīties bioloģiskajā lauksaimniecībā vai uzsākt darbību mazāk labvēlīgos apgabalos.

47. Piedāvātais ELFLA piešķiruma 30 % nodalījums vides un klimata pasākumiem (kas pašlaik neietver maksājumus par apgabalumiem, kuros ir dabas ierobežojumi) var kalpot kā pamudinājums palielināt izmaksas šiem mērķiem. Šajā sakarā var palīdzēt arī tas, ka dalībvalstīm ir iespēja pārvietot līdzekļus no ELGF uz ELFLA, lai atbalstītu pilnībā ES finansētas vides un klimata saistības. Dalībvalstīm nevajadzētu nodalīt līdzekļus ekoshēmām, kuras ievieš saskaņā ar ELGF. Uz minētajām shēmām attiektos individuālajiem lauksaimniekiem paredzēto maksājumu maksimālās summas obligāta noteikšana⁽⁷²⁾. Tas nozīmē to, ka lauksaimniekiem, kuri saņem maksimālajai summai tuvu vai par to lielāku ienākumu pamatatbalstu, nebūtu nekāda stimula sākt īstenot minētās ekoshēmas.

48. Šķiet, ka KLP priekšlikumā netiek pilnībā ņemta vērā vajadzība novērst investīciju trūkumu lauksaimniecības nozarē un efektīvāk izmantot ES budžetu⁽⁷³⁾. Tajā nav sniegts nekāds konkrēts pamudinājums vairāk izmantot finanšu instrumentus.

49. Visbeidzot, saskaņā ar priekšlikumu ES līdzekļu piešķiršana nebalstītos uz ES mēroga vajadzību novērtējumu un paredzamajiem rezultātiem. Katra dalībvalsts iepriekš noteiktu finanšu līdzekļu kopapjomu piešķirtu konkrētām intervencēm, kuru pamatā būtu izvērtējums par atsevišķas valsts vajadzībām, lai gan minētajiem piešķirumiem arī turpmāk piemērotu vairākus būtiskus ierobežojumus. Priekšlikumā nav norādīts mehānisms augstākai ES līdzfinansējuma likmei tiem pasākumiem, kuriem ir lielāka ES pievienotā vērtība.

KLP procesu izvērtēšana

Kritēriji

- 4.1. Politiku īsteno ar rentabliem instrumentiem, pamatojoties uz stabiliem pierādījumiem.
- 4.2. Ir nodrošināta konsekvence starp KLP un pārējām ES rīcībpolitikām un starp dažādajiem KLP instrumentiem.
- 4.3. Īstenošanas noteikumi ir vienkārši, bet nemazina izmaksu lietderību.
- 4.4. Pārejai uz jauno īstenošanas modeli ir ierosināta pienācīga kārtība.

Izmaksu lietderība

50. Ietekmes novērtējumā nav iekļauta analīze par aplūkoto politikas risinājumu izmaksu lietderību, tomēr tajā novērtē dažādo instrumentu efektivitāti KLP mērķu sasniegšanā.

51. Komisija ierosina regulēt to maksājumu veidus, ko dalībvalstis var izmaksāt galasaņēmējiem⁽⁷⁴⁾. Priekšlikumā norādīts, ka dalībvalstis var izstrādāt rezultātnoteiktas maksājumu shēmas, lai stimulētu lauksaimniekus ievērojami uzlabot vides kvalitāti lielākā mērogā un izmērāmā veidā⁽⁷⁵⁾. Priekšlikumā nebūtu ļauts uz rezultātiem balstītus maksājumus saņēmējiem veikt citiem mērķiem saskaņā ar kopīgo noteikumu regulu (KNR), kuru piemēro struktūrfondiem⁽⁷⁶⁾. Mēs nesaprotam, kāpēc šo risinājumu nevarētu attiecināt arī uz citām tajā pašā pantā noteiktajām pārvaldības saistībām.

⁽⁷²⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 14., 15. un 29. pants.

⁽⁷³⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 75. pants, kā arī 16. un 42. apsvērums.

⁽⁷⁴⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 77. pants.

⁽⁷⁵⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 65. panta 7. punkts.

⁽⁷⁶⁾ Finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām (KNR 46. pants).

52. Lielāka subsidiaritāte varētu palīdzēt dalībvalstīm definēt intervences, kas būtu mērķtiecīgāk vērstas uz to konkrētajām vajadzībām. Tomēr, kā jau Komisija norādīja savā ietekmes novērtējumā⁽⁷⁷⁾, mainīgi atbalsttiesīguma kritēriji varētu radīt arī situāciju, kad nav iespējams nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, lai gan tas būtu ļoti svarīgi, kā tika secināts sabiedriskajā apspriešanā⁽⁷⁸⁾. Piemēram, priekšlikumā nav sniegta nekāda definīcija par darbību⁽⁷⁹⁾ noturību⁽⁸⁰⁾, tātad katra dalībvalsts varētu to definēt atšķirīgi (ja vien šis jautājums netiek risināts tad, kad Komisija vērtē KLP stratēģiskos plānus, sk. 58. punktu).

53. Priekšlikums paredz, ka dalībvalstīm būtu jādefinē jēdziens “īstens lauksaimnieks”⁽⁸¹⁾. Saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem dalībvalstis var izvēlēties neizmaksāt atbalstu personām, kuru lauksaimnieciskā darbība veido tikai nenozīmīgu daļu no to kopējās saimnieciskās darbības vai kuru pamata uzņēmējdarbība neietver lauksaimniecisko darbību. Jaunajā priekšlikumā tas ir vispārējs noteikums. Dalībvalstu uzdevums būtu izstrādāt objektīvus, nediskriminējošus kritērijus, ar kuriem var efektīvi novirzīt atbalstu⁽⁸²⁾ “īstieniem lauksaimniekiem”, neradot nesamērīgas administratīvās izmaksas. Ņemot vērā darbu, ko esam paveikuši pēdējā laikā (sk. **5. izcēlumu**), mēs paredzam, ka dalībvalstīm var izrādīties sarežģīti izstrādāt izmaksu lietderības definīciju.

5. izcēlums. Termins “aktīvs lauksaimnieks” pašreizējā periodā

Mēģinot ES tiešo atbalstu mērķtiecīgāk novirzīt aktīviem lauksaimniekiem, ar KLP reformu 2013. gadā tika ieviests negatīvs saraksts, kas bija paredzēts, lai izslēgtu tos saņēmējus, kuru galvenā darbība nebija lauksaimniecība⁽⁸³⁾. Mēs secinājam⁽⁸⁴⁾, ka šis saraksts kopumā tikai daļēji bija efektīvs, turklāt radīja būtisku administratīvo slogu maksājumu aģentūrām. Ņemot vērā šīs grūtības, Padome un Eiropas Parlaments vienojās, ka, sākot no 2018. gada, dalībvalstis varētu lemt par to, vai tās samazina kritērijus, ar kuriem pieteikumu iesniedzēji pierāda savu aktīvā lauksaimnieka statusu, vai arī pārtrauc piemērot negatīvo sarakstu. Izmaiņas tika pamatotas ar paustajām bažām par to, ka aktīvā lauksaimnieka klauzulas īstenošanas grūtības un administratīvās izmaksas pārsniedz ieguvumus, ko rada ļoti neliela skaita neaktīvo atbalsta saņēmēju izslēgšana no tiešā atbalsta shēmām.

Atbilstība

54. Viena no galvenajām izmaiņām KLP priekšlikumā laikposmam pēc 2020. gada ir ELGF un ELFLA plānošanas apvienošana vienā kopīgā KLP stratēģiskajā plānā. Tādējādi varētu labāk nodrošināt dažādu KLP instrumentu savstarpēju atbilstību.

55. Tomēr mēs esam kritizējuši to, ka vairāku paralēlu vides un klimata instrumentu esamība pašreizējā periodā rada sarežģītu situāciju⁽⁸⁵⁾. Lai gan priekšlikumā paredzēts atcelt zaļināšanu, ekoshēmu ieviešana nozīmētu to, ka joprojām pastāvētu trīs dažādi vides instrumenti⁽⁸⁶⁾:

— nosacījumu sistēma tiešiem maksājumiem (11. pants),

⁽⁷⁷⁾ Ietekmes novērtējums, 4. pielikums, 71. lpp.

⁽⁷⁸⁾ Eiropas Komisijas sabiedriskā apspriešana: kopējās lauksaimniecības politikas modernizācija un vienkāršošana, aktualitātes.

⁽⁷⁹⁾ KNR (Priekšlikuma par KNR (COM(2018) 375 final) 59. pants) joprojām ir noteikts, ka darbība ilgst piecus gadus.

⁽⁸⁰⁾ Termins “noturība” ir definēts kā “projekta spēja ilgu laiku pēc tā pabeigšanas saglabāt savus ieguvumus”, Īpašais ziņojums Nr. 8/2018 “ES atbalsts produktīvām investīcijām uzņēmumos – lielāka uzmanība jāpievērš noturībai”.

⁽⁸¹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 4. panta 1. punkta d) apakšpunkts paredz, ka dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos “īstenu lauksaimnieku” definē tā, lai atbalstu nepiešķirtu personām, kuru lauksaimnieciskā darbība ir maznozīmīga daļa no šo personu vispārējās saimnieciskās darbības vai kuru galvenā darbījumdarbība nav lauksaimnieciska, bet arī tā, lai no atbalsta neizslēgtu daudznozaru lauksaimniekus. Šī definīcija, pamatojoties uz tādiem nosacījumiem kā, piemēram, ienākumu pārbaudes, darbaspēka izlietojums saimniecībā, uzņēmējdarbības mērķis un/vai atrašanās reģistros, ļauj noteikt, kādus lauksaimniekus neuzskata par īstieniem”.

⁽⁸²⁾ Minēto definīciju izmantotu attiecībā uz ienākumu pamatatbalstu saskaņā ar KLP stratēģisko plānu regulas 16. panta 2. punktu un 17. panta 3. punktu, ekoshēmām saskaņā ar regulas 28. pantu, saistīto ienākumu atbalstu saskaņā ar regulas 29. pantu, dabisku un citu platībatkarīgu ierobežojumu maksājumiem saskaņā ar regulas 66. pantu, kā arī riska pārvaldības instrumentiem saskaņā ar regulas 70. pantu.

⁽⁸³⁾ Piemēram, lidostas, dzelzceļa pakalpojumi, hidrotehniskas būves, pakalpojumi nekustamo īpašumu jomā vai personas, kuras pārvalda pastāvīgus sporta un atpūtas laukumus.

⁽⁸⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 10/2018 “Pamata maksājuma shēma lauksaimniekiem – tiek īstenota pareizi, taču tai ir ierobežota ietekme uz vienkāršošanu, atbalsta mērķtiecīgāku piešķiršanu un atbalsta līmeņu konvergenci”.

⁽⁸⁵⁾ Piemēram, Īpašais ziņojums Nr. 21/2017 “Zaļināšana: sarežģītāka ienākumu atbalsta shēma, kas vēl nav efektīva vides aizsardzības ziņā”.

⁽⁸⁶⁾ Ierosināts KLP stratēģisko plānu regulā.

— ELGF finansētas ekoshēmas (28. pants),

— vidiskās un klimatiskās pārvaldības saistības, ko finansē no ELFLA (65. pants).

56. Ar nosacījumu sistēmu aizstātu savstarpēju atbilstību un zaļināšanu. Tās piemērošanas joma būtu plašāka nekā iepriekšējam principam un ietvertu visus saņēmējus (neizslēdzot mazās lauku saimniecības) un jaunas prasības, piemēram, obligātu augseku nolūkā uzlabot augsnes aizsardzību un kvalitāti. Lai gan tiek izmantots termins “nosacījumu sistēma”, uz tiešajiem maksājumiem neattiektos prasība izpildīt minēto vides un klimata pamatprasību kopumu. Tā vietā dalībvalstis varētu paredzēt administratīvu sodu saņēmējiem, kuri neizpilda minētās prasības⁽⁸⁷⁾.

57. Patiesībā, iestrādājot zaļināšanas prasības nosacījumu sistēmā, varētu nodrošināt, ka tās ir mazāk atturošas. Īpašajā ziņojumā Nr. 5/2011 mēs ierosinājām nodrošināt, ka maksājumu samazinājums par savstarpējās atbilstības saistību neievērošanu vairāk veicina atturēšanos. Tā vietā Komisija piedāvā izstrādāt sodu sistēmu, kas balstīta uz pašreizējo savstarpējās atbilstības sistēmu; sk. piemēru **6. izcēlumā**.

6. izcēlums. Piemērs attiecībā uz nosacījumu sistēmas sekām salīdzinājumā ar zaļināšanu

Priekšlikumā paredz gan samazinātu kontroles intensitāti (no vispārīgi 5 % uz 1 %)⁽⁸⁸⁾, gan sankcijas. Saskaņā ar pašreizējo zaļināšanas regulējumu lauksaimniekam, kurš neievēro kultūraugu dažādošanas prasības, var līdz pat 50 % (ja dažādošana nav notikusi vispār) samazināt zaļināšanas maksājumu par aramzemi, un papildus var piemērot administratīvo sodu līdz 25 % no zaļināšanas maksājuma. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu prasība par augseku⁽⁸⁹⁾, kas integrēta nosacījumu sistēmā, aizstātu prasību par kultūraugu dažādošanu. Tā rezultātā sods par kultūraugu augsekas prasības neievērošanu nolaidības dēļ, kā norādīts Horizontālās regulas 86. panta 2. punktā, būtu vispārīgi 3 % apmērā no kopējā maksājuma⁽⁹⁰⁾.

58. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos definētu savus nosacījumu sistēmas standartus. Pretēji situācijai pašreizējā periodā Komisija apstiprinātu minētos standartus⁽⁹¹⁾. To darot, svarīgi būtu nodrošināt, lai Komisija piemēro skaidrus un objektīvus kritērijus.

59. Lai gan ierosinātā maksājumu shēma vidiskām un klimatiskām pārvaldības saistībām⁽⁹²⁾ būtu līdzīga pašreizējai agrovides maksājumu shēmai, ekoshēmas⁽⁹³⁾ būtu jauna vidiskā intervence. Šīm abām shēmām būtu vienādi mērķi, un priekšlikumā pat noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai tie nepārklātos. Kā norādījām iepriekš⁽⁹⁴⁾, šāda dublēšanās vairo sarežģītību, jo dalībvalstīm būtu jāizstrādā kompleksi pasākumi, lai nodrošinātu, ka shēmas pārsniedz nosacījumu sistēmas⁽⁹⁵⁾ prasības, tomēr nerada dubulta finansējuma risku.

⁽⁸⁷⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 11. pants.

⁽⁸⁸⁾ Attiecīgi Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 809/2014 (OV L 227, 31.7.2014., 69. lpp.) 31. pants un Horizontālās regulas 84. panta 3. punkta d) apakšpunkts.

⁽⁸⁹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas III pielikuma sadaļa par LLVS “Standarti labam zemes lauksaimnieciskajam un vidiskajam stāvoklim”, LLVS 8.

⁽⁹⁰⁾ Ja neatbilstība rastos apzināti, procentuālo daļu palielinātu un saskaņā ar Horizontālās regulas 86. panta 4. punktu varētu noteikt pat 100 % apmērā.

⁽⁹¹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 106. panta 2. punkts.

⁽⁹²⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 65. pants.

⁽⁹³⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 28. pants.

⁽⁹⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 21/2017 “Zaļināšana: sarežģītāka ienākumu atbalsta shēma, kas vēl nav efektīva vides aizsardzības ziņā”.

⁽⁹⁵⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 11. un 12. pants.

60. Turklāt – tā kā vidiskās un klimatiskās saistības būtībā attiektos uz 5–7 gadiem⁽⁹⁶⁾, lai nodrošinātu lielākus vidiskos un klimatiskos ieguvumus, – ekoshēmas nenosaka, ka darbībām būtu jāilgst vairāk nekā vienu gadu⁽⁹⁷⁾. Lai gan atsevišķus ieguvumus varētu gūt, īstenojot gada shēmas, dažu vidisko un klimatisko ieguvumu sasniegšanai saistības ir jānosaka uz vairākiem gadiem (piemēram, augsnes organiskās vielas palielināšana un oglekļa piesaistes uzlabošana).

Vienkāršošana

61. Priekšlikums paredz piecu pašreizējo regulu konsolidēšanu trijās regulās (sk. 16. punktu). Ja pastāv trīs regulas, kurās ir mījnorādes, juridiskais teksts ir grūti lasāms (sk. **7. izcēlumu**).

7. izcēlums. Mījnorāžu piemēri priekšlikumā

KLP stratēģisko plānu regulas 101. pantā noteikta informācija, kas dalībvalstīm to KLP stratēģiskajos plānos būtu jāsniedz par pārvaldības un koordinācijas sistēmām. Tomēr minēto sistēmu kritēriji ir izklāstīti Horizontālajā regulā.

KLP stratēģisko plānu regulas VII sadaļas virsraksts ir “Uzraudzība, ziņošana un izvērtēšana”, bet Horizontālā regula aptver finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību. KLP stratēģisko plānu regulas 121. panta 7. punktā norādīts, ka Komisija veiktu ikgadējā veikuma noskaidrošanu, kā minēts Horizontālās regulas 52. pantā. KLP stratēģisko plānu regulas 121. panta 9. punkts ietver gada veikuma ziņojumus un norāda uz rīcības plāniem, kuri ir saskaņā ar Horizontālās regulas 39. panta 1. punktu. Savukārt Horizontālās regulas 39. panta 1. punktā, kurš attiecas uz maksājumu apturēšanu uz laiku, kas saistīta ar daudzgadu veikuma uzraudzību, ir atsauce uz KLP stratēģisko plānu regulas 115. un 116. pantu, bet 39. panta 2. punktā – uz 121. pantu. Papildus tam, ka daudzās mījnorādes apgrūtina teksta lasīšanu, mulsina arī tādu terminu kā “gada” un “daudzgadu” jaukšana. Tāpat mulsinoši ir veikuma satvara mērķi, kas dažkārt attiecas uz KLP novērtēšanu (116. panta a) apakšpunkts), bet citreiz uz KLP stratēģisko plānu novērtēšanu (116. panta c) un d) apakšpunkts).

Horizontālās regulas 84. un 85. pants attiecas uz kontroles sistēmu un sodiem saistībā ar nosacījumu sistēmu, kuras noteikumi ir izklāstīti KLP stratēģisko plānu regulā. Horizontālās regulas 86. pants attiecas uz to administratīvo sodu aprēķinu, kas paredzēti KLP stratēģisko plānu regulā.

62. Priekšlikumā ir paredzēta vienkāršošana, piemēram, viens plāns katrai dalībvalstij⁽⁹⁸⁾ un viens uzraudzības komitejai⁽⁹⁹⁾. Saglabājot maksājumu aģentūru, koordinējošo struktūru, kompetento iestāžu un sertifikācijas struktūru⁽¹⁰⁰⁾ pašreizējo sistēmu, varētu labāk aizsargāt atbilstību un stabilitāti. Tāpat Komisija ierosina saglabāt tādas sistēmas kā, piemēram, integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, kā arī zemes gabalu identifikācijas sistēmu.

63. Sākotnēji ES ieviesa tiešos maksājumus, pamatojoties uz tiesībām, un tos aprēķināja, ņemot vērā iepriekšējo ražošanas līmeni, lai lauksaimniekiem kompensētu pārtikas produktu cenu paredzamo kritumu iepriekšējo KLP reformu laikā. Saskaņā ar priekšlikumu maksājumtiesības nebūtu obligāti jāņem vērā, jo priekšlikumā ir paredzēts risinājums visām dalībvalstīm veikt vienotas likmes maksājumus par hektāru, neparedzot pienākumu izmantot minētās tiesības⁽¹⁰¹⁾. Tas būtu krietns vienkāršojums dalībvalstīs, kuras pašlaik piemēro PMS, jo tiesības parasti ir saistītas ar sarežģītiem noteikumiem un aprēķiniem.

⁽⁹⁶⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 65. panta 8. punkts.

⁽⁹⁷⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 28. pants.

⁽⁹⁸⁾ Salīdzinājumā ar 118 lauku attīstības programmām 2014.–2020. gada periodā.

⁽⁹⁹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 111. pantā skaidri teikts, ka dalībvalsts izveido vienu komiteju, kas uzraudzītu KLP stratēģiskā plāna īstenošanu. Turklāt KLP stratēģisko plānu regulas 70. apsvērumā norādīts uz Lauku attīstības komitejas un Tiešo maksājumu komitejas apvienošanu vienā uzraudzības komitejā. Pašreizējā periodā Regulas (ES) Nr. 1303/2013 47. pantā ir teikts, ka dalībvalstīm ir jāizveido komiteja, lai uzraudzītu programmu īstenošanu.

⁽¹⁰⁰⁾ Lai gan struktūras netiek mainītas, to loma, it īpaši attiecībā uz sertifikācijas struktūrām, mainītos (sk. 9. attēlu un 89. punktu).

⁽¹⁰¹⁾ Saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem 18 dalībvalstis, kuras piemēro pamata maksājuma shēmu (PMS), izmanto maksājumtiesības, bet pārējās 10 dalībvalstis piemēro līdzīgu shēmu bez tiesībām (vienoto platbūmaksājuma shēmu).

64. Priekšlikumā atsakās no dažām ES prasībām, kuras var būt labas vienkāršošanai, bet ne pareizai finanšu pārvaldībai. Piemēram:

- priekšlikumā dalībvalstīm tiktu dota ⁽¹⁰²⁾ iespēja finansēt PVN, kas pašlaik nav attiecināms. PVN finansēšana nebūtu efektīvs ES līdzekļu izmantojums, jo tā nepalīdzētu sasniegt ES mērķus, bet tikai atvieglotu pašas dalībvalsts budžetu ⁽¹⁰³⁾,
- pretēji pašreizējam periodam priekšlikums ļautu finansēt projektus, kas tiktu sākti pirms piemērošanas datuma ⁽¹⁰⁴⁾. Tas palielinātu nevajadzīgā atbalsta risku.

65. Daži priekšlikuma noteikumi vairo sarežģītību. Piemēram, KLP stratēģisko plānu regulas 15. pantā ir noteikts, kā tiktu samazinātas tiešo maksājumu summas. Mēs ierosinām precizēt šo noteikumu, jo tajā nav skaidri norādīts, cik liela summa dalībvalstīm būtu jāatskaita algota darbaspēka gadījumā. No vienas puses, minētā panta 2. punkta a) apakšpunktā norādīts, ka dalībvalstīm būtu jāatskaita lauksaimnieka deklarētās algas, nodokļi un sociālās iemaksas. No otras puses, 15. panta 2. punkta pēdējā daļā norādīts uz aprēķinu, kura pamatā ir vidējās standartalgas. Pat ja šis noteikums tiktu precizēts, to būtu grūti īstenot.

66. Kopumā izvēlētie instrumenti ne vienmēr piedāvā izmaksu ziņā lietderīgāko risinājumu. Piemēram, apvienojot vidiskās shēmas un diferencējot līdzfinansējumu intervencēm, kuru pamatā ir to ES pievienotā vērtība (sk. 43. punktu), varētu samazināt administratīvo slogu, vienlaikus neapdraudot ES līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Tomēr priekšlikumā tiktu vienkāršoti vairāki KLP aspekti, un KLP stratēģiskā plāna ieviešana varētu veicināt sinerģiju starp dažādiem KLP instrumentiem. Komisija vēl nav noteikusi pārvaldības kārtību pārejai uz jauno īstenošanas modeli. Tāpēc vēl ir pārāgri to novērtēt.

67. KLP stratēģisko plānu apstiprināšanā lielākās grūtības Komisijai sagādātu vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšana un pietiekams vērienīguma līmenis. Priekšlikumā nav sniegta nekāda informācija par to, kā Komisija vērtēs minētos plānus ⁽¹⁰⁵⁾. Mēs vēlētos uzsvērt, ka ir svarīgi, lai Komisija skaidri izteiktos par to, ko tā sagaida attiecībā uz KLP stratēģisko plānu saturu un kvalitāti, un īstenošanas aktā, iespējams, publicētu KLP stratēģiskā plāna veidni, kā arī plāna novērtēšanas kritērijus.

KLP ieguldījumu, tiešo rezultātu, koprezultātu un ietekmes sasaiste

Kritēriji

- 5.1. Efektīva darbības rezultātu [veikuma] sistēma saista politikas mērķus un tās tiešos rezultātus [izlaidi], koprezultātus un ietekmi.
- 5.2. Pastāv skaidra saikne starp naudu, kas izmaksāta no ES budžeta, un apstiprinātu darbības rezultātu mērķrādītāju sasniegšanu.
- 5.3. Politikas darbības rezultātus un attiecīgos ārējos faktorus uzrauga, un politiku vajadzības gadījumā koriģē.

⁽¹⁰²⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 68. panta 3. punktā paredzēts, ka dalībvalstis izveido to investīciju un izdevumu kategoriju sarakstu, kuras ir neattiecināmas, un iekļauj šajā sarakstā konkrētus elementus. PVN nav minēts šajā pantā.

⁽¹⁰³⁾ Lai gan atgūstamā PVN finansēšana būtu saskaņā ar Komisijas KNR priekšlikumu citām politikas jomām, tas būtu pretrunā principiem, kuri saskaņā ar finanšu regulas 186. pantu ir attiecināmi uz tiešo pārvaldību.

⁽¹⁰⁴⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 73. panta 5. punkts.

⁽¹⁰⁵⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 106. panta 2. punktā sniegts apstiprināšanas procedūras vispārīga apraksts.

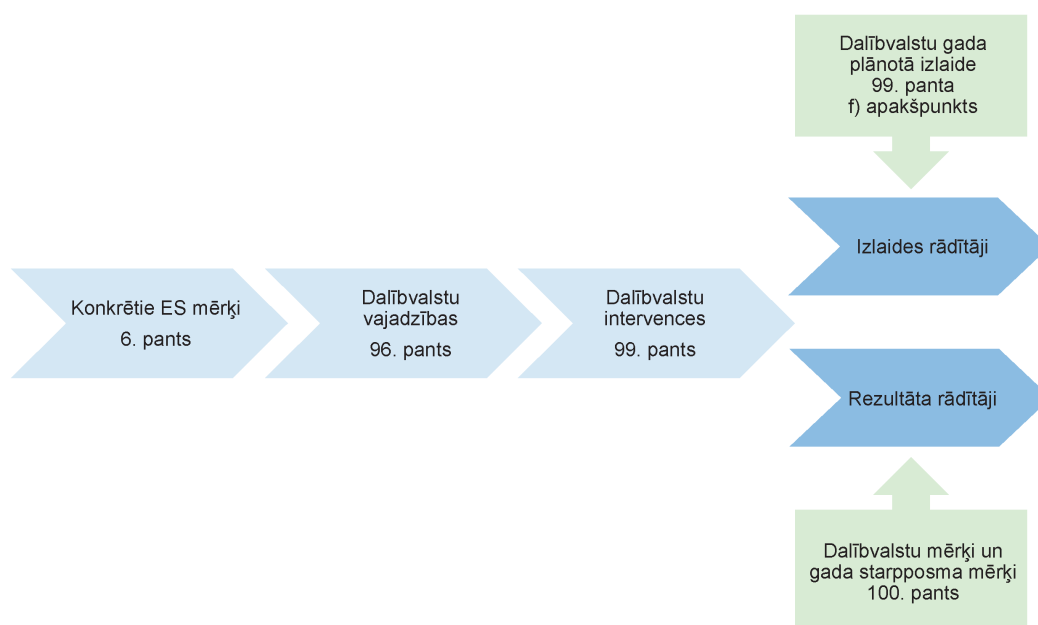
Veikuma sistēmas apraksts

68. Bieži vien priekšlikumā skaidri nenorāda vai neparāda attiecību starp ieguldījumu un tiešajiem rezultātiem [izlaidi], kā arī starp koprezultātiem un ietekmi, tostarp galasaņēmēju līmenī (piemēram, attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, sk. 33. punktu). Lai gan ir centieni pievērsties uz darbības rezultātiem balstītam īstenošanas modelim, priekšlikumā saikne starp mērķiem, atsevišķām darbībām un rādītājiem joprojām nav skaidra.

69. Priekšlikumā netiek sasaistīti intervenču veidi un mērķi. Savos stratēģiskajos plānos dalībvalstīm būtu jāapzina vajadzības attiecībā uz katru KLP konkrēto mērķi⁽¹⁰⁶⁾. Ņemot vērā savu vajadzību novērtējumu, dalībvalstis definētu atbilstīgās intervences un attiecīgos izlaidus un rezultāta rādītājus⁽¹⁰⁷⁾ (sk. **5. attēlu**).

5. attēls

Saikne starp ES mērķiem un rādītājiem

Avots: ERP, balstoties uz KLP stratēģisko plānu regulu.

70. KLP stratēģisko plānu regulas I pielikumā Komisija piedāvā kopīgus veikuma rādītājus. Minētie rādītāji būtu ļoti svarīgs veikuma sistēmas elements, bet tie vēl nav pilnībā izstrādāti. Komisija atzīst, ka būtu vajadzīgas papildu investīcijas atbilstošu rādītāju izstrādē⁽¹⁰⁸⁾. Turklāt tādā veidā sagatavotu īstenošanas aktus par veikuma satvara saturu⁽¹⁰⁹⁾, ietverot rādītāju papildu definīcijas.

71. Mēs izvērtējam rādītājus, ņemot vērā **6. attēlā** sniegtās definīcijas. Ierosināto rādītāju piemērotība un kvalitāte atšķiras, un **I pielikumā** esam snieguši izvērstas piezīmes par šiem rādītājiem. Jēgpilni ir tikai tie izlaidus rādītāji, kuri skaidri palīdz sasniegt izvirzītos mērķus. Patiesībā lielākā daļa rezultāta rādītāju atspoguļo izlaidi, un vairākos ietekmes rādītājos reālā ietekme netiek ņemta vērā.

⁽¹⁰⁶⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 96. panta b) apakšpunkts.

⁽¹⁰⁷⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 91. pants.

⁽¹⁰⁸⁾ Komisijas paskaidrojuma raksta 9. lappuse.

⁽¹⁰⁹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 120. pants.

6. attēls

Ieguldījuma, tiešo rezultātu, koprezultāta un ietekmes definēšana

Avots: ERP, Lietderības revīzijas rokasgrāmata.

Izmaksāto naudas līdzekļu sasaiste ar gūto veikumu

72. Veikuma (izlaides un rezultātu) mērīšana dalībvalstu līmenī, paredzot zināmas finanšu sekas, var pamudināt dalībvalstis sasniegt to mērķrādītājus. Tomēr šādā sistēmā ļoti svarīgs aspekts būtu rādītāju kvalitāte un uzraudzības datu ticamība. Gan mēs⁽¹¹⁰⁾, gan Komisijas Iekšējais revīzijas dienests⁽¹¹¹⁾ ir paudis kritiku par pašreizējo kopīgo uzraudzības un novērtēšanas sistēmu.

73. Lasot priekšlikumu, netop skaidrs, vai dalībvalstis papildus kopīgajiem rādītājiem (sk. 70. punktu) drīkstēs izstrādāt savus rādītājus veikuma noteikšanai. Tas izriet no KLP stratēģisko plānu regulas 97. panta 1. punkta a) apakšpunkta, kur norāda uz "KLP stratēģiskajā plānā noteikto konkrēto rezultāta rādītāju". Tomēr šis rādītāju veids nav minēts attiecībā uz veikuma satvara saturu, kurš norādīts tās pašas regulas 115. panta 2. punkta a) apakšpunktā, un 91. pantā ir teikts, ka dalībvalstis nosaka mērķrādītājus, balstoties uz kopīgiem rādītājiem.

⁽¹¹⁰⁾ Piemēram, mūsu 2015. gada pārskata 3. nodaļā; 2016. gada pārskata 3. nodaļā; Īpašajā ziņojumā Nr. 12/2013 "Vai Komisija un dalībvalstis var pierādīt, ka ES budžeta līdzekļi, kas piešķirti lauku attīstības politikas mērķu īstenošanai, tiek pienācīgi izlietoti"; Īpašajā ziņojumā Nr. 12/2015 "ES prioritāti – veicināt uz zināšanām balstītu lauku ekonomiku – nelabvēlīgi ietekmē zināšanu pārneses un konsultāciju pasākumu vāja pārvaldība"; Īpašajā ziņojumā Nr. 1/2016 "Vai Komisijas sistēma darbības rezultātu novērtēšanai attiecībā uz lauksaimnieku ienākumiem ir ļoti izstrādāta un balstīta uz pamatotiem datiem"; Īpašajā ziņojumā Nr. 31/2016 "Vismaz piektādaļa ES budžeta novirzīšana klimata rīcībai: notiek vērienīgs darbs, bet pastāv nopietns risks, ka iecerēto neizdosies sasniegt"; Īpašajā ziņojumā Nr. 1/2017 "Natura 2000 tīkla pilna potenciāla īstenošanai jāiegulda vairāk darba"; Īpašajā ziņojumā Nr. 2/2017 "Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada partnerības nolīgumiem un programmām kohēzijas politikas jomā: izdevumi tiek mērķtiecīgāk virzīti uz stratēģijas "Eiropa 2020" prioritātēm, bet darbības rezultātu novērtēšana kļūst aizvien sarežģītāka"; Īpašajā ziņojumā Nr. 10/2017 "ES atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem jāplāno mērķtiecīgāk, lai veicinātu efektīvu paaudžu maiņu"; Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2017 "Lauku attīstības plānošanai jābūt mazāk sarežģītai un vairāk uzmanības jāvelti rezultātiem"; Īpašajā ziņojumā Nr. 5/2018 "Atjaunojamo energoresursu enerģija ilgtspējīgai lauku attīstībai: nozīmīgas iespējamās sinerģijas, kas lielākoties netiek izmantotas".

⁽¹¹¹⁾ IRD 2016. gada ziņojums, COM(2017) 497 final.

74. Ja finansējums tiktu nodrošināts no vairākām integrētu teritoriālo investīciju programmām⁽¹¹²⁾, varētu rasties sinerģija starp politikas jomām. Tomēr vadošajām iestādēm būtu jānodrošina, ka var identificēt ar šādām investīcijām saistītās darbības, izlaidi un rezultātus. Tā kā nespēja sasniegt izlaidi un rezultātus var finansiāli ietekmēt KLP maksājumus, būtu svarīgi šo izlaidi un rezultātus attiecināt uz pareizo fondu, un joprojām nav skaidrs, kā dalībvalstis ziņotu par izlaidi un rezultātiem, kuri sasniegti ar investīcijām, ko finansē no vairākiem fondiem. Lai gan KLP priekšlikumā noteikts, ka sertifikācijas struktūru atzinumā būtu jāskata jautājums par veikuma ziņojuma uzticamību⁽¹¹³⁾, KNR nav neviena līdzīga noteikuma par rādītāju uzticamību attiecībā uz citām politikas jomām. Tas rada risku, ka par sasniegto izlaidi un rezultātiem tiks ziņots divreiz, un sertifikācijas struktūrām, veicot savu novērtējumu, tas būtu jāņem vērā.

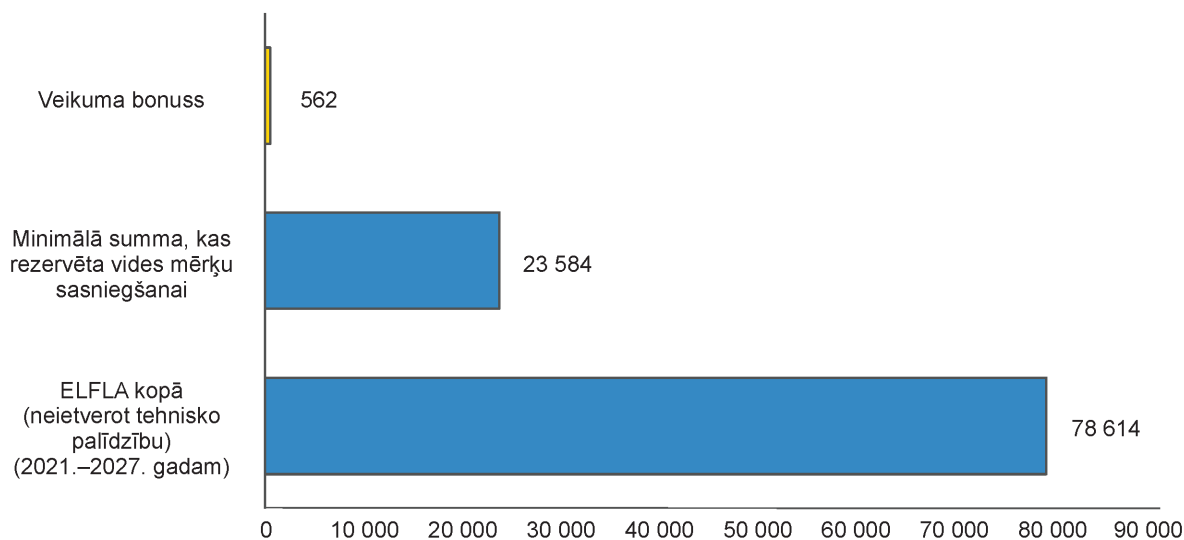
75. Katru gadu dalībvalstis ziņotu par izlaidi un rezultātu sasniegšanu. Komisija salīdzinātu tizlaidi ar deklarētajiem izdevumiem⁽¹¹⁴⁾, bet rezultātus ar KLP stratēģiskajos plānos noteiktajiem mērķrādītājiem⁽¹¹⁵⁾. Ja paziņotā izlaide būtu ievērojami zemāka par summu, kas atbilst deklarētajiem izdevumiem (starpība pārsniegtu 50 %)⁽¹¹⁶⁾, Komisija varētu apturēt vai samazināt⁽¹¹⁷⁾ maksājumus dalībvalstīm. Ja dalībvalstis nesasniegtu rezultātu mērķrādītājus, Komisija varētu lūgt tām sagatavot rīcības plānus. Turklāt tā varētu apturēt maksājumus vai kā galējo līdzekli samazināt tos.

76. Rādītāju piemērotība un kvalitāte nav vienāda (sk. 71. punktu). Attiecībā uz lielāko daļu izdevumu Komisija veiktu maksājumus dalībvalstīm, ņemot vērā atbalstītos saņēmējus un hektārus. Tādā gadījumā šķiet neiespējami, ka atšķirība starp tiešajiem rezultātiem un izdevumiem varētu pārsniegt 50 %. Mūsuprāt, saskaņā ar priekšlikumu lielākā daļa maksājumu nebūtu balstīta uz veikumu, jo dalībvalstīm netiktu maksāts par veikuma mērķrādītāju sasniegšanu.

77. Attiecībā uz jauno periodu Komisija ierosina aizstāt pašreizējā periodā ieviesto veikuma rezervi ar veikuma bonusu, kuru izmaksātu par vidisko un klimatisko mērķrādītāju sasniegšanu. Ņemot vērā veikuma bonusa ierobežoto finansiālo ietekmi (sk. 7. attēlu), to, visticamāk, nevarēs izmantot kā stimulu dalībvalstīm sasniegt minētos mērķrādītājus.

7. attēls

Veikuma bonusa kopējā vērtība, kas izteikta miljonos EUR un salīdzināta ar summu, kura iedalīta vidiskajiem maksājumiem un ierosinātajam ELFLA kopbudžetam

Avots: ERP, balstoties uz KLP stratēģisko plānu regulas 86., 123. un 124. pantu, kā arī IX pielikumu.

⁽¹¹²⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 2. panta 2. punkts, KNR priekšlikuma (COM(2018) 375 final) 24. pants.

⁽¹¹³⁾ Horizontālās regulas 11. panta 1. punkta c) apakšpunkts.

⁽¹¹⁴⁾ Izlaidi rādītāju veikuma ikgadēja noskaidrošana: Horizontālās regulas 38. pants un 52. panta 2. punkts.

⁽¹¹⁵⁾ Rezultātu rādītāju daudzgadu veikuma uzraudzība: Horizontālās regulas 39. pants.

⁽¹¹⁶⁾ Saskaņā ar Horizontālās regulas 38. panta 2. punktu, ja "(...) starpība starp deklarētajiem izdevumiem un attiecīgajai ziņojumā uzrādītajai izlaidei atbilstošo summu ir lielāka par 50 %, un dalībvalsts nevar norādīt pienācīgi pamatotus iemeslus (...)".

⁽¹¹⁷⁾ Pieņemot īstenošanas aktu saskaņā ar Horizontālās regulas 52. pantu.

Politikas veikuma uzraudzība un attiecīgie ārējie faktori

78. Papildus Komisijas sagatavotajam gada veikuma pārskatam un dalībvalstu ziņoto tiešo rezultātu un koprezultāta noskaidrošanai Komisija mērītu arī katra KLP stratēģiskā plāna un visas KLP veikumu. Dalībvalstīm būtu jāpabeidz KLP stratēģisko plānu visaptveroša izvērtēšana⁽¹¹⁸⁾, un Komisija veiktu starpposma un *ex post* izvērtēšanu⁽¹¹⁹⁾, kas ir plašāka par gada veikuma pārskatiem un neietekmē maksājumus dalībvalstīm.

79. Minētajos Komisijas izvērtējumos tiktu novērtēti ietekmes rādītāji⁽¹²⁰⁾, balstoties uz ārējiem datu avotiem, nevis dalībvalstu sniegtajām ziņām. Ārējo faktoru dēļ ir grūti izmērīt politikas tiešo ietekmi. Tāpēc izvērtēšanā, kurā novērtē ietekmes rādītājus, nevar tiešā veidā sasaistīt politikas ietekmi ar intervencēm, ko finansē, izmantojot KLP stratēģiskos plānus.

80. Visbeidzot, mēs neuzskatām, ka piedāvātais modelis ir efektīva veikuma pārvaldības sistēma. Politikas mērķus nevar skaidri sasaistīt ar intervencēm vai to tiešajiem rezultātiem [izlaidi], rezultātiem un ietekmi. Dažāda mērķrādītāju sasniegšana maz ietekmētu ES finansējumu. No ES budžeta finansēto rīcībpolitiku koprezultāts un ietekme nebūtu skaidri. Lai novērtētu ierosināto elementu tvērumu un konsekvenci, būtu labi piedāvāt tos saskaņotā sistēmā (sk. **II pielikumu**).

KLP pārskatbildības izvērtēšana

Kritērijs

6.1. Pastāv stingra pārskatbildības un revīzijas ķēde.

81. Apņēmīga virzība uz veikumu, paredzot spēcīgu veikuma pārvaldības sistēmu, varētu uzlabot pārskatbildību, tomēr tas neatceltu nepieciešamību pārbaudīt to, vai sapēmēji izpilda nosacījumus atbalsta saņemšanai (svarīgs likumības un pareizības elements). Mūsuprāt, lai nodrošinātu atbilstību piemērojamajiem noteikumiem un nosacījumiem, ir nepieciešama stabila sistēma ar ārēji gūtu pārlicību. Ņemot vērā ierosinātā īstenošanas modeļa iezīmes, kā arī ierosinātā veikuma modeļa ierobežojumus (sk., piemēram, 76. punktu), priekšlikumi, visticamāk, vājinās pārskatbildības sistēmu.

Attiecināmība

82. Viena no būtiskākajām izmaiņām priekšlikumā būtu pārdefinēta KLP maksājumu attiecināmība ES finansējumam. Komisija norāda, ka turpmāk maksājumu attiecināmību nevajadzētu balstīt uz individuāliem sapēmējiem veikto maksājumu likumību un pareizību⁽¹²¹⁾. Saskaņā ar priekšlikumu dalībvalstu maksājumi būtu attiecināmi uz ES finansējumu, ja tiem atbilstu attiecīga izlaide un ja tos veiktu saskaņā ar piemērojamajām pārvaldības sistēmām. Tas būtiski ietekmētu revīzijas ķēdi.

83. **8. attēlā** norādīti piedāvātie attiecināmības kritēriji KLP finansēšanai no ES, kā arī tas, cik lielā mērā tie aptvertu KLP izdevumus.

⁽¹¹⁸⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 126. panta 7. punkts.

⁽¹¹⁹⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 127. pants.

⁽¹²⁰⁾ KLP stratēģisko plānu regulas I pielikumā ir piedāvāti kopīgi ietekmes rādītāji.

⁽¹²¹⁾ Horizontālās regulas 25. apsvēruma un 35. pants.

8. attēls

Piedāvātie ES atbalsttiesīguma kritēriji KLP izdevumiem

Piedāvātie ES attiecināmības kritēriji:	Izdevumu joma, kas balstīta uz priekšlikumu	Iespējama cita izdevumu joma
a) veikušas akreditētas maksājumu aģentūras;	100 % no KLP	
b) veikti saskaņā ar piemērojamajiem Savienības noteikumiem; vai	Izdevumi, uz kuriem attiecas Regula (ES) Nr. 1308/2013 -> 2 % no KLP	100 % no KLP (vārdu "vai" aizstājot ar "un")
c) attiecībā uz KLP stratēģisko plānu regulā minētajiem intervences veidiem: i) ziņojumā ir uzrādīta tiem atbilstoša izlaide; un ii) tie veikti saskaņā ar piemērojamajām pārvaldības sistēmām, kas neaptver attiecināmības nosacījumus, kuri individuāliem saņēmējiem noteikti valsts KLP stratēģiskajos plānos.	KLP stratēģisko plānu regulā ietvertie izdevumi -> 98 % no KLP	KLP stratēģisko plānu regulā ietvertie izdevumi -> 98 % no KLP

Avots: ERP, pamatojoties uz Horizontālās regulas 35. pantu.

84. Saskaņā ar priekšlikumu tikai neliela daļa KLP izdevumu būtu jāveic atbilstoši piemērojamajiem Savienības noteikumiem, kā norādīts Horizontālās regulas 35. panta b) punktā. Lielākajai daļai KLP izdevumu būtu jāpiemēro 35. panta c) punktā minētais. Likumdevējam vajadzētu izvērtēt, vai Savienības noteikumi ir būtiski attiecībā uz visu ES finansējumu, un, ja ir, vajadzētu grozīt 35. panta b) punktu, aptverot visus KLP izdevumus⁽¹²²⁾. Kā norādīts priekšlikumā, uz likumību un pareizību attiecas divas dimensijas: piemērojamo Savienības noteikumu ievērošana (35. panta b) punkts) un koprezultāta sasniegšana saskaņā ar piemērojamajām pārvaldības sistēmām (35. panta c) punkts). Mēs baidāmies, ka juridisks noteikums, ar ko paredz, ka tikai nelielu daļu izdevumu veic saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, var padarīt šos tiesību aktus bezjēdzīgus un var negatīvi ietekmēt ES tiesību aktu piemērošanu.

85. Horizontālās regulas 35. panta c) punkta i) apakšpunktā sniegtā definīcija terminam "atbilstoša izlaide" nav skaidri saprotama. Piemēram, attiecībā uz vidiskās pārvaldības saistībām izlaide mēritu hektāros, uz kuriem attiecas saistības⁽¹²³⁾. Mūsaprāt, šādu izlaidi nevar uzskatīt par sasniegtu⁽¹²⁴⁾, ja ir izpildītas saistības tikai attiecībā uz noteiktu hektāru skaitu, bet to var uzskatīt par sasniegtu tikai tad, ja tās ir izpildītas noteiktā periodā. Tomēr, tā kā attiecīgā saistība tiktu definēta KLP stratēģiskajā plānā (vai, iespējams, līgumā starp dalībvalsti un galasaņēmēju), nav skaidrs⁽¹²⁵⁾, cik lielā mērā tā atbilstu ES atbalsttiesīguma noteikumu piemērošanas jomai. Ja piemērošanas jomā neietver saistību izpildi, piedāvāto atbalsttiesīguma kritēriju sekas (sk. **8. attēlu**) varētu būt tādas, ka ES finansētu maksājumus individuālam saņēmējam pat tad, ja tas neizpilda KLP stratēģiskajā plānā izvirzītos atbalsttiesīguma nosacījumus⁽¹²⁶⁾.

⁽¹²²⁾ Lai gan KLP stratēģisko plānu regulas 9. pantā teikts, ka intervences veido saskaņā ar vispārējiem Savienības tiesību principiem, tas skaidri jānorāda arī atbalsttiesīguma kritērijos.

⁽¹²³⁾ Piemēram, KLP stratēģisko plānu regulas I pielikuma rādītājs O.13.

⁽¹²⁴⁾ Horizontālās regulas 35. pantā minēta uzrādītā izlaide, turpretī mēs vēlētos, lai maksājumu pamatā būtu sasniegtā izlaide. KLP stratēģisko plānu regulas 121. panta 4. punktā teikts, ka gada veikuma ziņojumos ir jāsniedz informācija par faktisko izlaidi, faktiskajiem izdevumiem, faktiskajiem rezultātiem un laiku, kas vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgos mērķrādītājus.

⁽¹²⁵⁾ Pretēji Horizontālās regulas 35. panta c) punkta ii) apakšpunktam tās 35. panta c) punkta i) apakšpunkts skaidri neizslēdz KLP stratēģiskajos plānos izklāstītos atbalsttiesīguma nosacījumus individuālam saņēmējam.

⁽¹²⁶⁾ Izņemot attiecībā uz darbībām, ko finansē no finanšu instrumentiem, kā šīs, dalībvalstu deklarētie izdevumi nedrīkst pārsniegt attiecināmās darbības izmaksas (KLP stratēģisko plānu regulas 74. panta 4. punkts).

86. Tāpat nav skaidrs formulējums “veikti saskaņā ar piemērojamajām pārvaldības sistēmām”⁽¹²⁷⁾. Saskaņā ar Horizontālās regulas 2. pantu pārvaldības sistēmas ir pārvaldības struktūras un ES noteikumi, kas noteikti KLP stratēģisko plānu regulā un Horizontālajā regulā. Minētajās regulās iekļauti vairāki noteikumi, kas piemērojami individuāliem saņēmējiem, piemēram, definīcijas⁽¹²⁸⁾, kas dalībvalstīm būtu jāformulē to KLP stratēģiskajos plānos. Nav skaidrs, vai pārvaldības sistēmās tiktu iekļauti arī šie noteikumi, kas ir definēti KLP stratēģiskajos plānos, bet ES regulās noteikti kā obligāti.

Pārvaldība, kontrole un pārlicība

87. Pārvaldības struktūras paliktu tādas pašas kā pašreizējā periodā, bet, ņemot vērā priekšlikumu, mainītos to loma. **9. attēlā** salīdzināti daži KLP pārvaldības un kontroles sistēmas būtiskākie elementi pašreizējā periodā un priekšlikumā.

⁽¹²⁷⁾ Mēs ierosinām optimizēt terminu “pārvaldības un kontroles sistēma” un “pārvaldības sistēma” izmantojumu. Horizontālās regulas 1. panta b) punktā izmanto terminu “pārvaldības un kontroles sistēmas”, savukārt 36. apsvērumā – terminu “pārvaldības un inspekcijas sistēmas”. Regulas 57. panta 2. punktā minētas pārvaldības un kontroles sistēmas, savukārt 2. un 40. pantā – pārvaldības sistēmas, bet 53. pantā – dalībvalstu pārvaldības sistēmas.

⁽¹²⁸⁾ KLP stratēģisko plānu regulas 4. pants.

9. attēls

Pārvaldības un kontroles sistēmas galvenie elementi

	Kopīgie elementi gan KLP 2014.–2020. gadam, gan priekšlikumā laikposmam pēc 2020. gada	Elementi, kas paredzēti tikai KLP 2014.–2020. gadam	Jauni elementi, kas ietverti KLP priekšlikumā laikposmam pēc 2020. gada
Komisijas tiesības veikt pārbaudi dalībvalstīs	Pārbaudīt administratīvās prakses atbilstību Savienības noteikumiem un maksājumu aģentūru atbilstību akreditācijas kritērijiem (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 47. pants un Horizontālās regulas 47. pants).	Pārbaudīt darbības noteikumus un izdevumus attaisnojošos dokumentus (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 47. pants).	Pārbaudīt, vai izdevumiem ir atbilstoša izlaide un vai sertifikācijas struktūru darbs atbilst regulā minētajam (Horizontālās regulas 47. pants).
Komisijas veiktā atbilstības procedūra	Pārbaudīt, vai izdevumi ir veikti atbilstīgi Savienības tiesību aktiem (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 52. pants un Horizontālās regulas 53. pants).	Pārbaudīt, vai ELFLA izdevumi ir veikti atbilstīgi valsts tiesību aktiem (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 52. pants).	Pārbaudē nenosaka atbilstību atbalsttiesīguma nosacījumiem, kuri individuāliem saņēmējiem noteikti valsts KLP stratēģiskajos plānos un valstu noteikumos (Horizontālās regulas 53. pants).
Komisijas veiktā finansiālā noskaidrošana	Gada pārskatu pilnīgums, pareizums un ticamība (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 51. pants un Horizontālās regulas 51. pants).		
Komisijas veikuma noskaidrošana			Pārbaudīt, vai izdevumiem ir atbilstoša uzrādītā izlaide (Horizontālās regulas 52. pants).
Sertifikācijas struktūras nodrošināta ticamība	Atzinums par pārskatiem, pārvaldības ticamības deklarāciju (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 9. pants un Horizontālās regulas 11. pants).	Atzinums par maksājumu aģentūras iekšējās kontroles sistēmas darbību, izdevumu likumību un pareizību (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 9. pants)	Atzinums par dalībvalstu pārvaldības sistēmām, ziņojumu par veiktspēju pareizību (veikums un rezultāts) (Horizontālās regulas 11. pants).
Ziņojumi, ko sniedz maksājumu aģentūra	Sagatavo gada pārskatus, pārvaldības ticamības deklarāciju (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 7. pants un Horizontālās regulas 8. pants). Veic administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas (likumība un pareizība) un atgūst līdzekļus no saņēmējiem, ja tie izmantoti nepareizi (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 59. un 63. pants, kā arī Horizontālās regulas 54., 55. un 57. pants).	Sagatavo gada kopsavilkumu par galīgajiem revīzijas ziņojumiem un veikto kontroli (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 7. pants)	Sagatavo gada veikuma ziņojumu (Horizontālās regulas 8. pants)

88. Būtībā maksājumu aģentūru uzdevumi mainītos nedaudz. Tām būtu jāveic izvērtēšanas pārbaudes, novērtējot to darbību⁽¹²⁹⁾ likumību un pareizību, uz kurām attiecas KLP stratēģiskajos plānos izklāstītie noteikumi. Tāpat maksājumu aģentūrām būtu arī turpmāk jāsaņem gada pārskati un jāsniedz pārvaldības ticamības deklarācijas, kā parādīts **9. attēlā**.

89. Būtiski mainītos sertifikācijas struktūru loma. Savā īpašajā ziņojumā par sertifikācijas struktūrām⁽¹³⁰⁾ mēs atzinīgi vērtējām to, ka ir paredzēts saņemt sertifikācijas struktūras atzinumu par likumību un pareizību. Priekšlikumā nav tieši norādīts, ka sertifikācijas struktūrām būtu jāziņo par likumību un pareizību⁽¹³¹⁾. Tā vietā šo struktūru atzinumos būtu ietverti Horizontālās regulas 35. pantā minētie elementi, kas praktiski nozīmētu jaunā modeļa likumību un pareizību (sk. 82. un 83. punktu). Sertifikācijas struktūru loma, kā norādīts Horizontālās regulas 11. panta 1. punkta b)–c) apakšpunktā, kurā paredzēts, ka tās sniedz ziņojumus par veikuma datu ticamību, būtu saderīga ar jaunās finanšu regulas 63. panta 7. punktu⁽¹³²⁾. Izvērtēti noteikumi par sertifikācijas struktūru lomu, tostarp par to atzinumos vērtējamajiem revīzijas principiem un metodēm, tiktu izklāstīti īstenošanas aktos⁽¹³³⁾.

90. Sertifikācijas struktūras cita starpā sniegtu atzinumus par to, vai dalībvalstu ieviestās pārvaldības sistēmas darbojas pienācīgi⁽¹³⁴⁾. Piedāvātajā atbalsttiesīguma definīcijā minētās pārvaldības sistēmas ir noteiktas⁽¹³⁵⁾ kā pārvaldības struktūras – maksājumu aģentūras un koordinējošās struktūras, kompetentās iestādes un sertifikācijas struktūras – un Savienības pamatprasības.

91. Savienības pamatprasības definētu kā noteikumus, kas izklāstīti KLP stratēģisko plānu regulā un Horizontālajā regulā⁽¹³⁶⁾. Minētie noteikumi paredzētu, ka dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos iekļauj definīcijas un konkrētus atbalsttiesīguma kritērijus. Tas nozīmē to, ka daži KLP stratēģiskajos plānos minētie atbalsttiesīguma kritēriji izrietētu no Savienības pamatprasībām, sk. **10. attēlu**. Mēs saprotam, ka tāpēc KLP stratēģiskajos plānos būtu jāiekļauj gan noteikumi, kas izriet no regulām, gan citi valsts noteiktie atbalsttiesīguma kritēriji.

⁽¹²⁹⁾ Horizontālās regulas 57. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

⁽¹³⁰⁾ Īpašais ziņojums Nr. 7/2017 "Sertifikācijas struktūru jaunā loma saistībā ar KLP izdevumiem: pozitīvs solis vienotas revīzijas modeļa virzienā, bet vēl jārisina ievērojamas nepilnības".

⁽¹³¹⁾ Horizontālās regulas 11. pants paredz, ka ziņo tikai par to izdevumu likumību un pareizību, kurus finansē saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 par tirgu kopīgu organizāciju.

⁽¹³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regula (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.). Regulas 63. panta 7. punkts paredz, ka jānodrošina neatkarīgas revīzijas struktūras atzinums par to, vai pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu, vai izdevumi, kuru atmaksa ir pieprasīta no Komisijas, ir likumīgi un pareizi un vai ieviestās kontroles sistēmas darbojas pienācīgi.

⁽¹³³⁾ Horizontālās regulas 11. panta 3. punkts.

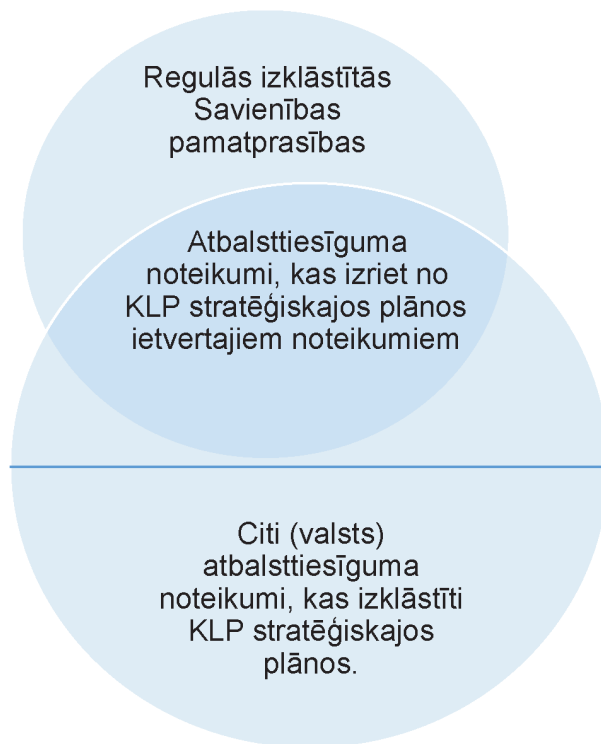
⁽¹³⁴⁾ Horizontālās regulas 11. panta 1. punkts. Sertifikācijas struktūras būtu daļa no minētajām pārvaldības sistēmām. Iztaujāšanas laikā Komisija paskaidroja, ka sertifikācijas struktūru uzdevums nav pārbaudīt sevi, tomēr tas netiek norādīts priekšlikumā.

⁽¹³⁵⁾ Horizontālās regulas 2. pants.

⁽¹³⁶⁾ Horizontālās regulas 2. panta c) punkts.

10. attēls

Savienības pamatprasību un KLP stratēģiskajos plānos izklāstīto noteikumu pārklāšanās

Avots: ERP.

92. Sertifikācijas struktūru darbs, ar ko pamato to atzinumus⁽¹³⁷⁾ par pārvaldības sistēmu pienācīgu darbību, ietvertu maksājumu aģentūru veikto pārbažu testēšanu. Lai gan maksājumu aģentūrām būtu jāpārbauda atbilstība gan Savienības pamatprasībām, gan KLP stratēģiskajos plānos izklāstītajiem atbalsttiesīguma noteikumiem, priekšlikumā nav teikts, vai sertifikācijas struktūru veiktajās pārbaudēs tiktu vērtēta atbilstība pēdējiem minētajiem noteikumiem. Ja likumdevējs vēlas, lai sertifikācijas struktūras pārbaudītu, vai dalībvalstu pārvaldības sistēmas aptver Savienības pamatprasības, kas izteiktas KLP stratēģiskajos plānos, šāds uzdevums būtu jāprecizē regulā.

93. Ja sertifikācijas struktūrām nebūtu jāpārbauda likumība un pareizība, tostarp atbilstība Savienības noteikumiem un KLP stratēģiskajos plānos izklāstītajiem nosacījumiem, šādu pārbaudi veiktu tikai maksājumu aģentūras. Mūsaprāt, to nevarētu uzskatīt par stabilu sistēmu pārliecības nodrošināšanai nolūkā garantēt atbilstību minētajiem noteikumiem un nosacījumiem.

94. Komisijas īstenotā veikuma noskaidrošana būtu jauns elements (sk. 76. punktu), un tās atbilstības procedūras tvērums⁽¹³⁸⁾ attiektos tikai uz ES atbalsttiesīguma kritērijiem. Tas nozīmētu to, ka, ja maksājumu aģentūras pārbaude, kurā noskaidro atbilstību KLP stratēģiskajos plānos izklāstītajiem atbalsttiesīguma noteikumiem, nav pilnvērtīga, finanšu korekcijas nevarētu veikt. Jo mazāk detalizēti noteikumi, jo mazāka kļūdu iespējamība, un tāpēc Komisija paredz veikt mazāk uz risku balstītu atbilstības procedūru, kā rezultātā būtu mazāk finanšu korekciju. Komisijas priekšlikums paredz būtisku samazinājumu attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem, kas iekasējami noskaidrošanas un pārkāpumu rezultātā saistībā ar jaunā īstenošanas modeļa ieviešanu⁽¹³⁹⁾ (sk. 11. attēlu).

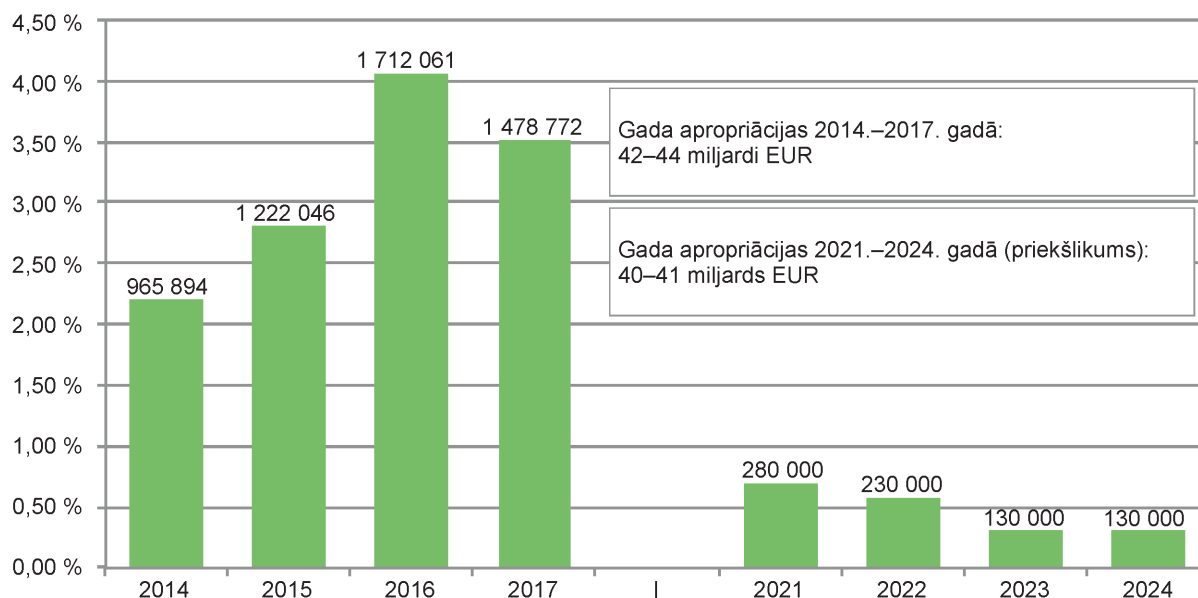
⁽¹³⁷⁾ Sagatavots atbilstoši starptautiski atzītiem revīzijas standartiem, kā norādīts Horizontālās regulas 11. panta 1. punktā.

⁽¹³⁸⁾ Horizontālās regulas 53. panta 1. punkts.

⁽¹³⁹⁾ Priekšlikuma paredzamā finansiālā ietekme.

11. attēls

Aplēstie piešķirtie ieņēmumi (ELGF), kas iekasējami noskaidrošanas un pārkāpumu rezultātā (izteikti tūkstošos euro un kā % no ELGF apropriācijām)

Avots: ERP, pamatojoties uz 2016.–2019. gada ES vispārējo budžetu un tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatu, kas pievienots KLP stratēģisko plānu regulas priekšlikumam.

ERP apliecinājuma uzdevums

95. Visbeidzot, Līgums paredz, ka mēs kā ES ārējās revīzijas iestāde sniedzam ticamības deklarāciju par notikušo darījumu likumību un pareizību⁽¹⁴⁰⁾. Komisija uzskata⁽¹⁴¹⁾, ka, ņemot vērā ES atbalsttiesīguma [attiecināmības] jauno definīciju, notikušie darījumi turpmāk nebūs maksājumi galasaņēmējiem, bet maksājumi dalībvalstīm. Tā kā dažas Savienības pamatprasības⁽¹⁴²⁾ attiecas uz individuāliem saņēmējiem⁽¹⁴³⁾, tās var pārbaudīt tikai tāda līmenī.

96. Jautājumi un nenoteiktība, ko esam apzinājuši saistībā ar piedāvāto termina “attiecināmie izdevumi” definīciju (sk. 83.–86. punktu) un pārliecības iegūšanas satvaru, nevarētu kalpot par pamatu apliecinājumam⁽¹⁴⁴⁾, sava veida ticamības deklarācijai, kas pašlaik tiek apsvērta. It īpaši sertifikācijas struktūru neskaidrā loma (sk. 89.–93. punktu) varētu nozīmēt to, ka nebūs iespējams vairāk palauties uz revidēto vienību sniegto informāciju par likumību un pareizību. Ņemot vērā piedāvāto ES atbalsttiesīguma definīciju, KLP maksājumi dalībvalstīm būtu balstīti uz sasniegto izlaidi. Turpmāk, sniedzot

⁽¹⁴⁰⁾ LESD 287. panta 1. punkts.

⁽¹⁴¹⁾ Horizontālās regulas 25. apsvērums.

⁽¹⁴²⁾ Horizontālās regulas 2. pantā tās definētas kā noteikumi, kas izklāstīti KLP stratēģisko plānu regulā un Horizontālajā regulā.

⁽¹⁴³⁾ Piemēram, KLP stratēģisko plānu regulas 15. pantā minētā maksājumu samazināšana, 16. panta 2. punktā minētā minimālā platības sliekšņvērtība, 4. panta d) punktā norādītais īstena lauksaimnieka jēdziens un 4. panta c) punkta i) apakšpunktā minētā zeme, kas ir lauksaimnieka rīcībā.

⁽¹⁴⁴⁾ ERP apsver pāriešanu uz apliecinājuma uzdevumu ticamības deklarācijas vietā, vairāk palaujoties uz revidēto vienību sniegto informāciju par likumību un pareizību. Balstoties uz ISSAI 4000, apliecinājuma veikšanā atbildīgā puse (šajā gadījumā – Komisija) mēra vai novērtē jautājumu (šajā gadījumā – KLP izdevumus), ņemot vērā kritērijus (šajā gadījumā – ES tiesību aktos izklāstītos noteikumus un ES tiesību aktos noteiktās KLP stratēģisko plānu daļas), un sniedz informāciju par jautājumu (šajā gadījumā – par to, cik lielā mērā maksājumi ir pretrunā noteikumiem), pēc kuras revidents pēc tam apkopo pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus, lai nodrošinātu pienācīgu pamatojumu secinājuma izdarīšanai.

apliecinājumu, tiktu ņemta vērā jaunā sistēma, piemēram, apliecinot sasniegto izlaidi. Tomēr, lai tas būtu iespējams, Komisijai vajadzētu nodrošināt pārlicību, ka izlaide patiešām ir sasniegta, bet mums vajadzētu novērtēt šo pārlicību kā uzticamu. Ja maksājumu aģentūras ir vienīgās struktūras, kas pārbauda atbilstību KLP stratēģiskajos plānos izklāstītajiem noteikumiem, uz kuriem balstās vismaz daži sasniegtas izlaides gadījumi (sk. 85. punktu), tad ar šādu pārlicību, visticamāk, nepietiks, lai varētu sniegt apliecinājumu.

Šo atzinumu Revīzijas palāta pieņēma 2018. gada 25. oktobra sēdē Luksemburgā.

Revīzijas palātas vārdā –

Klaus-Heiner LEHNE

priekšsēdētājs

I PIELIKUMS

KONKRĒTAS PIEZĪMES PAR IEROSINĀTĀJIEM RĀDĪTĀJIEM

Šajā pielikumā ir sniegta konkrētas piezīmes par Komisijas priekšlikumā iekļautajiem rādītājiem. Savas vispārīgās piezīmes esam snieguši 71. punktā. Pirmajā tabulā norādīti izlaides rādītāji, kas priekšlikumā ir saistīti ar attiecīgām intervencēm. Otrajā tabulā iekļauti rezultātu un ietekmes rādītāji, kas priekšlikumā ir saistīti ar attiecīgajiem mērķiem.

Izlaides rādītāji

Juridiskā atsauce	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS)	Izlaides rādītājs	ERP piezīmes
KLP stratēģisko plānu regulas 13. pants	Eiropas Inovācijas partnerība lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas jomā (EIP)	O.1. EIP darbības grupu skaits O.2. Tādu konsultantu skaits, kuri veido EIP darbības grupas vai darbojas tajās	Priekšlikums ir strukturēts tā, ka izlaides rādītāji ir norādīti KLP stratēģisko plānu regulas I pielikumā, kur pirmā daļa attiecas uz AKIS, bet otrā uz plašiem intervences veidiem. Vairākas KLP intervences var atbilst AKIS O.1 un O.2 ir saistīti ar intervencēm "Sadarbība" un "Zināšanu apmaiņa un informācija". Ja minētos rādītājus pārvietotu uz attiecīgajām intervencēm, veikuma satvars būtu skaidrāks. Šķiet, O.2 mēra divas atsevišķas darbības, proti, konsultantus, kuri veido EIP darbības grupu, un tos, kuri darbojas tajā (64. panta g) apakšpunkts un 71. pants). Lai skaitīšana nenotiktu divreiz, mēs ierosinām svītrot "veido" vai sadalīt šo rādītāju divos citos.

Juridiskā atsaucē	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS)	Izlaides rādītājs	ERP piezīmes
	KLP atbalsts	O.3. KLP atbalsta saņēmēju skaits	"KLP atbalsts" nav intervences veids, un ierosinātā rādītāja atbilstība nav skaidra. Ja Komisija vēlas uzraudzīt saņēmēju kopējo skaitu, lietderīgāk būtu to darīt attiecībā uz katru intervences veidu. Lai gan priekšlikumā nav sniegta definīcija terminam "plašs intervences veids", "intervences" pamatā vajadzētu būt tādām intervences veidam, kas ir paredzēti KLP stratēģisko plānu regulā (3. pants). KLP stratēģisko plānu regulas III sadaļā izklāstīti KLP intervencu veidi, konkrētāk 14. pantā (tiešo maksājumu intervences), 39., 43., 49., 52., 55., 57 un 60. pantā (nozariskās intervences) un 64. pantā (lauku attīstības intervences). Lai saskaņotu redakciju, mēs aicinām izmantot vārskatu "Intervences veids".
KLP stratēģisko plānu regulas 14. panta 2. punkts	Atsaistītais tiešais atbalsts	O.4. Platība (ha), par ko saņem atsaistīto tiešo maksājumu O.5. Atsaistīto tiešo maksājumu saņēmēju skaits O.6. Platība (ha), kurai piemēro lielāku ienākumu atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem O.7. Gados jauniem lauksaimniekiem piešķirta lielāka ienākumu atbalsta saņēmēju skaits	Regulas 14. pantā ir definēti četri atsaistīto tiešo maksājumu intervencu veidi. Rādītāji O.4 un O.5 attiecas uz visiem četriem veidiem (14. panta 2. punkta a)–d) apakšpunkts), savukārt O.6 un O.7 ir vērsti uz gados jauniem lauksaimniekiem (14. panta 2. punkta c) apakšpunkts). Priekšlikumā nav paredzēts atsevišķi uzraudzīt pārējos atsaistīto tiešo maksājumu veidus, piemēram, jaunās ekoshēmas (14. panta d) apakšpunkts). Būtu lietderīgāk dažādos atsaistīto tiešo maksājumu veidus uzraudzīt atsevišķi. Ja katram no 14. panta 6. punktā minētajiem četriem intervences veidiem būtu divi rādītāji, līdzīgi kā O.6 un O.7, tad nevajadzētu rādītājus O.4 un O.5.
KLP stratēģisko plānu regulas 64. panta f) apakšpunkts	Riska pārvaldības instrumenti	O.8. Tādu lauksaimnieku skaits, kuriem ir nodrošināti atbilstīgi riska pārvaldības instrumenti	Nemot vērā dažādos pieejamos riska pārvaldības instrumentus, būtu lietderīgi uzraudzīt O.8 attiecībā uz katru instrumentu veidu. Rādītāja nosaukums būtu skaidrāks, ja terminoloģiju pielīdzinātu juridiskajam tekstam (70. pants), t. i., tiktu izmantots termins "riskā pārvaldības instrumenti".

Juridiskā atsaucē	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS)	Izlaides rādītājs	ERP piezīmes
KLP stratēģisko plānu regulas 14. panta 3. punkts	Saisītais atbalsts	O.9. Platība (ha), par kuru piešķir saistīto atbalstu O.10. Tādu vienību skaits, par kurām piešķir saistīto atbalstu	Lai saskaņotu terminoloģiju un nodrošinātu mērvienību konsekvenci, mēs ierosinām attiecībā uz O.10 aizstāt terminu "vienību skaits" ar terminu "liellopu vienības". Lai uzraudzītu to saņēmēju skaitu, kuri saņem saistīto atbalstu, varētu izmantot atsevišķu izlaides rādītāju, kas būtu liederīgāks par ierosināto O.3 , kurš minēts iepriekš.
KLP stratēģisko plānu regulas 64. panta b)–c) apakšpunkts, 66. pants un 67. pants	Maksājumi par dabas ierobežojumiem un citiem ar reģionu saistītiem ierobežojumiem	O.1.1. Platība (ha), par ko piešķir piemaksu par apgabalu, kurā ir dabas ierobežojumi (3 kategorijas) O.1.2. Platība (ha), par ko piešķir atbalstu saskaņā ar <i>Natura 2000</i> vai Ūdens pamatdirektīvu	Minētie rādītāji ir saistīti ar diviem intervenču veidiem: "dabiskie vai citi platbatakarīgie ierobežojumi" (64. panta b) punkts) un "platbatakarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām" (64. panta c) punkts). Uzskaitot interferences veidus vienu pēc otra un izmantojot piedāvātā juridiskā teksta formulējumu, tiktu nodrošināta skaidrāka struktūra. Saskaņojot terminoloģiju, tiešību akts kļūtu vieglāk lasāms: piemēram, interferences veids attiecas uz "ar reģionu saistītiem ierobežojumiem", turpretī 64. panta b)–c) punktā lietots termins "platbatakarīgs". Attiecībā uz O.11 mēs ierosinām mainīt formulējumu "piemaksa par apgabalu, kurā ir dabas ierobežojumi" uz formulējumu "atbalsts par apgabalu, kurā ir dabas ierobežojumi". Priekšlikumā nekas nav minēts par piemaksu: šāda jēdziena izmantošana rādītājā var mulsināt. Nav skaidrs, vai rādītāju paredzēts izmantot, lai mērītu visas trīs kategorijas kopā vai arī tās būtu jāuzrauga atsevišķi. Darbības, ko uzrauga ar O.12 , palīdz sasniegt dažādus mērķus (6. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts). Ja atbalstu, kas saistīts ar <i>Natura 2000</i> un Ūdens direktīvu, uzraudzītu atsevišķi, sadalot rādītāju divos citos, varētu labāk novērtēt ieguldījumus attiecīgā mērķa sasniegšanā. Turklāt būtu jāpilnī iekļaut ne tikai rādītājus attiecībā uz platību, bet arī rādītājus, ar kuriem uzrauga saņēmēju skaitu, tāpat kā attiecībā uz citām intervencēm.

Juridiskā atsaucē	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS)	Izlaides rādītājs	ERP piezīmes
KLP stratēģisko plānu regulas 64. panta a) apakšpunkts un 65. pants	Maksājumi par pārvaldības saistībām (vide un klimats, ģenētiskie resursi, dzīvnieku labturība)	O.13. Platība (lauksaimniecības zeme) (ha), kurā noteiktās vidiskās un klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības O.14. Platība (mežsaimniecības) (ha), kurā noteiktās vidiskās/klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības O.15. Platība (ha), kurai piešķirt atbalstu par bioloģisko lauksaimniecību O.16. Liellopu vienības, par kurām piešķirts atbalsts saistībā ar dzīvnieku labturību, veselību vai pastiprinātiem biodrošības pasākumiem O.17. Tādu projektu skaits, ar kuriem atbalsta ģenētiskos resursus	Rādītāji O.13 un O.14 attiecas uz intervenci, kas sekmē dažādu mērķu sasniegšanu. Mūsuprāt, lietderīgāk būtu ar klimatu, vidi un bioloģisko daudzveidību saistītos pasākumus uzraudzīt atsevišķi. Nav skaidrs, kāpēc rādītājs O.16 attiecas uz dzīvnieku labturību un biodrošību. Priekšlikumā (65. pants) nav skaidri minēti pasākumi dzīvnieku labturības un biodrošības jomā, lai gan dalībvalstis varētu izvēlēties savos KLP stratēģiskajos plānos iekļaut šādu intervenci. Turklāt nav skaidrs, vai būtu atsevišķi jāziņo par liellopu vienību skaitu katrā interferences apakšveidā (labturība, veselība un biodrošība), tādējādi palielinot rādītāja lietderīgumu.
KLP stratēģisko plānu regulas 64. panta d) apakšpunkts un 68. pants	Investīcijas	O.18. Atbalstītu ienesīgo investīciju skaits lauku saimniecībās O.19. Atbalstītu vietējo infrastruktūru skaits O.20. Atbalstītu neienesīgo investīciju skaits O.21. Ārpussaimniecības ienesīgo investīciju skaits	Lai saskaņīgi ziņotu par O.18, O.19 un O.20, ir jāizstrādā definīcijas termiņiem "investīcija" un "vietējā infrastruktūra", jo priekšlikumā šie termini nav definēti. Piemēram, varētu izmantot 3. pantā sniegto termina "darbība" definīciju. Tā kā saskaņā ar šo intervenci var atbalstīt dažādas investīcijas, šie rādītāji sniedz maz skaidrības par to, kas ir saražots vai sasniegts (t. i., maz vērti uz rezultātiem). Turklāt investīcijas var finansēt gan ar doācijām, gan finanšu instrumentiem. Ja Komisija paredz dažādiem finansēšanas veidiem izmantot atsevišķus izlaides rādītājus, mēs ierosinām precizēt atsevišķos rādītājus arī KLP stratēģisko plānu regulā.

Juridiskā atsaucē	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS)	Izlaides rādītājs	ERP piezīmes
KLP stratēģisko plānu regulas 64. panta e) apakšpunkts un 69. pants	Darbības sākšanas dotācijas	O.22. Darbības sākšanas dotācijas saņēmēju lauksaimnieku skaits O.23. Darbības sākšanas dotācijas saņēmēju lauku uzņēmēju skaits	Intervences pasākums "darbības sākšanas dotācijas" attiecas uz gados jaunu lauksaimnieku un lauku jaunuzņēmumu darbības uzsākšanu (69. pants). Skaidrības labad mēs ierosinām rādītājam O.22 pievienot formulējumu "gados jauni", kā arī pielīdzināt O.23 formulējumu piedāvātajam juridiskajam tekstam, aizstājot terminu "uzņēmēji" ar "jaunuzņēmumu darbība". Attiecībā uz gados jauniem lauksaimniekiem būtu prātīgi norādīt arī attiecīgo hektāru skaitu.
KLP stratēģisko plānu regulas 64. panta g) apakšpunkts un 71. pants	Sadarbība	O.24. Atbalstīto ražotāju grupu/organizāciju skaits O.25. Tādu lauksaimnieku skaits, kuri saņem atbalstu dalībai ES kvalitātes shēmās O.26. Paudžu maiņas projektu skaits (gados jauniem/citiem lauksaimniekiem) O.27. Vietējās attīstības stratēģiju skaits (LEADER) O.28. Citu sadarbības grupu skaits (ne-skaitot EIP, kas minētas O.1. punktā)	Lai struktūra būtu skaidrāka, izlaides rādītājus varētu kārtot tāda secībā, kādā tie ir juridiskajā tekstā (71. pants): — EIP (O.1 un O.2) — LEADER (O.27) — Kvalitātes shēmu veicināšana (O.25) — Ražotāju organizācijas vai ražotāju grupas (O.24) — Citas sadarbības formas (O.28) — Lauku saimniecības pārņemšana (O.26) Sk. arī iepriekš piezīmes par O.1 un O.2 saistībā ar EIP. Konsekvences labad O.25 būtu jāpārdēvē, lai atspoguļotu to, ka intervences mērķis ir atbalstīt kvalitātes shēmu veicināšanu, nevis lauksaimniekus, kuri piedalās šādās shēmās. Tā kā ar intervenci atbalsta kvalitātes shēmu veicināšanu, dalība šādās shēmās būtu drīzāk rezultāta rādītājs. Tāpat būtu jāprecizē, vai ar O.27 ir paredzēts mērīt visas atbalstītās stratēģijas vai tikai īstenošanai izvēlētas (ņemot vērā pašreizējo divpakāpju pieeju LEADER stratēģiju atbalstīšanai).

Juridiskā atsaucē	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS)	Izlaides rādītājs	ERP piezīmes
KLP stratēģisko plānu regulas 64. panta h) apakšpunkts un 72. pants	Zināšanu apmaiņa un informācija	O.29. Apmācību/konsultētu lauksaimnieku skaits O.30. Tādu apmācību/konsultētu personu skaits, kas nav lauksaimnieki	Lai uzlabotu O.29 un O.30 lietderību, saņēmējus vajadzētu skaitīt tikai vienreiz.
KLP stratēģisko plānu regulas 11.–12. pants un III pielikums	Horizontālie rādītāji	O.31. Platība (ha), kurā tiek veikti ar vidi saistīti pasākumi (sintēzes rādītājs fiziskā platībā, kurai piemēro nosacījumu sistēmu, ELS, agrovides un klimata pasākumi, mežsaimniecības pasākumi, bioloģiskā lauksaimniecība) O.32. Platība (ha), kurai piemēro nosacījumu sistēmu (sadāļījumā pēc GAEP prakses)	Lai optimizētu I pielikuma struktūru un stiprinātu veikuma elementu, nodrošinot, ka rādītāji ir būtiski gada veikuma noskaidrošanai un daudzgadu veikuma izvērtēšanai, mēs ierosinām neiekļaut horizontālus rādītājus. O.31 nenodrošina papildu informāciju, jo šīs jomas aptver citi rādītāji (ko nepieciešamības gadījumā varētu summēt); tāpēc šo rādītāju varētu svītrot. Juridiskajā tekstā nav minētas shēmas ar sākuma līmeni (izņemot 31. apsvērumā). Ņemot vērā, ka nosacījumu sistēmas uzraudzība O.32 ietvaros ir saistīta tikai ar labu zemes lauksaimniecisko un vidisko stāvokli (LLVS); tas būtu jāprecizē, un "GAEP" būtu jāmaina uz "LLVS". Dalībvalstīm savos KLP stratēģiskajos plānos būtu jādefinē LLVS (sāpēmot attiecīgi Komisijas apstiprinājumu). Mūsaprāt, ar platību, uz kuru attiecas LLVS, varētu atspoguļot rezultātā rādītājus saskaņā ar trim vides/klimata pārmaiņu mērķiem, kas paredzēti III pielikumā.

Juridiskā atsaucē	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS)	Izlaides rādītājs	ERP piezīmes
KLP stratēģisko plānu regulas 39. pants, 44. panta 1. punkts un 49. pants	Nozares programmas	O.33. Darbības fondu/programmu izveidojušu ražotāju organizāciju skaits O.34. Popularizēšanas un informēšanas darbību skaits un tirgus uzraudzība O.35. Darbību skaits biškopības nozares saglabāšanai/uzlabošanai	Lai pielīdzinātu formulējumu, mēs ierosinām izmainīt intervences veida nosaukumu uz šādu: "nozariskās intervences" Tā kā popularizēšana un informēšana veido tikai vienu no 16 apakšintervencēm augļu un dārzeņu nozarē (43. panta 1. punkta n) apakšpunkts), nav skaidrs, kāpēc šo darbību uzraudzībai tiek pievērsta īpaša uzmanība rādītājā O.34. Tikpat būtiskas šķiet arī citas apakšintervences, piemēram, rīcība klimata pārmaiņu jomā augļu un dārzeņu nozarē (43. panta 1. punkta l) apakšpunkts). Turklāt tirgus uzraudzība nav norādīta kā apakšintervence augļu un dārzeņu nozarē (43. panta 1. punkts), bet gan biškopībā (49. panta g) apakšpunkts). Nav skaidrs, vai O.34 ir paredzēts, lai uzraudzītu intervences dažādās nozarēs. Tāpat nav īsti skaidrs, kam ir paredzēts O.35, jo biškopības nozares saglabāšana/uzlabošana nav minēta priekšlikumā (49. pants). Mēs ierosinām aizstāt O.34 un O.35 ar šādu formulējumu "(Unikālo) ražotāju skaits, uz kuriem attiecas atbalstītie darbības fondu/programmas (vajadzības gadījumā iedalīts sešās nozarēs)". Ja Komisija vēlas saglabāt atsevišķu uzraudzību, piemēram, O.35 attiecībā uz biškopību (ņemot vērā pastiprināto uzmanību šai nozarei), rādītāja formulējums būtu jāaskaņo ar piedāvāto juridisko tekstu. Ja izmanto terminu "rīcība", tas ir jādefinē (piemēram, izmantojot 3. pantā sniegto termina "darbība" definīciju).

Avots: ERP, balstoties uz Komisijas priekšlikumu par KLP stratēģisko plānu regulu (galvenokārt I pielikumu).

Rezultātu un ietekmes rādītāji

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Horizontālais mērķis "Modernizācija – veicināt zināšanas, inovāciju un digitalizēšanu lauksaimniecībā un lauku apvidos un rosināt to izmantošanu"			KLP stratēģisko plānu regulas 96. pantā teikts, ka dalībvalstīm ir jāidentificē vajadzības attiecībā uz deviņiem tās pašas regulas 6. pantā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem. Horizontālais mērķis nav viens no tiem, lai gan tas ir minēts atsevišķi 5. pantā. Tas nevajadzīgi sarežģī sistēmu. Ja horizontālo mērķi iekļauj atsevišķi, ar to saistītie rādītāji netiek iekļauti veikuma noskaidrošanas tvērumā un daudzgadu veikuma izvērtējumā. Dalēji šis mērķis pārklājas ar konkrēto mērķi "pastiprināt orientēšanos uz tirgu un vairo konkurētspēju, tostarp ar lielāku uzsvāri uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju" (6. panta 1. punkta b) apakšpunkts). Lai vienkāršotu sistēmas struktūru, mēs ierosinām konkrētajos mērķos integrēt arī horizontālo mērķi.

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
R.1. Veikuma uzlabošana, izmantojot zināšanas un inovāciju: <i>tādu lauksaimnieku īpatnsvs, kas saņem atbalstu konsultācijām, apmācībai, zināšanu apmaiņai vai dalībai darbības grupās, lai uzlabotu ekonomiskā, vides, klimatiskā un resursu veikuma efektivitāti</i> R.2. Konsultāciju sasaiste ar zināšanu sistēmām: AKJS integrētu konsultantu skaits (<i>salīdzinājumā ar lauksaimnieku kopskaitu</i>) R.3. Lauksaimniecības digitalizēšana: <i>tādu lauksaimnieku īpatnsvs, kuri KLP ietvaros saņem atbalstu par precīzās lauksaimniecības tehnoloģiju</i>	Pašreizējā redakcijā R.1 un R.3 nemēra rezultātus. Lai izmērītu rezultātus (tūlītējās izmaiņas), ko dod atbalsts konsultācijām, apmācībai, zināšanu apmaiņai vai dalībai darbības grupās, lietderīgāk būtu izmantot rādītājus, kurš lecinātu, piemēram, par to, cik daudz lauksaimnieku veica darbības, balstoties uz saņemtajām konsultācijām vai apmācību. Ja horizontālo mērķi integrē konkrētajos mērķos, kā ierosināts iepriekš, pārfrāzēto R.1 varētu izmantot kā rezultāta rādītāju jaunajā/pārformulētajā konkrētajā mērķī. Cits risinājums: atbalstu saņēmušo lauksaimnieku skaitu varētu izmantot kā izlaides rādītāju intervences pasākumā "Zināšanu apmaiņa un informācija". Tomēr ņemot vērā, ka rādītāji R.1 un R.24 pārklājas, un tas ir jānovērs. R.3 varētu kalpot kā lietderīgs izlaides rādītājs investīcijām. Ja dalībvalsts savā vajadzību novērtējumā apzinās konsultantu trūkumu un īsteno intervences pasākumus nolūkā palielināt konsultantu īpatnsvu tās KLP stratēģiskajā plānā, tad attiecīgais rezultāta rādītājs var būt lauksaimnieku skaita daļa uz vienu konsultantu, ko nosaka R.2 ietvaros. Ja horizontālo mērķi integrē konkrētajos mērķos, kā ierosināts iepriekš, R.2 varētu iedarbīties jaunajā/pārformulētajā konkrētajā mērķī.	I.1. Zināšanu un inovācijas kopīgošana: <i>KLP budžeta daļa, kas paredzēta zināšanu izplatīšanai un inovācijai</i>	I.1. nav ietekmes rādītājs. Ta kā ar šo rādītāju nosaka finanšu resursus, I.1 varētu izmantot kā ieguldījuma rādītāju (sk. 6. attēlu). Ja Komisija uzskata, ka rādītāju tā pašreizējā formulējumā var izmantot uzraudzības mērķiem, būtu labi precizēt, vai tas attiecas uz piešķirto KLP budžeta daļu vai uz budžeta daļu, kas ir iztērēta noteiktā laikā.

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Konkrētais mērķis Nr. 1 "Lai stiprinātu uzturdošību, atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā"			
R.4. Ienākumu atbalsta saistītie ar standartiem un paraugpraksi: <i>tādu izmantoto lauksaimniecības zemes platību īpašvaru, uz kurām attiecas ienākumu atbalsts un nosacījumu sistēma</i>	Nav saiknes starp R.4 un mērķi stiprināt uzturdošību. Turklāt pašreizējā formulējumā ar to nemēra rezultātus. Kā ierosinājam savā īpašajā ziņojumā par savstarpēju atbilstību, būtu lietderīgi izmantot rezultāta rādītāju, ar ko nosaka to lauku saimniecību īpašvaru – no tām, uz kurām attiecas OTS kontrole, – kuras atbilst nosacījumu sistēmas prasībām. Šāds rezultāta rādītājs būtu labi piemērots, piemēram, konkrētajam mērķim, ar kuru risina sabiedrības vajadzības (6. panta 1. punkta i) apakšpunkts).	I.2. Ienākumu nevienlīdzības samazināšana: <i>lauksaimniecisko ienākumu attīstība salīdzinājumā ar ekonomiku kopumā</i>	Attiecībā uz rādītājiem I.2, I.3, I.4 un I.5 šķiet, ka pamāšus tiek izmantoti termini "lauku saimniecību ienākumi" un "lauksaimnieciskie ienākumi". Mūsdiāt, precīzāku mērījumu nodrošina termins "lauku saimniecību ienākumi" (sk. 27., 28. un 30. punktu).
R.5. Riska pārvaldība: <i>tādu saimniecību īpašvaru, kurām ir KLP riska pārvaldības instrumenti</i>		I.3. Saimniecību ienākumu atšķirības samazināšana: <i>lauksaimniecības ienākumu attīstība</i>	Mēs norādām, ka saistībā ar galveno mērķi – uzturdošību – nav neviena ietekmes rādītāja, attiecībā uz kuru būtu plānota lielākā daļa KLP budžeta (tiesību aktos 2014.–2020. gadam bija iekļauts, piemēram, I.05, ar ko noteica pārtikas produktu patēriņa cenu attīstību, kas bija saistīts ar vispārējo mērķi "dzīvotspējīga pārtikas produktu ražošana").
R.6. Pārdaļšana mazākām saimniecībām: <i>papildu atbalsta īpašvaru procentos par hektāru atbilstīgām saimniecībām, kuru izmērs ir mazāks par vidējo saimniecības izmēru (salīdzinājumā ar vidējo)</i>		I.4. Saimniecību ienākumu pietiekamības atbilstība: <i>lauksaimniecisko ienākumu līmeņa attīstība nozarēs (salīdzinājumā ar vidējo līmeni lauksaimniecībā)</i>	Viens risinājums būtu mērīt ES uzturdošību, nosakot pašpietiekamības līmeni. To varētu panākt, nosakot ES lauksaimniecības preču un pārtikas pamatproduktu ražošanu attiecībā pret aplēstajām iedzīvotāju vajadzībām uztura un pārtikas izveles ziņā, lai nodrošinātu veselīgu un aktīvu dzīvi (sk. 33. punktu).
R.7. Atbalsta palielinājums saimniecībām, kas atrodas apgabalos ar īpašām vajadzībām: <i>papildu atbalsta īpašvaru procentos par hektāru apgabalos ar lielākām vajadzībām (salīdzinājumā ar vidējo)</i>		I.5. Ieguldījums teritoriālajā līdzsvarā: <i>lauksaimniecisko ienākumu attīstība apgabalos, kuros ir dabas ierobežojumi (salīdzinājumā ar vidējo)</i>	Turklāt, nosakot KLP atbalstu kā kopējo lauku saimniecību ienākumu daļu, tiktu iegūts atbilstīgs politikas ietekmes rādītājs.

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Konkrētais mērķis Nr. 2 "Pastiprināt orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju, tostarp ar lielāku uzsvāru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju"			
R.8. Atbalsta orientēšana uz saimniecībām grūtību skartās nozarēs: tādu lauksaimnieku īpatsvars, kuri saņem saistīto atbalstu par konkurētspējās, ilgtspējības vai kvalitātes uzlabošanu	Rādītājs R.8 nav saistīts ar mērķi, jo ir zināms, ka saistītie maksājumi var radīt tirgus kropļojumus. Ar R.9 nemēra koprezultātu (tūlītējas pārmaiņas), bet tas saista atsevišķās intervencēs sniegtā atbalsta saņēmēju skaitu ar to kopumu. Ir jāizstrādā papildu rezultātu rādītāji, lai varētu izmērīt koprezultātu, kas palīdz sasniegt šo mērķi. Papildus galvenajam mērķim, proti, tirgus orientācijai un lielākai konkurētspējai, būtu lietderīgi izmantot rādītāju, ar kuru uzrauga "lielāku uzsvāru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju".	I.6. Saimniecību ražīguma palielināšana: <i>kopējais faktoru ražīgums</i> I.7. Lauksaimniecības pārtikas produktu tirdzniecības veicināšana: <i>lauksaimniecības pārtikas produktu tirdzniecības imports un eksports</i>	
Konkrētais mērķis Nr. 3 "Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē"			
R.10. Labāka piegādes ķēdes organizācija: tādu lauksaimnieku īpatsvars, kuri darbojas atbalstītās ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsojās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās	Ar R.10 nemēra koprezultātu (tūlītējas pārmaiņas), ko nodrošina dalība minētajās grupās vai organizācijās. Attiecībā uz R.11 nav skaidrs, kā tiktu aprēķināts īpatsvars, proti, uz ko pārdotās produkcijas vērtība būtu attiecināma.	I.8. Lauksaimnieku pozīcijas uzlabošana pārtikas produktu aprīvē: <i>pievienotā vērtība pārtikas produktu aprīvē iesaistītajiem primārajiem ražotājiem</i>	
R.11. Piedāvājuma koncentrēšana: darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju pārdotās produkcijas vērtības īpatsvars			

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Konkrētais mērķis Nr. 4 "Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā, pielāgojoties tām un attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku"			
R.12. Pielāgošanās klimata pārmaiņām: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām	Mēs apzināmies gan to, ka ir grūti izmērīt koprezultātu saistībā ar rīcību, ko īsteno, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, gan to, ka bieži vien tūlītējas pārmaiņas nav redzamas. Tomēr, lai R.12, R.13, R.14 un R.17 uzskaitu par rezultātu rādītājiem, ir jānodrošina zinātniski pierādījumi, kas pamato īstenoto pasākumu paredzamo koprezultātu. Turklāt – neatkarīgi no bieži vien būtiski atšķirīgajām saistību iemaksām klimata pārmaiņu risināšanā – attiecībā uz šiem rādītājiem visi hektāri ir līdzvērtīgi. Ja šos hektārus dažādotu atkarībā no tā, cik liela mērā, balstoties uz pierādījumiem, tie palīdz sasniegt mērķus, tad minētie rādītāji varētu būt lietderīgāki. To varētu izdarīt, piemēram, izmantojot punktu piešķiršanas sistēmu, piemēram, ESAO Rio marķierus, kur darbības pārbaudītu un, piešķirot tām procentuālo daļu (no 0 līdz 100 %), marķētu kā tādas, kas palīdz sasniegt mērķi.	I.9. Saimniecību noturības uzlabošana: indekss I.10. Klimata pārmaiņu seku mazināšanas veicināšana: lauksaimniecībā samērīgās SEG emisijas samazināšana I.11. Oglekļa piesaistes uzlabošana: augšnes organiskā oglekļa daudzuma palielināšana I.12. Ilgtspējīgas enerģijas palielināšana lauksaimniecībā: atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošana lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	KLP stratēģisko plānu regulas 7., 96. un 97. pants sasaista KLP intervences ar ES klimata un enerģētikas tiesību aktiem. Tāpēc KLP veikuma satvarā ir jāparāda tas, kā nozare īsteno ES mērķus klimata un enerģētikas jomā. Ja ar I.9 ir paredzēts mērīt noturību pret klimata pārmaiņām, mēs ierosinām precizēt to, norādot arī rādītāja nosaukumā. Vārds "noturība" tiek izmantots mērķī Nr. 1, bet ar citu nozīmi (ekonomikas noturība), kas var mulsināt. Indekss ir jāprecizē sīkāk: mēs saprotam, ka šobrīd AGRI ĢD kopā ar CLIMA ĢD izstrādā indeksu, lai izsektu pielāgošanos klimata pārmaiņām.
R.13. Emisijas samazināšana lopkopības nozarē: liellopu vienības, kurās noteikts atbalsts SEG un/vai amonjaka emisijas samazināšanai, tostarp kūsmēsļu pārvaldība			
R.14. Oglekļa uzglabāšana augsnē un biomasā: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības samazināt emisiju, uzturēt un/vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (ilggadīgie zālāji, lauksaimniecības zeme kādrājos, meži utt.)			
R.15. Lauksaimniecībā un mežsaimniecībā ražotā zaļā enerģija: ieguldījumi atjaunojamo energoresursu enerģijas, tostarp bioenerģijas, ražošanas iespēju uzlabošanā (MW)			
R.16. Energoefektivitātes uzlabošana: enerģijas ietaupījumi lauksaimniecībā			
R.17. Apmežota zeme: teritorija, kurai piešķirts atbalsts par apmežošanu un kokaugiem klātas platības veidošanu, tostarp agromežsaimniecību	Nav skaidrs, vai R.15 ir paredzēts, lai mērītu investīciju skaitu vai radītās iespējas. Lai gan būtu piemērotāk nemit vērā radītās iespējas, nevis investīciju skaitu, vēl atbilstošāks rezultāts rādītājs varētu būt pēc noteikta laika sarazotā atjaunojamo energoresursu enerģija. R.16 būtu jāprecizē, vai mērķis ir noteikt enerģijas ietaupījumus no KLP investīcijām, un vai būtu jāmēra gada enerģijas ietaupījumi.		

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Konkrētais mērķis Nr. 5 "Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu – ūdens, augšnes un gaisa – efektīvu pārvaldīšanu"			
R.18. Augšnes uzlabošana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības augšnes pārvaldības nolūkā	Mēs apzināmies, ka ir grūti izmērīt koprezultātu saistībā ar vidiskajiem mērķiem, un atzīstam, ka bieži vien tūlītējas pārmaiņas nav redzamas. Tomēr, lai R.18, R.19, R.20, R.21 un R.22 uzskaitu par rezultāta rādītājiem, ir jānodrošina zinātniski pierādījumi, kas pamato īstenoto pasākumu paredzamo koprezultātu. Turklāt neatkarīgi no bieži vien būtiski atšķirīgās saistību vidiskās vērtības attiecībā uz šiem rādītājiem zemi aprēķina līdzvērtīgi. Minētie rādītāji būtu lietderīgāki, ja dažādas saistības tiktu nošķirtas (sk. piezīmi pie R.12 iepriekš).	I.13. Augšnes erozijas samazināšana: mērenas vai izteiktas augšnes erozijas skartas zemes īpatsvars lauksaimniecības zemē	Ietekmes rādītāji šķiet atbilstoši, tomēr būtu jāprecizē. I.14: Precīzāk būtu "samazināšana", nevis "samazināt".
R.19. Gaisa kvalitātes uzlabošana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības samazināt amonjaka emisiju		I.14. Gaisa kvalitātes uzlabošana: lauksaimniecībā samērotā amonjaka emisijas samazināšana	
R.20. Ūdens kvalitātes aizsardzība: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības ūdens kvalitātes uzlabošanas nolūkā		I.15. Ūdens kvalitātes uzlabošana: augu barības vielu kopējā bilance lauksaimniecības zemē	
R.21. Barības vielu ilgtspējīga pārvaldība: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības uzlabot barības vielu pārvaldību		I.16. Barības vielu noplūdes samazināšana: nitrātu gruntisūdenī – tādu gruntsūdens staciju īpatsvars procentos, kurās nitrātu koncentrācija pārsniedz 50 mg/l, kā noteikts Nitrātu direktīvā	
R.22. Ilgtspējīga ūdens izmantošana: tādas apūdeņotās teritorijas īpatsvars, kurā noteiktas saistības uzlabot ūdens līdzsvaru		I.17. Ūdens resursu noslodzes samazināšana: ūdens patēriņa indekss (WEI+)	
R.23. Vidiskais/klimatiskais veikums (izmantojot investīcijas): tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem investīciju atbalstu, lai rūpētos par vidi vai klimatu			
R.24. Vidiskais/klimatiskais veikums (izmantojot zināšanas): tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem atbalstu par konsultācijām/apmācību saistībā ar vidi un klimatisko veikumu			

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Konkrētais mērķis Nr. 6 "Palīdzēt aizsargāt bioloģisko daudzveidību, stiprināt ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas:"			
R.25. Ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas veicināšana: tādas meža zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības meža aizsardzības un pārvaldības nolūkā	Kā norādīts iepriekš attiecībā uz klimatiskajiem un videskajiem rezultātiem rādītājiem, R.25, R.26, R.27, R.28 un R.29 ir jāpamato ar zinātniskiem pētījumiem vai pierādījumiem, ar ko apstiprina bioloģiskās daudzveidības pasākumu ieguldījumu.	I.18. Lauku putnu populāciju skaita palielināšana: <i>lauku putnu populāciju indekss</i>	
R.26. Meža ekosistēmu aizsardzība: tādas meža zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības ainavas, bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu veicināšanai	Nav skaidrs, kāpēc attiecībā uz R.28 tiek ierosināts mērit absolūto platību, nevis daļu, kā citiem rādītājiem.	I.19. Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības uzlabošana: <i>tādu Kopienā nozīmīgu sugu un biotopu īpatsvars procentos, kas saistīts ar lauksaimniecību ar stabilām vai augstupejošām tendencēm</i>	
R.27. Dzīvotņu un sugu saglabāšana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un atjaunošanai		I.20. Uzlabota ekosistēmu pakalpojumu sniegšana: <i>tādu izmantoto lauksaimniecības zemes platību īpatsvars, kurās ir ainavas iezīmes</i>	
R.28. Natura 2000 atbalsēšana: teritorijas Natura 2000 tīklā, kurās noteiktas aizsardzības, apsaimniekošanas un atjaunošanas saistības			
R.29. Ainavas iezīmju saglabāšana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības pārvaldīt ainavas iezīmes, tostarp dzīvžogus			

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Konkrētais mērķis Nr. 7 "Piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt darījumdarbību lauku apvidos"			
R.30. Paaudžu maiņa: <i>tādu gados jaunu lauksaimnieku skaits, kuri izveidojuši saimniecības ar KLP atbalstu</i>	R.30 un I.21 galvenā uzmanība pievērsta gados jaunu vai citādi jaunu lauksaimnieku skaitam, nevis paaudžu maiņai starp jauniešiem un veciem lauksaimniekiem vai attiecībai starp jaunu lauksaimnieku skaitu un kopējo lauksaimnieku skaitu. Izņemot šādus rādītājus, varētu būt lietderīgāku informāciju par politikas darbības rezultātiem. Mūsdiā, šajos rādītājos vajadzētu ņemt vērā tikai gados jaunos lauksaimniekus, kuri veiksmīgi pārvar darbības uzsākšanas posmu (piemēram, sekmīgi īsteno savu uzņēmējdarbības plānu).	I.21. Gados jaunu lauksaimnieku pie- saistīšana: <i>jaunu lauksaimnieku skaita attīstība</i>	Sk. piezīmes par rezultāta rādītāju R.30.
Konkrētais mērķis Nr. 8 "Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, tostarp veicināt bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību"			
R.31. Lauku apvidu izaugsme un darbvieta: <i>jaunas darbvieta atbalstītais projekts</i>	Lai ar R.31 varētu atspoguļot reālo situāciju, ar rādītāju būtu jāmēra to "reālo darbvieta" skaits (t. i., tādu, kas nav pagaidu darbvieta), kas radītas projekta pabeigšanas brīdī. Vajadzīga vienota definīcija.	I.22. Nodarbinātības veicināšana lauku apvidos: <i>nodarbinātības līmeņa attīstība galvenokārt lauku apvidos</i>	Nav skaidrs, ko paredzēts mērīt, izmantojot I.24. Likumdevējs varētu vēlēties apsvērt iespēju aprēķināt izmaiņas Džini koeficientā tikai saistībā ar KLP subsīdiju.
R.32. Lauku bioekonomikas attīstība: <i>atbalsta rezultātā izveidotu bioekonomikas uzņēmumu skaits</i>	Ar R.33 mēra viedo ciematu stratēģijas tvērumu. Ja to izmanto kā rezultāta rādītāju, šis jēdziens ir jādefinē regulā. Šobrīd viedo ciematu stratēģija ir minēta tikai priekšlikuma 16. un 45. apsvērumā.	I.23. Izaugsmes veicināšana lauku apvidos: <i>IKP uz vienu iedzīvotāju attīstība galvenokārt lauku apvidos</i>	
R.33. Lauku ekonomikas digitalizācija: <i>lauku iedzīvotāju uz kuriem attiecas Viedo ciematu stratēģija</i>	Lai R.35 būtu lietderīgāks, būtu jāskaita tikai unikālo personu skaits (lai novērstu dubultu saskaitīšanu, ja personas gūst labumu no vairākiem sociālās iekļaušanas projektiem).	I.24. Taisnīgāka KLP: <i>KLP atbalsta sadalījuma uzlabošana</i>	
R.34. Eiropas lauku atbalsta saņemšana: <i>tādu lauku iedzīvotāju īpatsvars, kuri iegūst labāku piekļuvi pakalpojumiem un infrastruktūrai, pateicoties KLP atbalstam</i>		I.25. Lauku iekļaušanas veicināšana: <i>nodarbinātības indeksa attīstība lauku apvidos</i>	
R.35. Sociālās iekļaušanas veicināšana: <i>minoritātes un/vai mazāk aizsargātu grupu pārstāvošu cilvēku skaits, kas gūst labumu no sociālās iekļaušanas projektiem</i>			

Rezultātu rādītāji	ERP piezīmes	Ietekmes rādītāji	ERP piezīmes
Konkrētais mērķis Nr. 9 "Uzlabot ES lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu [pārtiku], par pārtikas atkritumiem un par dzīvnieku labturību"			
R.36. Antibiotiku lietošanas ierobežošana: tādu liellopu vienību īpatsvars, uz kurām attiecas atbalsētās darbības antibiotiku lietošanas ierobežošanas nolūkā (profilakse/samazināšana)	Lai R.36 , R.37 un R.38 uzskaitu par rezultātu rādītājiem, ir jānodrošina zinātniski pierādījumi, kas pamato īstenoto pasākumu paredzamo koprezultātu. R.36 attiecas uz darbībām, kurām ir netieša ietekme uz dzīvnieku labturību. Tas neattiecas uz intervencu koprezultātu saistībā ar labāku dzīvnieku labturību/antibiotiku izmantojuma faktisku samazināšanu.	I.26. Antibiotiku lietošanas ierobežošana lauksaimniecībā: pārdošana/izmantošana pārtiku ražojošiem dzīvniekiem I.27. Pesticīdu ilgtspējīga lietošana: pesticīdu radīto risku un ietekmes samazināšana (direktīva par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu) I.28. Reaģēšana uz patērētāju pieprasījumu pēc kvalitatīvas pārtikas: ražošanas vērtība ES kvalitātes shēmās (tostarp attiecībā uz bioloģisko pārtiku)	Dzīvnieku labturībai nav ietekmes rādītāja. Nav skaidrs, vai, izmantojot I.26 , ir paredzēts risināt jautājumu par antibiotiku pārdošanu vai izmantošanu. Turklāt pārtikas jēdziens ir ļoti plašs. Rādītājs būtu lietderīgāks, ja ar to mēritu, piemēram, to pārtikas produktu īpatsvaru, kurus laika gaitā saražo, neizmantojot antibiotikas. Nav skaidrs, ko paredzēts mērit, izmantojot I.27 . Ja tas paredzēts pesticīdu lietojuma samazināšanai, rādītājs būtu jāpārfrāzē. Šķiet, nav iespējams izmērīt pesticīdu radīto risku un ietekmes samazinājumu. I.28 attiecas tikai uz ražošanas vērtību, nesairot to ar citiem faktoriem. Tāpēc rādītāju var ietekmēt ārēji faktori, piemēram, cenu izmaiņas, ja vērtību mēritu kā visas ražošanas procentuālo daļu, rādītājs izrādītos lietderīgāks.
R.37. Pesticīdu ilgtspējīga lietošana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, uz kuru attiecas konkrētas darbības ar mērķi panākt pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi	Ar R.38 netiek mērīts faktiskais koprezultāts. Liellopu vienību īpatsvars, uz kurām attiecas darbības nolūkā uzlabot dzīvnieku labturību, nenorāda uz pārmaiņām dzīvnieku labturības stāvokļa ziņā. Nav skaidrs, vai šis rādītājs ir saistīts ar izlaides rādītāju O.16 , t. i., vai šo rādītāju var izmantot par pamatu R.38 aprēķināšanai. Pastāv risks, ka ar šo rādītāju ziņo par intervencēm, ko īsteno citiem mērķiem, nevis dzīvnieku labturības nodrošināšanai (veselība, biodrošība), un tādējādi tiek radīts maldinošs priekšstats par darbību mērogu dzīvnieku labturības jomā.		
R.38. Dzīvnieku labturības palielināšana: tādu liellopu vienību īpatsvars, uz kurām attiecas atbalsētās darbības dzīvnieku labturības palielināšanas nolūkā			
Avots: ERP, balstoties uz Komisijas priekšlikumu par KLP stratēģisko plānu regulu (galvenokārt I pielikumu).			

II PIELIKUMS

MĒRĶU, INTERVENČU UN RĀDĪTĀJU SASAISTE

Nolikā piedāvāt saskaņotu sistēmu (kuras pamatā ir tikai Komisijas priekšlikumā minētie mērķi, intervences un rādītāji) mēs šajā pielikumā analizējam katru izlaides rādītāju un saistīto intervenci, lai noteiktu, kuru mērķi vai mērķus tas palīdz sasniegt. Tāpat mēs izvērtējam Komisijas veikto rezultātu un ietekmes rādītāju kartēšanu ar konkrētajiem mērķiem, un vajadzības gadījumā pārskatīsim tos. Šajā pielikumā mēs nevērtējam rādītāju kvalitāti; piezīmes par atsevišķiem rādītājiem skatīt **I pielikumā**.

Mūsaprāt, saskaņotā sistēmā vajadzētu iekļaut konkrētos mērķus, kas norādīti pirmajā ailē, un izlaides rādītājus, kā arī attiecīgās intervences (sk. 80. punktu). Treknrakstā norādītas dažas nepilnības un trūkumi (t. i., trūkstošie rādītāji), kas vēl jānovērš.

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsaucē	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
Konkrētais mērķis Nr. 1 "Lai stiprinātu uzturēšanos, atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā"	Atsaistīti tiešie maksājumi – ienākumu pamatbalsts un pārdaļošais ienākumu papildatbalsts	14. panta 6. punkta a) un b) apakšpunkts	O.4. Platība (ha), par ko saņem atsaistīto tiešo maksājumu O.5. Atsaistīto tiešo maksājumu saņēmēju skaits	R.5. Riska pārvaldība: tādu saimniecību īpašsvars, kurām ir KLP riska pārvaldības instrumenti R.6. Pārdaļošana mazākām saimniecībām: papildu atbalsta īpatsvars procentos par hektāru atbilstīgām saimniecībām, kuru izmērs ir mazāks par vidējo saimniecības izmēru (salīdzinājumā ar vidējo)	I.2. Ienākumu nevienlīdzības samazināšana: lauksaimniecisko ienākumu attīstība salīdzinājumā ar ekonomiku kopumā I.3. Saimniecību ienākumu atšķirības samazināšana: lauksaimniecības ienākumu attīstība I.4. Saimniecību ienākumu pietiekamības atbalstīšana: lauksaimniecisko ienākumu līmeņa attīstība nozarēs (salīdzinājumā ar vidējo līmeni lauksaimniecībā) I.5. Ieguldījums teritoriālajā līdzsvarā: lauksaimniecisko ienākumu attīstība apgabalos, kuros ir dabas ierobežojumi (salīdzinājumā ar vidējo)
	Riska pārvaldības instrumenti	64. panta f) apakšpunkts un 70. pants	O.8. Tādu lauksaimnieku skaits, kuriem ir nodrošināti atbilstīgi riska pārvaldības instrumenti	R.7. Atbalsta palielinājums saimniecībām, kas atrodas apgabalos ar īpašām vajadzībām: papildu atbalsta īpatsvars procentos par hektāru apgabalos ar lielākām vajadzībām (salīdzinājumā ar vidējo)	I.2.4. Godīgāka KLP: KLP atbalsta sadalījuma uzlabošana
	Maksājumi par dabiskiem vai citiem platībām karīgiem ierobežojumiem	64. panta b) apakšpunkts un 66. pants	O.11. Platība (ha), par ko piešķir piemaksu par apgabalu, kurā ir dabas ierobežojumi (3 kategorijas)		

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsaucē	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
Konkrētais mērķis Nr. 2 "Paspriņāt orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju, tostarp ar lielāku uzsvāri uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju"	Saistītā tiešā atbalsta maksājumi	14. panta 3. punkts	O.9. Platība (ha), par kuru piešķir saistīto atbalstu O.10. Tādu vienību skaits, par kurām piešķir saistīto atbalstu	R.8. Atbalsta orientēšana uz saimniecībām grūtību skartās nozarēs: tādu lauksaimnieku īpatsvars, kuri saņem saistīto atbalstu par konkurētspējas, ilgtspējības vai kvalitatē uzlabošanu	I.6. Saimniecību ražīguma palielināšana: kopējais faktoru ražīgums I.7. Lauksaimniecības pārtikas produktu tirdzniecības veicināšana: lauksaimniecības pārtikas produktu tirdzniecības imports un eksports
	Investīcijas	64. panta d) apakšpunkts un 68. pants	O.18. Atbilstīgu ienesīgo investīciju skaits lauku saimniecībās O.21. Ārpussaimniecības ienesīgo investīciju skaits	R.3. Lauksaimniecības digitalizēšana: tādu lauksaimnieku īpatsvars, kuri KLP ietvaros saņem atbalstu par precīzās lauksaimniecības tehnoloģiju R.9. Saimniecību modernizācija: tādu lauksaimnieku īpatsvars, kuri saņem atbalstu ieguldījumiem pārstrukturēšanā un modernizācijā, tostarp resursu efektivitātes uzlabošanā	
	Zināšanu apmaiņa un informācija	64. panta h) apakšpunkts un 72. pants	O.29. Apmācību/konsultētu lauksaimnieku skaits O.30. Tādu apmācību/konsultētu personu skaits, kas nav lauksaimnieki	R.1. Veikuma uzlabošana, izmantojot zināšanas un inovāciju: tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem atbalstu konsultācijām, apmācībai, zināšanu apmaiņai vai dalībai darbības grupās, lai uzlabotu ekonomiskā, vidiskā, klimatiskā un resursu veikuma efektivitāti R.2. Konsultāciju saiste ar zināšanu sistēmām: AKIS integrētu konsultantu skaits (salīdzinājumā ar lauksaimnieku kopskaitu)	

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsauce	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
Konkrētais mērķis Nr. 3 Uzl[abot lauksaimnieku stā- vokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē]	Nozaru intervences pasā- kumi	39. pants	O.33. Darbības fondu/programmu izveidojušu ražotāju organizāciju skaits O.34. Popularizēšanas un informē- šanas darbību skaits un tirgus uz- raudzība	R.10. Labāka piegādes ķēdes organizācija: tādu lauksaimnieku īpatsvars, kuri darbojas atbilstošās ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsajās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās R.11. Piedāvājuma koncentrēšana: darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju pārdō- tās produkcijas vērtības īpatsvars	I.8. Lauksaimnieku pozīcijas uzlabošana pārti- kas produktu aprīvē: pievienotā vērtība pārtikas produktu aprīvē iesaistītajiem primārajiem ražotājiem
	Sadarbība	64. panta g) apak- špunkts un 71. pants	O.24. Atbalstīto ražotāju grupu/or- ganizāciju skaits		
Konkrētais mērķis Nr. 4 "Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā, pie- lāgoties tām un attīstīt ilgt- spējīgu enerģētiku"	[Obligātas prasības – LLVA]	11. un 12. pants	O.32. Platība (ha), kurai piemēro nosacījumu sistēmu (sadāļjumā pēc LLVA 1–2–3)	R.12. Pielāgošanās klimata pārmaiņām: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām	I.9. Saimniecību noturības uzlabošana: indekss I.10. Klimata pārmaiņu seku mazināšanas vei- cināšana: lauksaimniecībā samēžotās SEG emisijas samazināšana
	Atsaistītie tiešie maksāju- mi – klimatiskās un vidi- skās shēmas	14. panta 2. punkta d) apakšpunkts	[Nav izlaides rādītāja]	R.13. Emisijas samazināšana lopkopības no- zarē: liellopu vienības, kurās noteikts atbalsts SEG un/vai amonjaka emisijas samazināšanai, tostarp kūsmēslu pārvaldība	I.11. Oglekļa piesaistes uzlabošana: augšnes organiskā oglekļa daudzuma palielināšana
	Maksājumi par vidiskām, klimatiskām un citām pārvaldības saistībām, kas pārsniedz obligātās prasības	64. panta a) apak- špunkts un 65. pants	O.13. Platība (lauksaimniecības zeme) (ha), kurā noteiktās vidiskās un klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības O.14. Platība (mežsaimniecības) (ha), kurā noteiktās vidiskās/klima- tiskās saistības pārsniedz obligātās prasības	R.14. Oglekļa uzglabāšana augsnē un biomasā: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības samazināt emisiju, uzturēt un/ vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (ilggadīgie zālāji, lauksaimniecības zeme kūdriņos, meži utt.) R.17. Apmežota zeme: teritorija, kurai piešķirts atbalsts par apmežošanu un kokaugienu klātas platības veidošanu, tostarp agromežsaimniecību	I.12. Ilgtspējīgas enerģijas palielināšana lauk- saimniecībā: atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošana lauksaimniecībā un mežsaimniecībā

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsauce	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
	Investīcijas	64. panta d) apakšpunkts un 68. pants	O.18. Atbalstītu ienesīgo investīciju skaits lauku saimniecībās O.21. Ārpussaimniecības ienesīgo investīciju skaits	R.15. Lauksaimniecībā un mežsaimniecībā ražotā zaļā enerģija: <i>ieguldījumi atjaunojamo enerģoresursu enerģijas, tostarp bioenerģijas, ražošanas iespēju uzlabošanā (MW)</i> R.16. Energoefektivitātes uzlabošana: <i>enerģijas ietaupījumi lauksaimniecībā</i> R.23. Vidiskais /klimatiskais veikums (izmantotajot investīcijas): <i>tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem investīciju atbalstu, lai rūpētos par vidi vai klimatu</i>	
	Zināšanu apmaiņa un informācija	64. panta h) apakšpunkts un 72. pants	O.29. Apmācītu/konsultētu lauksaimnieku skaits O.30. Tādu apmācītu/konsultētu personu skaits, kas nav lauksaimnieki	R.1. Veikuma uzlabošana, izmantojot zināšanas un inovāciju: <i>tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem atbalstu konsultācijām, apmācībai, zināšanu apmaiņai vai dalībai darbības grupās, lai uzlabotu ekonomiskā, videskā, klimatiskā un resursu veikuma efektivitāti</i> R.24. Vidiskais /klimatiskais veikums (izmantotajot zināšanas): <i>tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem atbalstu par konsultācijām/apmācību saistībā ar vidi un klimatisko veikumu</i>	

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsaucē	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
Konkrētais mērķis Nr. 5 "Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu – ūdens, augšnes un gaisa – efektīvu pārvaldīšanu"	[Obligātas prasības – LLVA]	11. un 12. pants	O.32. Platība (ha), kurai piemēro nosacījumu sistēmu (sadalījumā pēc LLVA 4–8)	Augsne R.18. Augšnes uzlabošana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības augšnes pārvaldības nolūkā	Augsne I.13. Augšnes erozijas samazināšana: mērenas vai izteiktas augšnes erozijas skartas zemes īpatsvars lauksaimniecības zemē
	Atsaistītie tiešie maksājumi – klimatiskās un vides shēmas	14. panta 2. punkta d) apakšpunkts	[Nav izlaides rādītāja]	Gaiss R.19. Gaisa kvalitātes uzlabošana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas emisijas samazināt amonjaka emisiju	Gaiss I.14. Gaisa kvalitātes uzlabošana: lauksaimniecībā sarazotā amonjaka emisijas samazināšana
	Maksājumi par vides, klimatiskām un citām pārvaldības saistībām, kas pārsniedz obligātās prasības	64. panta a) apakšpunkts un 65. pants	O.13. Platība (lauksaimniecības zeme) (ha), kurā noteiktās vides un klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības O.14. Platība (mežsaimniecības) (ha), kurā noteiktās vides/klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības	Ūdens R.20. Ūdens kvalitātes aizsardzība: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības ūdens kvalitātes uzlabošanas nolūkā	Ūdens I.15. Ūdens kvalitātes uzlabošana: augu barības vielu kopējā bilance lauksaimniecības zemē
	Maksājumi par platībām, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām	64. panta c) apakšpunkts un 67. pants	O.15. Platība (ha), kurai piešķir atbalstu par bioloģisko lauksaimniecību O.12. Platība (ha), par ko piešķir atbalstu saskaņā ar Natura 2000 vai Ūdens pamatdirektīvu	R.21. Barības vielu ilgtspējīga pārvaldība: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības uzlabot barības vielu pārvaldību R.22. Ilgtspējīga ūdens izmantošana: tādas apūdeņotās teritorijas īpatsvars, kurā noteiktas saistības uzlabot ūdens līdzsvaru	I.16. Barības vielu noplūdes samazināšana: nitrāti gruntīdēnī – tādu gruntīdēnu staciju īpatsvars procentos, kurās nitrātu koncentrācija pārsniedz 50 mg/l, kā noteikts Nitrātu direktīvā I.17. Ūdens resursu noslodzes samazināšana: ūdens patēriņa indekss (WEI+)
	Zināšanu apmaiņa un informācija	64. panta h) apakšpunkts un 72. pants	O.29. Apmācību/konsultētu lauksaimnieku skaits O.30. Tādu apmācību/konsultētu personu skaits, kas nav lauksaimnieki	R.23. Vidiskais/klimatiskais veikums (izmantotajām investīcijām): tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem investīciju atbalstu, lai rūpētos par vidi vai klimatu R.24. Vidiskais/klimatiskais veikums (izmantotajām zināšanām): tādu lauksaimnieku īpatsvars, kas saņem atbalstu par konsultācijām/apmācību saistībā ar vides un klimatisko veikumu	

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsauce	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
Konkrētais mērķis Nr. 6 "Pāldzēt aizsargāt bioloģisko daudzveidību, stiprināt ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas"	[Obligātas prasības – LLVA]	11. un 12. pants	O.32. Platība (ha), kurai piemēro nosacījumu sistēmu (sadalījumā pēc LLVA 9–10)	R.25. Ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas veicināšana: tādas meža zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības meža aizsardzības un pārvaldības nolūkā	I.18. Lauku putnu populāciju skaita palielināšana: lauku putnu populāciju indekss
	Nozaru intervences pasākumi	39. pants	O.35. Darbību skaits bišķopības nozares saglabāšanai/uzlabošanai	R.26. Meža ekosistēmu aizsardzība: tādas meža zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības ainavas, bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu veicināšanai	I.19. Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības uzlabošana: tādu Kopienā nozīmīgu sugu un biotopu īpatsvars procentos, kas saistīts ar lauksaimniecību ar stabilām vai augšupejošām tendencēm
	Maksājumi par vidiskām, klimatiskām un citām pārvaldības saistībām, kas pārsniedz obligātās prasības	64. panta a) apakšpunkts un 65. pants	O.13. Platība (lauksaimniecības zeme) (ha), kurā noteiktas vidiskās un klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības O.14. Platība (mežsaimniecības) (ha), kurā noteiktas vidiskās/klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības O.17. Tādu projektu skaits, ar kuriem atbalsta ģenētiskos resursus	R.27. Dzīvotņu un sugu saglabāšana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas apsaimniekošanas saistības bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un atjaunošanai R.28. Natura 2000 atbalstīšana: teritorijas Natura 2000 rīklā, kurās noteiktas aizsardzības, apsaimniekošanas un atjaunošanas saistības R.29. Ainavas iezīmju saglabāšana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības pārvaldīt ainavas iezīmes, tostarp dzīvzogu	I.20. Uzlabota ekosistēmu pakalpojumu sniegšana: tādu izmantoto lauksaimniecības zemes platību īpatsvars, kurās ir ainavas iezīmes
	Maksājumi par platībattīrīšanas darbiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām	64. panta c) apakšpunkts un 67. pants	O.12. Platība (ha), par ko piešķir atbalstu saskaņā ar Natura 2000 vai Ūdens pamatdirektīvu		
	Investīcijas	64. panta d) apakšpunkts un 68. pants	O.20. Atbalstītu neienesīgo investīciju skaits		

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsaucē	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
Konkrētais mērķis Nr. 7 "Piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt darījumdarbību lauku apvidos"	Atsaistīti tiešie maksājumi – ienākumu papildbalsts gados jauniem lauksaimniekiem	14. panta 2. punkta d) apakšpunkts	O.6. Platība (ha), kurai piemēro lielāku ienākumu atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem O.7. Gados jauniem lauksaimniekiem piešķirta lielāka ienākumu atbalsta saņēmēju skaits	R.30. Paaudžu maiņa: tādu gados jaunu lauksaimnieku skaits, kuri izveidojuši saimniecības ar KLP atbalstu	I.21. Gados jaunu lauksaimnieku piesaistīšana: jaunu lauksaimnieku skaita attīstība
	Darbības sākšanas dotācijas	64. panta e) apakšpunkts un 69. pants	O.22. Darbības sākšanas dotācijas saņēmēju lauksaimnieku skaits		
	Sadarbība	64. panta g) apakšpunkts un 71. pants	O.26. Paaudžu maiņas projektu skaits (gados jauniem/citiem lauksaimniekiem)		
	Investīcijas	64. panta d) apakšpunkts un 68. pants	O.19. Atbalstītu vietējo infrastruktūru skaits	R.31. Lauku apvidu izaugsme un darbvieta: jaunas darbvieta atbalstītajos projektos	I.22. Nodarbinātības veicināšana lauku apvidos: nodarbinātības līmeņa attīstība gahenokārt lauku apvidos
Konkrētais mērķis Nr. 8 "Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, tostarp veicināt bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību"	Darbības sākšanas dotācijas	64. panta e) apakšpunkts un 69. pants	O.23. Darbības sākšanas dotācijas saņēmēju lauku uzņēmēju skaits	R.32. Lauku bioekonomikas attīstība: atbalsta rezultātā izveidotu bioekonomikas uzņēmumu skaits	I.23. Izaugsmes veicināšana lauku apvidos: IKP uz vienu iedzīvotāju attīstība gahenokārt lauku apvidos
	Sadarbība	64. panta g) apakšpunkts un 71. pants	O.1. EIP darbības grupu skaits O.2. Tādu konsultantu skaits, kuri veido EIP darbības grupas vai darbojas tajās O.27. Vietējās attīstības stratēģiju skaits (LEADER) O.28. Citu sadarbības grupu skaits (neskaitot EIP, kas minētas O.1. punktā)	R.33. Lauku ekonomikas digitalizācija: lauku iedzīvotāji, uz kuriem attiecas Viedo ciematu stratēģija R.34. Eiropas lauku apgabalu saikne: tādu lauku iedzīvotāju īpatsvars, kuri iegūst labāku piekļuvi pakalpojumiem un infrastruktūrai, pateicoties KLP atbalstam R.35. Sociālās iekļaušanas veicināšana: minoritātes un/vai mazāk aizsargātu grupu pārstāvošu cilvēku skaits, kas gūst labumu no sociālās iekļaušanas projektiem	I.25. Lauku iekļaušanas veicināšana: nabadzības indeksa attīstība lauku apvidos I.1. Zināšanu un inovācijas kopīgošana: KLP budžeta daļa, kas paredzēta zināšanu izplatīšanai un inovācijai

Mērķis	Intervence	Juridiskā atsaucē	Izlaides rādītāji	Rezultāta rādītāji	Ietekmes rādītāji
Konkrētais mērķis Nr. 9 "Uzlabot ES lauksaimniecības spēju reaģēt uz saimniecības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu [pārtiku], par pārtikas atkritumiem un par dzīvnieku labturību"	Maksājumi par vidiskām, klimatiskām un citām pārvaldības saistībām, kas pārsniedz obligātās prasības	64. panta a) apakšpunkts un 65. pants	O.13. Platība (lauksaimniecības zeme) (ha), kurā noteiktās vidiskās un klimatiskās saistības pārsniedz obligātās prasības O.16. Liellopu vienības, par kurām piešķirts atbalsts saistībā ar dzīvnieku labturību, veselību vai pastiprinātiem bi drošības pasākumiem	R.4. Ienākumu atbalsta saistē ar standartiem paraugpraksi: tādā izmantoto lauksaimniecības zemes platību īpatsvars, uz kurām attiecas ienākumu atbalsts un nosacījumu sistēma R.36. Antibiotiku lietošanas ierobežošana: tādā liellopu vienību īpatsvars, uz kurām attiecas atbalsstas darbības antibiotiku lietošanas ierobežošanas nolūkā (profilakse/samazināšana)	I.26. Antibiotiku lietošanas ierobežošana lauksaimniecībā: pārdošana/izmantošana pārtiku ražojošiem dzīvniekiem I.27. Pesticīdu ilgtspējīga lietošana: pesticīdu radīto risku un ietekmes samazināšana (direktīva par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu) I.28. Reaģēšana uz patērētāju pieprasījumu pēc kvalitatīvas pārtikas: ražošanas vērtība ES kvalitātes shēmās (tostarp attiecībā uz bioloģisko pārtiku)
	Sadarbība	64. panta g) apakšpunkts un 71. pants	O.25. Tādu lauksaimnieku skaits, kuri saņem atbalstu dalībai ES kvalitātes shēmās	R.37. Pesticīdu ilgtspējīga lietošana: tādas lauksaimniecības zemes īpatsvars, uz kuru attiecas konkrētas darbības ar mērķi panākt pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi	
	[Obligātās prasības – tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības]	11. un 12. pants	O.3. KLP atbalsta saņēmēju skaits O.31. Platība (ha), kurā tiek veikti ar vidi saistīti pasākumi (sintēzes rādītājs fiziskā platībā, kurai piemēro nosacījumu sistēmu, ELS, agrovi- des un klimata pasākumi, mežsaimniecības pasākumi, bioloģiskā lauksaimniecība)	R.38. Dzīvnieku labturības palielināšana: tādā liellopu vienību īpatsvars, uz kurām attiecas atbalsstas darbības dzīvnieku labturības palielināšanas nolūkā	

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu KLP stratēģisko plānu regulai, konkrētiem mērķiem (6. pants), KLP intervences pasākumiem un obligātajām prasībām (11.–12., 14., 39., 64.–72. pants), kā arī izlaides, rezultāta un ietekmes rādītājiem (KLP stratēģisko plānu regulas I pielikums).

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV